

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Rădăcini viguroase într-un trecut glorios

**P.C.R. - 55 DE ANI ÎN FRUNTEA LUPTEI
PENTRU ELIBERAREA SOCIALĂ ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ**

Congresul General al Partidului Socialist din România

Desbatere de Duminică 8 Mai și Luni 9 Mai
Constituirea biroului, Mănușile, Șalea Țevărilor prietene, Dis-
cutii în Jurnalul Național, Comitetul Executiv.

Zile 1
La dimineața au urmat sesiuni de lucru în comisiunile de lucru. În după-amiaza a avut loc sesiunea de lucru în plin. În seara de 8 Mai s-a ținut o sesiune de lucru în plin. În dimineața de 9 Mai s-a ținut o sesiune de lucru în plin. În seara de 9 Mai s-a ținut o sesiune de lucru în plin.

Crearea Partidului Comunist Român a marcat o etapă nouă, superioară în desfășurarea luptelor politice și sociale ale maseilor largi populare din țara noastră.

IMPRESII DELA UN PROCES

Alia antinațională și măsurile antidemocratice promovate de autoritățile guvernante în perioada 1934—1938 n-au reușit să înăbușe lupta forțelor progresiste, afirmându-se unitatea și forța de muncă a clasei muncitoare condusă de avangarda ei P.C.R. În grafie: Tovarășul Nicolae Ceaușescu (la vîrsta de 19 ani) în timpul procesului de la Brașov, în 1936, intentat pentru lupta revoluționară desfășurată.

— Marea demonstrație antifascistă organizată la 1 mai 1939 cînd „Axa Berlin-Roma” își împlința pumnul în trupul omenirii și pregătea declanșarea celui de al doilea război mondial.

PARTIDUL, POPORUL, PATRIA

SENSUL ȘI ESENȚA unor evenimente și fapte se dezvăluie mai pregnant din perspectiva istoriei. Reflectând la ceea ce a însemnat partidul comunist pentru destinul poporului nostru și al României, în cei 55 de ani ce s-au scurs de la crearea sa avem imaginea unui partid care s-a constituit ca stegar al celor mai nobile năzuințe ale poporului și, exprimându-i voința de libertate și dreptate, l-a unit în lupta pentru înfăptuirea acesteia. Partidul comuniștilor români a găsit ecou profund, vibrant în inima poporului pentru că a absorbit seva revoluționară a acestor străvechi pămînturi românești, pentru că a asimilat gândirea progresistă, militantă pentru dreptate și libertate socială și națională și a impletit-o cu suflul nou, creator al ideologiei socialiste, pentru că a sintetizat experiența revoluționară și a formulat în fiecare etapă a luptei strategia corespunzătoare cerințelor vremii, năzuințelor și intereselor vitale ale națiunii noastre socialiste.

Partidul, continuator al tradițiilor revoluționare

SUPREMA NĂZUINȚA a unui popor, ce două milenii a trebuit să-nfrunte năvălirilor, rapturi din trupul țării, împilări și jafuri din partea unor mari imperii, a fost aceea de a trăi liber în propria-ți țară și de a-și decide și făuri singur destinul.

Suprema năzuință de libertate și neatîrnare a unit întreaga suflare românească, a animat cele mai luminate spirite ale sale, a fost stîndard al luptelor lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrîn, al revoluțiilor din 1821 și 1848, al nenumăratelor revolte ale poporului împilat.

Pe-acest fundal de aspirații și lupte pentru descătușare socială și națională ale poporului român s-au imprimat încă de la apariția lor — la mijlocul secolului trecut — ideile socialismului științific. Presa muncitorească și progresistă, „Contemporanul” lui Gherea, publicau nenumărate traduceri din cele mai reprezentative lucrări ale lui Marx, Engels, Lenin și lucrări ale socialiștilor români care aplicau metoda materialist-dialectică și istorică la analiza condițiilor țării noastre. Mișcarea muncitorească din România dispunea de un detașament organizat încă din secolul trecut și desfășura o intensă și prestigioasă activitate revoluționară, cunoscută și apreciată de Marx, Engels și de Lenin. Militînd cu fermitate împotriva războiului imperialist, proletariatul, socialiștii s-au pronunțat cu hotărîre pentru unirea Transilvaniei cu România, pentru înfăptuirea năzuinței seculare de unitate a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași și pentru împlinirea unei necesități obiective a înseși dezvoltării istorice a țării. Iată bunăoară ce scria în acest sens Mihail Gheorghiu Bujor în „Calendarul muncii” din 1916: „Patriile sînt cadre naționale și istorice de dezvoltare a popoarelor. În aceste cadre s-a întemeiat pentru fiecare națiune o existență proprie, cu tradițiile ei, cu viața ei sufletească, cu idealurile ei, cu civilizația ei, element prețios și indispensabil în contextul civilizației universale. În acest înțeles patriile sînt necesare, căci... numai înăuntrul acestor cadre popoarele și-ar putea dezvolta în voie și pe deplin toată originalitatea și toată puterea lor de creațiune. Acesta este unul — evident, nu singurul — din motivele pentru care social-democrația se ridică împotriva ciuntirii țărilor constituite, împotriva frîngerii popoarelor în bucăți, împotriva suprimării vieții naționale a popoarelor”. **Mișcarea noastră muncitorească — încă de la începuturile sale — a fost prezentă atît în momentele hotărîtoare ale dezvoltării poporului român, cit și în marile bătălii revoluționare internaționale.** Ea a salutat cu entuziasm victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Numeroși fii ai poporului nostru au participat nemijlocit, cu arma în mînă, atît la desfășurarea revoluției cit și la luptele pentru apărarea tinărului stat proletar împotriva dușmanilor interni

și externi. Clasa noastră muncitoare și-a manifestat solidaritatea față de mișcările revoluționare ce aveau loc în acea perioadă într-o serie de țări ca de exemplu China, Germania, Ungaria, Turcia și altele.

Primăvara anului 1921, crearea Partidului Comunist Român a marcat o etapă nouă, calitativ superioară — pe plan politic, ideologic și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, în dezvoltarea detașamentului de avangardă al clasei muncitoare, a dat un nou și puternic avînt luptelor politice și sociale desfășurate de masele largi populare din țara noastră.

Este greu de evocat în cîteva rînduri epopeea luptelor neînfricate duse de comuniștii români împotriva regimului burghezo-moșieresc, a fascismului, pentru apărarea în condițiile de cruntă teroare a intereselor celor ce muncesc, pentru apărarea cauzei democrației și a păcii. În pofida nenumăratelor greutăți ce le avea de înfruntat și a ilegalității în care fusese aruncat — partidul își continua preocuparea pentru cristalizarea unei linii politice generale care să corespundă situației din România acelei perioade. Congresul al V-lea al Partidului a marcat intrarea într-o etapă nouă ce i-a sporit rolul în viața politică a țării, în conducerea luptelor de clasă și a mișcării antifasciste.

Se poate spune cu deplin temei că P.C.R. a sesizat din timp pericolul fascist, și a mobilizat clasa muncitoare, forțele progresiste naționale în lupta împotriva Germaniei naziste, a dictaturii militaro-fasciste.

Stat major al luptei de eliberare și al revoluției socialiste

POLITICA IMPERIALISTĂ de reimpărțire a lumii și de dominație mondială promovată de Germania nazistă a condus la declanșarea celui de al doilea război mondial, la subjugarea unui mare număr de state din Europa, la tirirea altora într-un război ce le era străin. Partidul Comunist Român s-a ridicat cu hotărîre împotriva războiului antisovietic, a mobilizat clasa muncitoare și a acționat pentru unirea tuturor forțelor patriotice naționale la lupta pentru răsturnarea dictaturii fasciste, pentru ieșirea din războiul antisovietic și alăturarea la coaliția antihitleristă.

Înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și trecerea țării noastre cu întreaga sa forță, cu toată armata, alături de Uniunea Sovietică, alături de coaliția antihitleristă a fost posibilă datorită condițiilor interne favorabile — pregătite îndelung prin neînfricată luptă a comuniștilor împreună cu forțele antifasciste și patriotice — și ale unor condiții externe favorizate de faptul că în vara lui 1944 trupele sovietice dădeau lovituri grele armatelor hitleriste. Actul istoric de la 23 August 1944 a marcat un moment hotărîtor în dezvoltarea țării noastre, el a deschis calea ieșirii de sub dominația Germaniei naziste și a tregerii la realizarea unor profunde transformări sociale, revoluționare în România. Alăturîndu-se coaliției antihitleriste, țara noastră s-a angajat cu întreaga armată, cu toate forțele materiale și umane, în lupta pentru eliberarea deplină a teritoriului țării, și apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste. Lansînd lozincă „Totul pentru front, totul pentru victorie”, P.C.R. a reușit să mobilizeze eforturile întregului popor care prin sacrificii și jertfe nenumărate a înscris acte nepieritoare în epopeea luptei popoarelor împotriva hitlerismului.

La 9 Mai 1945, Ziua Victoriei, asupra armatelor cîmpătorești hitleriste, România își încheia, după 260 de zile de lupte crîncene, participarea la războiul antihitlerist. În cele nouă luni efectivele militare angajate de România în luptă s-au ridicat la 540.000 de comba-

tanți. Armata română a străbătut în marșul ei peste 1 000 km, a traversat 17 masive muntoase și a forțat 12 cursuri mari de apă, eliberând 3 831 de localități, dintre care 53 de orașe. Ostași români au provocat inamicului însemnate pierderi. Peste 170 000 de militari români și-au jertfit viața pe cimpul de luptă. Faptele de arme ale trupelor române au fost citate de Comandamentul Român prin numeroase ordine de zi pe întreaga armată, pe armate, corpuri și divizii, precum și de Comandamentul Suprem Sovietic prin 7 ordine, 21 comunicate de război și alte ordine; peste 300 000 de soldați, subofițeri și ofițeri au fost decorați cu ordine și medalii de război românești, sovietice și cehoslovace.

Victoria insurecției și intrarea armatei române în războiul antihitlerist au fost apreciate pe plan internațional ca acte cu profunde implicații asupra cursului celui de-al doilea război mondial, accelerând prăbușirea frontului fascist în această zonă a Europei, dejucând planurile lui Hitler și Antonescu de a organiza pe teritoriul României o nouă linie de rezistență militară și deschizând calea înaintării rapide a trupelor sovietice în Balcani și spre centrul continentului.

Lupta Partidului Comunist Român pentru instaurarea puterii revoluționar-democratice, pentru răsturnarea claselor exploatare, pentru înfăptuirea revoluției socialiste și edificarea noii orinduirii sociale a marcat începutul istoriei noi a patriei noastre — istoria înfăptuirii idealurilor de dreptate socială și națională, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn în propria sa țară.

Simbol al unității poporului în lupta pentru făurirea idealurilor socialiste

SE CUVINE A SUBLINIA cu acest prilej faptul că P.C.R. călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă a pornit de la realitățile concrete ale țării noastre, a căutat întotdeauna să se sprijine pe forțele poporului român și să conceapă strategia corespunzătoare particularităților fiecărei etape. Amintim în primul rînd realizarea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare prin unificarea Partidului Comunist cu Partidul Social-Democrat în februarie 1948 și crearea partidului revoluționar unic marxist-leninist ce număra aproape un milion de membri. Această unificare a constituit o necesitate obiectivă, pentru dezvoltarea cu succes a revoluției și împlinirea misiunii istorice ce revenea proletariatului ca forță conducătoare a societății, pentru unirea tuturor forțelor revoluționare democratice într-un singur șuvoi și pentru desfășurarea cu succes a marilor bătălii politice care au dus la instaurarea orinduirii socialiste în România.

Partidul a acționat în mod realist și original în privința rezolvării principale a problemei naționale, a întăririi frăției poporului român cu naționalitățile conlocuitoare, a stabilirii formelor de desfășurare a procesului de transformare socialistă a agriculturii, a stabilirii priorităților și a politicii de industrializare, de creare a bazei energetice a economiei, a modalităților concrete de organizare, conducere și planificare a economiei.

Cum în momentul preluării puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, economia țării era secătuită de război, iar seceta pîrjolise și sărăcise și mai mult satele se impunea cu stringență refacerea economiei, creșterea producției, lichidarea urmărilor războiului, ridicarea nivelului de trai al maselor și trecerea la organizarea și conducerea planificată a economiei, începerea construirii bazei tehnico-materiale a socialismului. La baza politicii partidului de ridicare a României socialiste în rîndul statelor avansate ale lumii, a stat concepția științifică despre necesitatea obiectivă a industrializării socialiste. Programul de dezvoltare în ritm intens a industriei socialiste a încorporat organic tot ceea ce apărea nou, progresist pe plan mondial și corespundea cu cerințele și condițiile concrete ale economiei românești.

Prin linia sa politică clară, care corespundea pe deplin intereselor vitale ale maselor largi populare, partidul a reușit să unească eforturile întregului popor într-o luptă îndrăzită pentru punerea bazelor industriei socialiste, pentru progresul agriculturii, pentru construirea de mari obiective economice și sociale, devenind un adevărat simbol al unității poporului în lupta pentru socialism. Pe șantier, în uzine, pe ogoare, în condiții deosebit de grele de muncă eroică, poporul a vibrat la unison la chemările partidului, le-a înțeles și urmat în unanimitate.

Deschizător de orizonturi comuniste

TREPTAT, cu fiecare cincinal înfăptuit, roadele eforturilor harnicului nostru popor au început să se concretizeze în uriașe uzine și fabrici, dar și în așezări urbane noi, în așezăminte de sănătate și cultură, în semnele civilizației urbane ce se impregnează tot mai mult în peisajul satului românesc contemporan. Ne-am făurit o economie ce progresează în ritmuri înalte și constante, apreciate pe toate meridianele globului, ne străduim ca performanțele cantitative să fie potentate de performanțe calitative, de eficacitate și competitivitate a produselor noastre în lume.

Progresele remarcabile în dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, în creșterea potențialului economic al țării, în sporirea avuției naționale au condus la realizarea în anul 1975 a unei producții globale egală cu cea creată în întreg deceniul 1951—1960, iar ca unul din etaloanele ridicării nivelului de trai, semnalăm că volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist a fost în 1975 de 11 ori mai mare decît în 1950.

Bogat și rodnic este bilanțul realizărilor obținute de poporul nostru călăuzit de partid. Dar dacă ritmul dezvoltării economico-sociale s-a accelerat, dacă munca noastră dă rezultate mai bune în ultimul deceniu, este pentru că această perioadă, marcată de Congresul al IX-lea, apoi de cel de al X-lea și culminînd cu cel de al XI-lea Congres al P.C.R. a adus un suflu de înnoire, de intensă creativitate și efervescență a întregii noastre vieți social-politice. Toate înfăptuirile perioadei contemporane poartă amprenta personalității secretarului general al partidului nostru — tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, spirit creator, care a generat ideile de mare profunzime și rezonanță, izvorite din cele mai intime resorturi ale aspirațiilor populare și care, descinzînd din cea mai nobilă tradiție revoluționară și patriotică, a știut să facă să renască patriotismul poporului nostru înnobilit de concepția comunistă. Deschizînd orizonturi largi gîndirii creatoare a stimulat îndrăzneala sintetizărilor și conceptualizărilor teoretice, a imprimat spiritul nou de exigență și rigoare științifică în abordarea problemelor cu care viața ne confruntă, preocuparea asiduă pentru pătrunderea esenței fenomenelor și relevarea finalității tuturor acțiunilor. Stilul de muncă eficient, intensitatea ardenței comuniste a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, realismul și simțul său practic, umanismul și ascuțitul spirit de dreptate și echitate, radiază efervescență și emulație creatoare, imprimă eficacitate și ritm alert activității economice, politico-ideologice și organizatorice a partidului și statului nostru.

Evaluarea realistă a potențialului economico-social al țării, confruntarea posibilităților cu exigențele depășirii decalajelor ce ne despart de statele industriale dezvoltate au condus la formularea unor concepte noi — de amplă rezonanță teoretică și practică — atît pentru gîndirea social-politică contemporană, cit și pentru destinul țării noastre și pentru îmbogățirea experiențelor de făurire a societății socialiste. Este nepieritor meritul partidului nostru — al tovarășului **Nicolae Ceaușescu** — care a îmbogățit teoria despre societatea socialistă cu conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată care aduce imaginea unei societăți cu economie înfloritoare și eficiență, cu forțele de producție amplasate armonios pe întreg teritoriul țării, preocupată permanent de perfecționarea conducerii, organizării și planificării economiei și societății, de ridicarea nivelului de viață materială și spirituală a maselor, de dezvoltare intensă a învățămîntului și culturii, de formare a unui om nou înarmat cu ideologia materialist dialectică, cu principiile eticii și echității socialiste, cu o înaltă conștiință socialistă.

Adoptarea socialismului științific ca metodă de cercetare a vieții, de înțelegere a realităților noi și de prevedere a cerințelor și tendințelor viitorului a condus la evaluarea mai judicioasă a locului pe care îl ocupă România în lumea de azi. Deși am obținut succese importante, faptul că am plecat de la un nivel economic foarte scăzut, că prea a fost îndelung jefuită, secătuită de războaie și năvăliri țara, nu am putut ajunge la nivelul statelor ce construiau industrii pe cînd noi ne apărăm cu îndrăzneală pămîntul strămoșesc. Cu modestia și realismul nostru românesc partidul a apreciat că ne găsim, încă, în stadiul de țară în curs de dezvoltare și a elaborat — pornind de la această apreciere — un vast program de creștere accelerată a economiei pentru ca pînă la sfîrșitul secolului să reducem decalajele ce ne despart de statele industriale dezvoltate. Învățînd din experiența ultimelor planuri cincinale și țînînd seama de mărețele obiective pe care ni le propunem pentru viitor, în perioada următoarelor cincinale va trebui să acordăm în continuare o parte însemnată din venitul național pentru fondul de dezvoltare economico-socială, pentru că numai astfel vom putea asigura o amplificare a forțelor de producție capabile să sporească masiv producția și productivitatea muncii, să ridice performanțele economiei românești la nivelul exigențelor actualei revoluții tehnico-științifice, al unei economii moderne, competitive.

Conștiința responsabilității istorice

NIMIC DIN CITE SINT n-ar fi putut să fie: nici minerele arse, nici amplele șantiere, uzine, combinate, nici satele frumoase cu holde-nținse și bogate — dacă partidul și poporul n-ar fi însemnat un tot indestructibil, dacă chemările partidului n-ar fi trezit ecou în inimi, dacă n-ar fi făcut să vibreze conștiința responsabilității istorice a poporului nostru harnic și însetat de libertate, animat de profundă omenie, de spirit de dreptate, dacă poporul n-ar fi simțit că partidul îi deschide calea realizării aspirațiilor sale fundamentale de libertate, independență și progres.

Poporul nostru întreg își recunoaște cele mai nobile aspirații înscrise în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, concretizate în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României, pe perioada 1981—1990. Conștienți că e stăpinul suveran al propriului său destin, poporul nostru recunoaște în partid călăuza, proiectantul drumului său spre progres economico-social, deschizătorul orizonturilor comuniste pe pământul României. Conștiința socialistă a poporului nostru, înaltul său simț al răspunderii istorice se oglindește în modul real în care prinde contururi democrația socialistă, în participarea maselor largi la adoptarea hotărârilor și a legilor, a deciziilor la nivel de stat și al locului concret de muncă și de viață.

Printre marile înfăptuiri inaugurate în perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R. se înscrie la loc de frunte preocuparea constantă pentru instituționalizarea democrației muncitorești, pentru lărgirea și adâncirea formelor de participare a celor mai largi pături populare la adoptarea hotărârilor privind soarta țării, calea și mijloacele de înfăptuire a programelor sale, participarea poporului la conducerea și organizarea întregii vieți economico-sociale a țării. Și dacă gradul de identificare a poporului cu deciziile politice ale partidului depinde de natura și gradul participării maselor la luarea deciziilor, perioada ultimului deceniu atestă fără țăgădă o nemaicunoscut de amplă, intensă și plină de inițiativă participare a maselor la dezbaterile programelor de dezvoltare economico-socială, a legilor, la conducerea treburilor țării și ale localităților, a unităților economice etc.

Între partid și popor s-a încheat o trainică simbioză — partidul exprimă tot ceea ce a visat și ceea ce și-a dorit mai mult poporul nostru și îl conduce cu pricepere, realism și înțelepciune pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii spre comunism.

Cu fruntea sus în lume

GOSPODARINDU-ȘI cu chibzuială potențialul și forțele, poporul nostru a realizat într-o treime de secol progrese economico-sociale pe care alții le-au făcut în multe secole. El s-a impus în istoria contemporană ca o națiune socialistă liberă și independentă care a știut să-și făurească singură destinul și să-și dezvolte în ritm accelerat economia, prin modul original și profund rațional cum și-a conceput politica, a organizat și condus țara a dovedit lumii înaltul său potențial de creativitate, calitățile morale superioare, aptitudinile practice și organizatorice, înaltul patriotism socialist.

Existența întreagă și toată activitatea P.C.R. reflectă patriotismul fierbinte al comuniștilor români, devotamentul lor neîmormurit față de cauza clasei muncitoare, față de interesele vitale ale patriei socialiste. Mobilizând masele la înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea, pentru realizarea Programului P.C.R., partidul nostru este animat de convingerea că prin aceasta aduce totodată o contribuție de seamă la lupta generală a oamenilor muncii de pretutindeni pentru progres, pace și socialism.

„Îndeplinindu-ne îndatoririle naționale față de propriul popor, — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — ne îndeplinim totodată și una din principalele îndatoriri internaționale care revin unui partid conducător în condițiile construcției societății socialiste. Numai în măsura în care fiecare popor obține succese tot mai mari, în care fiecare țară socialistă înregistrează progrese tot mai rapide în economie și cultură se întărește sistemul mondial socialist, crește forța socialismului în lume, influența sa asupra altor popoare”.

Profunde transformări revoluționare intervenite pe arena internațională în ultimele decenii: victoria socialismului într-un șir de țări, apariția a circa 100 de state care pășesc pe calea dezvoltării de sine stătătoare și care se afirmă tot mai pregnant ca factori dinamici ai vieții internaționale, fac tot mai necesară democratizarea raporturilor mondiale, abolirea politicii de forță și dictat și instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale. Sesizând direcțiile progresului economic și social, cerințele obiective ale vremurilor noastre, președintele României socialiste a elaborat o concepție unitară, coerentă despre principiile ce trebuie să stea la baza relațiilor interstatale, la temelia relațiilor economice și politice internaționale. Formularea clară a acestei concepții unitare și așezarea cu consecvență și fermitate a acestor principii la baza relațiilor internaționale ale României, militarea în toate organismele internaționale pentru acreditarea ei în politica internațională reprezintă o contribuție excepțională adusă de președintele României la dezvoltarea teoriei contemporane a relațiilor interstatale și o demonstrare convingătoare în practica relațiilor dintre țări, a avantajelor pe care aceste principii le reprezintă pentru toate statele.

Tocmai de aceea **România** simbolizează țara cu cel mai accelerat ritm de dezvoltare economică — și în același timp promotoarea celor mai fertile idei și principii menite să aducă mai multă raționalitate și echitate în raporturile internaționale, să acționeze pentru rezolvarea conflictelor și problemelor contradictorii prin tratative, pe calea înțelegerii, colaborării și cooperării între toate statele lumii.

Țara noastră desfășoară o politică de colaborare frățească, de trainică prietenie cu toate țările socialiste. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** „În întreaga sa activitate internațională, România acordă o atenție de prim ordin dezvoltării relațiilor de prietenie, colaborare multilaterală și solidaritate cu țările socialiste, aceasta corespunzând atît intereselor poporului român și ale celorlalte popoare care construiesc noua orînduire, cît și cauzei generale a socialismului”.

În același timp România, ca țară socialistă aflată în stadiul de țară în curs de dezvoltare, este legată de țările care au păsît pe calea dezvoltării independente prin multiple preocupări asemănătoare și întreține relații largi de prietenie și solidaritate cu țările în curs de dezvoltare.

De asemenea, țara noastră întreține relații politice și economice cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Politica externă a României, întreaga orientare a activității partidului și statului nostru pe arena internațională este inspirată și condusă cu măiestrie și înțelepciune de președintele **Nicolae Ceaușescu**, a cărui personalitate proeminentă și ale cărui eforturi neobosite în slujba celor mai nobile idealuri de libertate și independență națională, de pace și progres al popoarelor au adus și aduc României un bine meritat prestigiu în lume.

Îndelunga sa experiență de luptă pentru eliberarea socială și națională determină România să participe activ la întreaga viață internațională, la eforturile popoarelor pentru destindere și colaborare, pentru soluționarea problemelor complexe de care depind pacea și progresul omenirii contemporane. Așa cum sublinia recent președintele **Nicolae Ceaușescu** „Considerăm că toate popoarele — indiferent de mărimea teritoriului, de puterea lor economică sau militară, de orînduirea socială — trebuie să participe activ, în condiții de deplină egalitate, la soluționarea problemelor internaționale. În mod deosebit, un rol important în această privință trebuie să-l aibă țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, țările nealinierte, nemijlocit interesate în abolirea vechii politici de încheitate, în instaurarea relațiilor noi de deplină egalitate, în asigurarea unui climat de pace și colaborare internațională. Milităm consecvent pentru creșterea rolului și contribuției Organizației Națiunilor Unite, a celorlalte organisme internaționale la soluționarea problemelor ce confruntă astăzi omenirea”.

Deosebit de bogate sînt tradițiile internaționaliste ale mișcării noastre muncitorești care de-a lungul întregii sale activități a întreținut ample și permanente legături cu mișcările proletare și progrese, antifasciste și antiimperialiste din întreaga lume și a participat direct la marile bătălii revoluționare. În acest spirit partidul nostru acordă o atenție neslăbită întăririi relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu partidele comuniste și muncitorești din toate celelalte state socialiste și militează consecvent pentru amplificarea raporturilor de prietenie și solidaritate cu partidele comuniste și muncitorești de pe toate meridianele, cu toate forțele ce luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru înfăptuirea idealurilor de libertate, independență națională, pace și progres social.

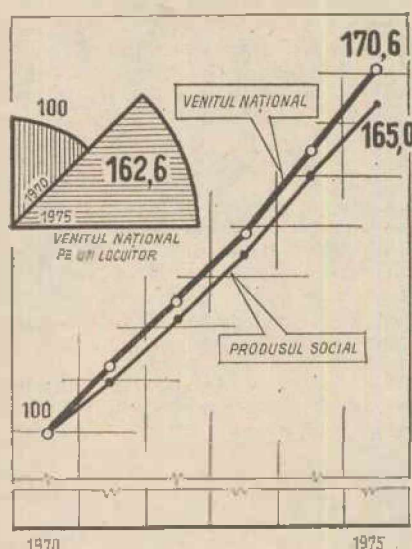
Astăzi la cea de a 55-a aniversare a sa, Partidul Comunist Român dispune de un vast program de dezvoltare a patriei, de ridicare a ei pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație socialistă și comunistă. Prin tot ce-am făcut și-a dovedit forța creatoare, avîntul revoluționar al poporului nostru, neclintit sau credință în partid, capacitatea sa de a-și închina toate forțele propășirii patriei noastre socialiste, cauzei păcii și progresului social al omenirii.

dr. Maria D. POPESCU

„Cincinalul pe care l-am terminat de curind a marcat o perioadă de mărețe realizări și profunde transformări innoitoare în întreaga viață economică-socială a țării. În decursul acestor ani am obținut progrese remarcabile în dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, în creșterea potențialului economic al țării, în sporirea avuției naționale”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ROADELE UNEI POLITICI ȘTIINȚIFICE CONSACRATE ÎNFLORIRII MULTILATERALE A PATRIEI

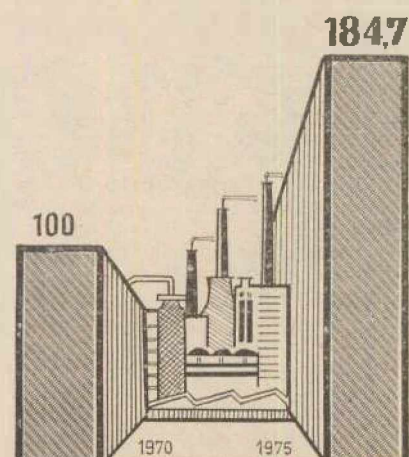
Dinamica venitului național

Creșterea venitului național
suportul material
al avântului economiei
și al bunăstării poporului

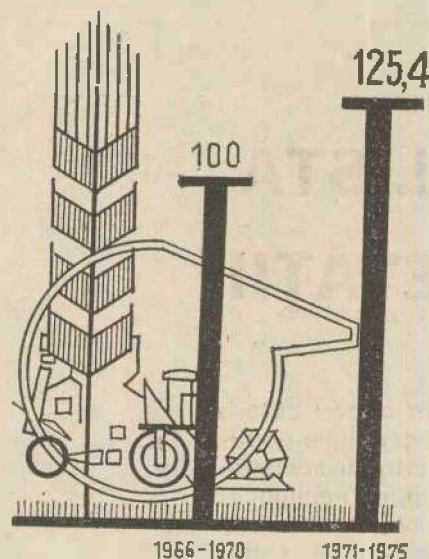
- Venitul național a crescut în cincinalul 1971—1975 într-un ritm mediu anual de 11,3 la sută, depășindu-se prevederile Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R.
- Ritmul mediu anual de creștere a venitului național a fost superior ritmului de creștere a produsului social — ceea ce reflectă îmbunătățirea laturilor calitative ale activității productive, creșterea eficienței economice.
- În 1975 s-a obținut un venit național care depășește totalul venitului național realizat în perioada 1951—1955.
- Potrivit hotărârilor Congresului al X-lea al partidului, 66 la sută din venitul național a fost repartizat pentru fondul de consum și 34 la sută pentru fondul de dezvoltare, asigurându-se astfel atât realizarea prevederilor de ridicare a bunăstării poporului, cât și îndeplinirea unui amplu program de investiții.

Dezvoltarea industriei
factorul primordial
al progresului economic și social

- În anul 1975, producția industrială a României a fost echivalentă cu producția industrială a 31 de Români din perioada de vîrf a regimului burghez-moșieresc.
- Prevederile Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. la producția globală industrială au fost realizate cu 6 luni mai devreme, iar limita maximă din planul cincinal cu 2 luni înainte, depășindu-se cu 100 miliarde lei limita superioară prevăzută în cincinal.
- Producția industrială realizată în anul 1975 a fost egală cu aceea obținută în întreg deceniul 1951—1960.

Creșterea producției industriale

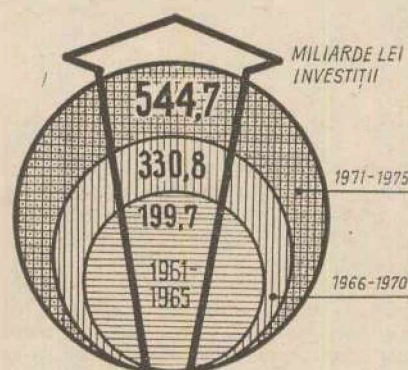
Dinamica producției agricole

Agricultura în plin proces de modernizare și dezvoltare intensivă

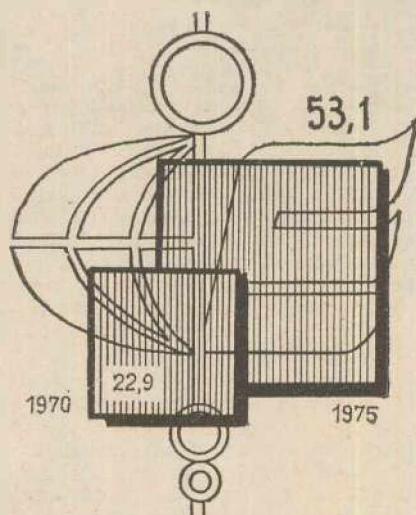
- Producția medie anuală de cereale boabe în cincinalul 1971—1975 a fost cu peste 2 milioane tone mai mare decât în cincinalul anterior.
- Baza tehnică a crescut cu 11 000 de tractoare și circa 16 700 combine auto-propulsate.
- În cincinalul 1971—1975 agricultura a primit 4,5 milioane tone îngrășăminte chimice substanță activă — cu 1,7 milioane tone mai mult decât în cincinalul precedent.
- Au fost amenajate pentru irigații circa 800 000 de hectare — de 1,4 ori mai mult decât în cincinalul 1966—1970.
- Comparativ cu cincinalul 1966—1970, producția animalieră a crescut cu 34 la sută.

Un vast program investițional

- Repartizarea a 34 la sută din venitul național pentru fondul de dezvoltare a asigurat îndeplinirea unui program de investiții de o amploare fără precedent în istoria țării.
- Volumul total de investiții — de 544,7 miliarde lei — realizat în anii 1971—1975 depășește totalul fondurilor investite în cele două cincinale precedente luate împreună.
- În cursul cincinalului 1971—1975 au fost date în funcțiune peste 2 250 de noi capacități productive importante în industrie, agricultură și celelalte ramuri.
- Fondurile fixe în economia națională au ajuns la sfârșitul anului 1975 la circa 1 200 miliarde lei, față de 757 miliarde lei, în 1970 și 517 miliarde lei în 1965.

Volumul investițiilor

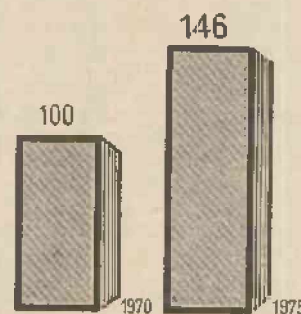
Dinamica comerțului exterior

Participare activă la diviziunea internațională a muncii

- În perioada 1971—1975, România a dezvoltat raporturi economice externe cu un mare număr de state, întreținând astăzi relații economice cu 131 de țări, față de 110 țări în anul 1970.
- Ritmul mediu anual de creștere a volumului comerțului exterior înregistrat în cincinalul trecut — de 18,4 la sută — a depășit ritmul de creștere a veniturii naționale și producției materiale.
- Volumul comerțului exterior, realizat în cincinalul 1971—1975, este aproximativ egal cu cel realizat în cele patru cincinale precedente.
- S-a extins considerabil cooperarea în producție cu alte state, aceasta deținând în prezent circa 25 la sută din volumul total al comerțului exterior al țării noastre.

Total pentru om, pentru bunăstarea lui

- Veniturile reale totale, indicator care exprimă sintetic puterea de cumpărare a veniturii populației, au sporit în cincinal cu 46 la sută.
- Retribuția medie nominală lunară a ajuns, la sfârșitul anului 1975, la 1975 lei.
- În cincinalul 1971—1975 au fost adoptate măsuri succesive de majorare a venitului garantat lunar al membrilor C.A.P.
- Fondurile alocate pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației au fost în 1975 de 50,8 miliarde lei revenind în medie pe o familie 7 420 lei anual.
- Volumul desfacerii de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerțului socialist a sporit în anul 1975, comparativ cu 1970, cu 48,3 la sută.

Veniturile reale totale ale populației

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ ȘI PROGRESUL SOCIETĂȚII

„Conducind și organizând eforturile întregii națiuni în marea cîntorie a poporului și civilizației moderne, partidul nostru asigură condițiile pentru dezvoltarea continuă a democrației socialiste în cadrul întregii societăți, pentru perfecționarea formelor organizatorice de participare nemijlocită a întregului popor la conducerea statului — considerind că aceasta este o necesitate obiectivă a însăși înaintării pe calea socialismului și comunismului, un factor determinant al întăririi orînduirii noastre”.

NICOLAE CEAUȘESCU

POLITICA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate evidențiază, ca o trăsătură definitorie, accentuarea în toate sferele de activitate a creșterii rolului maselor largi a națiunii socialiste, atît în procesul de elaborare a opțiunilor fundamentale strategice cît și în participarea activă a poporului la conducerea vieții sociale.

Abordînd dialectica vieții sociale într-o viziune de largă anvergură istorică, pe baza unei concepții consecvent marxiste, creatoare, corespunzător căreia noua orînduire se realizează pe parcursul unor etape distincte ale procesului revoluționar, Partidul Comunist Român acționează permanent pe temeiul legilor obiective de dezvoltare socială, elaborînd, în concordanță cu acestea, o strategie revoluționară care oglindește științific aspirațiile socialiste ale poporului român, purtînd amprenta spiritului responsabil, militant și profund realist. Acest spirit cutezător, dinamic, adînc ancorat în realitățile istorice, naționale și sociale ale țării noastre, spirit a cărei întruchipare exemplară își găsește expresia în însăși personalitatea secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — își pune amprenta asupra tuturor sferelor de activitate, iar dialectica democrației socialiste constituie, în această privință, o ilustrare dintre cele mai concludente. Sistemul nostru de conducere democratică o societății, aflat într-o continuă perfecționare, fie că este vorba de democrația statală sau de cea obștească, de democrația directă, nemijlocită sau de cea reprezentativă, se afirmă ca un puternic factor dinamizator al prefacerilor revoluționare pe care le marchează împlinirea marilor obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Desigur, practica concret-istorică, desfășurată într-o bogăție de stări și procese, decantează și conturează continuu o multitudine de elemente care într-o metodologie științifică, oferă tabloul coerent, unitar și dinamic al unor indicatori pertinenti pentru ceea ce reprezintă sistemul românesc al democrației socialiste în planul afirmării multilaterale a progresului social al țării, al asigurării libertății reale pentru toți oamenii muncii indiferent de naționalitate. În acest cadru se cuvine subliniat că din punctul de vedere al finalității sale, umanist-revoluționare, dialectica democrației socialiste în țara noastră își găsește ilustrarea cea mai cuprinzătoare în însăși capacitatea sa de a permite, la scara întregii societăți, o valorificare superioară și plenară a capacităților de creație și inovație, a întregului potențial uman. În condițiile orînduirii noastre socialiste, în care a fost desființată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, în care au fost generalizate la scara complexului unitar al întregii economii relațiile de producție socialiste, iar în virtutea acestora masele de oameni ai muncii au dobîndit statutul de producători și proprietari ai mijloacelor de producție, de beneficiari ai roadelor muncii lor, procesul de punere în valoare a potențialului uman relevă semnificații cu totul noi, în care își găsesc expresia superioritatea netă a socialismului față de orînduirea capitalistă. Avem în vedere, în primul rînd, caracteristicile definitorii ale democrației noastre socialiste, care, asi-

gurînd participarea autentică a poporului la conducerea statului, creînd cadrul propice de situare a omului în centrul întregii dezvoltări sociale, conferă cu adevărat condiției umane întreaga sa demnitate, realizează în fapt egalitatea socială și națională iar pe această bază asigură dezvoltarea plenară a personalității omului, a capacității și aptitudinilor sale puse în slujba progresului general, a făuririi conștiente a propriei sale istorii.

Caracterul integral al democrației

UNA din particularitățile sub care se manifestă procesul de afirmare și dezvoltare a democrației socialiste în țara noastră o constituie caracterul ei integral, faptul că surprinde toate formele esențiale ale activității sociale, a națiunii: economice, politice și culturale. Această realitate este rezultatul concepției potrivit căreia orînduirea socialistă poate și trebuie să ofere prin înseși structurile ei economice, politice și social-culturale, posibilitatea de afirmare nestîngherită a spiritului creator al maselor. Abordarea democrației ca un concept global, înțelegerea dialecticii aspectelor ei economice, politice și culturale, reprezintă o achiziție teoretică importantă, confirmată strălucit de realitățile societății noastre.

Una din laturile pregnante ale posibilităților superioare pe care le oferă democrația noastră socialistă, de valorificare a potențialului uman, în planul creației conștiente, manifestată la cote tot mai înalte, o reprezintă sfera de acțiune și de manifestare a democrației economice, care așa cum demonstrează experiența dobîndită în ultimii ani, îmbogățește substanțial, nu numai în plan conceptual problematica democrației socialiste, dar, prin întreaga sa desfășurare, marchează o importantă îmbogățire a practicii social-istorice de participare directă a maselor de oameni ai muncii la guvernarea statului, la elaborarea și luarea deciziilor, la controlul împlinirii lor. Aceste probleme, în concepția partidului nostru, reprezintă esența însăși a democrației socialiste. Locul deosebit pe care democrația economică îl ocupă în ansamblul formelor și metodelor de exercitare a puterii oamenilor muncii în statul nostru este dat, înainte de toate, de faptul că ea permite punerea în funcțiune a unui ansamblu de principii și forme instituționalizate, investite cu puterea legilor, de metode de organizare și conducere democratică, a întregului sistem al economiei socialiste, de la nivel național pînă la nivelul unităților economice. Caracterul dinamic și suplu al unui atare sistem, rezultat al investigației atente a cerințelor pe care le ridică finalizarea condiției obiective a oamenilor muncii, întruchipată în dubla lor calitate, asigură participarea directă a acestora la conducerea și organizarea activității economice în toate sectoarele de activitate, la gestio-

naarea avuției naționale, prin luarea deciziilor în producția materială, în sferile hotărâtoare ale vieții sociale.

Practica statornică în ultimii ani în țara noastră validează faptul că țărîmul prioritar în care își află sorgintea procesele de adîncire a democrației economice rezidă, înainte de toate, în sfera condițiilor de muncă, în schimbarea radicală a caracterului acesteia, — prin eliberarea sa de limitele funciare pe care le ridică sistemul exploatații în capitalism, cu tot cortegiul de fenomene alienante — respectiv, în capacitatea socialismului de a declanșa într-un amplu proces istoric obiectivarea plenară a virtuților creatoare ale muncii, de valorificare integrală a capacităților umane ale acesteia.

Așa după cum se subliniază în Programul partidului, „condiția indispensabilă a democrației reale este lichidarea inegalităților economice și sociale de clasă, înlăturarea exploataților, cucerirea puterii de către cei ce muncesc, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și realizarea repartiției după principiul socialist”.

O concepție dinamică și de perspectivă

ASA CUM invederează întreaga dialectică a proceselor revoluționare de edificare a socialismului, democrația socialistă nu poate fi rezultatul automat al premiselor menționate, ci este țărîmul unei activități extrem de complexe, care solicită în gradul cel mai înalt capacitatea creatoare a forței politice conducătoare a partidului comunist, pentru ca prin întreaga sa strategie să asigure cadrul propice instituțional, menit să finalizeze condiția obiectivă a oamenilor muncii în societate, în planul participării nemijlocite a acestora la conducerea statului, a tuturor domeniilor de activitate din societate. Iată de ce, adoptarea de către Partidul Comunist Român, cu deosebire în ultimul deceniu, a unei game largi și unitare de măsuri și forme organizatorice, de reglementări juridice și activități educative, constituie nu numai o îmbogățire și diversificare structurală, ci o modalitate democratică a cărei valoare se impune, în primul rînd, prin conținutul său intrinsec, prin semnificațiile de esență. Semnificația primordială a acestor măsuri ține de esența lor — respectiv de consecvența cu care partidul nostru transpune în planul realităților noastre istorice concepția marxistă corespunzător căreia succesele în opera de edificare a socialismului sînt indisolubil legate de participarea nemijlocită a beneficiarilor acestei opere la luarea deciziilor, în conformitate cu interesele vitale ale națiunii noastre socialiste. Această concepție dinamică asupra democrației socialiste pornește, în mod constant, de la necesitatea proiectării actualelor forme de participare la conducere, într-o largă traiectorie a dialecticii dezvoltării în cadrul căreia raporturile dintre conținutul și structurile adoptate în actele de participare să cunoască forme cît mai flexibile și elastice, care să țină seama de particularitățile domeniilor de activitate.

Corespunzător acestor orientări, partidul nostru acționează cu fermitate pentru perfecționarea conducerii colective, care, după cum se știe, a fost generalizată în întreaga viață economică și socială, a comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, din întreprinderile și centralele industriale, astfel încît acestea să fie cu adevărat cadrul de manifestare puternică a democrației noastre muncitorești, în care măsurile și deciziile adoptate să fie rodul priceperii, gîndirii și înțelepciunii comune a cadrelor de specialiști și a reprezentanților oamenilor muncii în aceste organe. Este de la sine înțeles că asigurarea unor activități de conținut ale acestor importante forumuri ale democrației noastre socialiste, corespunzător largilor atribuții conferite de lege, implică o muncă neobosită, desfășurată pe toate planurile pentru asigurarea unor dezbateri deschise, pătrunse de spiritul responsabilității ce incumbă actului de participare la conducerea societății. Instituționalizată prin lege, ca for suprem de conducere colectivă — adunarea generală a oamenilor muncii, prin care

clasa muncitoare, întreaga masă a angajaților participă în cadrul cel mai larg, în mod organizat și nemijlocit la conducerea activității economico-sociale, a unităților socialiste, la luarea deciziilor și controlul asupra organelor de conducere constituie o formă fundamentală de stimulare și valorificare a înțelepciunii și inițiativei maselor de oameni ai muncii în conducerea economiei. Atari structuri democratice relevă în mod convingător înțelesul profund realist pe care partidul nostru îl dă modalităților concrete de înlăturare a rolului conducător al clasei muncitoare în societatea noastră, afirmării crescînde a democrației muncitorești. Așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „noi concepem clasa muncitoare nu numai ca o masă chemată să realizeze hotărârile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric... Nu se poate vorbi de socialism dacă nu luăm măsuri, ca clasa muncitoare, în numele căreia se guvernează să-și îndeplinească, într-adevăr, rolul conducător și să participe la guvernarea societății”. O atare precizare vine să releve, o dată în plus, caracterul dinamic și militant al concepției partidului nostru privitoare la conducerea democratică a societății, la cerințele pe care exercitarea reală a acesteia le implică atît la nivel național cît și la nivel local.

Democrația economică — pirghie a creșterii eficienței întregii activități

PARTIDUL subliniază, în mod constant, necesitatea de a urmări cu consecvență ridicarea eficienței economice și sociale a formelor de participare pe care le consacră în ansamblu democrația noastră socialistă și cu deosebire democrația economică, ca nucleu al acesteia. Problema reflectării acestei eficiențe într-un mod unitar și armonios — într-o seamă de indicatori, în care să se cristalizeze o concepție multilaterală asupra actului de participare, deopotrivă teoretică dar îndeosebi practică, evidențierea în mod unitar a acelor factori care condiționează valorificarea superioară a cadrului instituționalizat — devine o cerință de mare importanță. Și aici, ca de altfel în toate celelalte sfere de activitate economico-socială și politico-educativă, se confirmă justetea liniei marxist-leniniste a politicii partidului nostru de a conferi întregii conduceri a societății un caracter științific.

Este de la sine înțeles că o atare cerință se ridică în mod permanent, întrucît evoluția componentelor materiale și spirituale, economice, politice și culturale, ale sistemului nostru social, aflate într-o strînsă interdependență, generează noi priorități în planul luării deciziilor. Practica de pînă acum, deși aflată doar la începuturile unor procese de mare anvergură istorică, deși nu poate fi și nu este o limită maximă a democrației economice, evidențiază locul prioritar ce revine informării sistematice, unitare și, totodată, diferențiată, pe nivele și profile de activități, pe care factorii de conducere trebuie să o asigure într-un sistem modern și rapid tuturor celor chemați să participe la dezbaterile problemelor majore ale programelor și planurilor de dezvoltare economico-socială, la luarea deciziilor.

Este, îndeobște cunoscut, că în practica curentă a conducerii economico-sociale procesele de luare a deciziilor reprezintă, cel mai adesea, țărîmul exprimării unor opțiuni între numeroase variabile posibile, fapt care solicită, de bună seamă, o temeinică informare, surprinderea nu numai a datelor prezente, ci cu precădere, a tendințelor pe care le evidențiază procesele de dezvoltare economico-socială, multiplele interdependențe ale acestora. Societatea noastră, prin însăși esența ei este incompatibilă cu orice tentativă tehnocratică, cu orice încercare de a acorda un rol privilegiat unor grupuri tehnocrato-manageriale care să se substituie exercițiului plenar de către oamenii muncii a puterii de stat. Dar o asemenea incompatibilitate de ordin principal este întărită în practică printr-o permanentă și complexă activitate pentru a așeza pe temei științific toate actele de participare democratică la conducerea societății, printr-un stil de muncă corespunzător conștenței democrației noastre socialiste. De aceea, înlăturarea prerogativelor de putere cu care sînt învestiți oamenii muncii în cadrul tuturor formelor de participare la luarea deciziilor

asigură rezolvarea optimă a problemelor reale deosebit de complexe pe care le solicită actualul nivel de dezvoltare a științei și tehnicii, a metodelor și tehnicilor de conducere și gestionare, planificare și prognozare a proceselor economico-sociale etc. O atare preocupare constituie, indiscutabil, și temeiul pentru asigurarea îndeplinirii neabătute a tuturor actelor de conducere, cu putere de lege, de întărire a orânduirii socialiste în ansamblul ei, de combatere fermă a oricăror manifestări de formalism și birocratism străine spiritului democrației noastre socialiste. În acest context, perfecționarea metodologiei de elaborare a programului de dezvoltare economico-socială a țării, a planurilor noastre economice, care consacră practica elaborării planurilor de jos în sus, începând de la întreprindere, centrală economică și minister, iar pe plan administrativ, începând de la comună, oraș și județ și apoi la nivel național, oferă atât garanția ogîndirii corespunzătoare a cerințelor și posibilităților reale ale economiei noastre naționale, cât și acel cadru propice de informare largă a maselor de oameni ai muncii asupra obiectivelor și sarcinilor majore de dezvoltare a țării, de angajare conștientă a acestora în îndeplinirea lor.

În același sens converg și constăturile sistematice organizate de conducerea partidului în toate domeniile de activitate. Dind expresie perfecționării centralismului democratic, principiul care stă la baza întregii funcționări a sistemului nostru social, această metodologie constituie o formă concretă de dezvoltare a democrației economice, o cale de atragere a maselor la elaborarea deciziilor fundamentale pentru prezentul și perspectiva dezvoltării națiunii noastre.

Experiența dobîndită de țara noastră este o vie ilustrare a ideii leniniste, corespunzător căreia democrația „va exercita influență și asupra economiei, va stimula transformarea acesteia, va suferi influența dezvoltării economice etc. Aceasta este dialectica istoriei vii”. Iată de ce, căutarea și găsirea unor soluții originale, în toate domeniile de conducere a vieții economice, sociale și politice, trebuie privită nu ca un scop în sine, ci ca o condiție fundamentală pentru realizarea unei strînse unități dintre rigorile științifice și spiritul democratic, pentru a determina, pe această bază, ritmuri sporite, mutații calitative în toate sferele de activitate. Pentru atingerea acestui obiectiv, una dintre problemele cheie, în cadrul formelor democrației economice, căreia i se dau soluții în concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării societății noastre, o constituie creșterea simțitoare a gradului de competență științifică, profesională și tehnică a maselor de oameni ai muncii, lărgirea orizontului lor politic, juridic și cultural-spiritual, în măsură să confere actului de participare acele elemente pe care le implică funcțiile de concepție și organizare a producției, de administrare și gospodărire rațională a acesteia. În acest mod, democrația economică constituie o puternică pirghie de manifestare socială și individuală a raționalității economice, bazată pe o cunoaștere profundă a legăturilor pe care se fundamentează sistemul nostru economico-social, a valorilor pe care acesta le promovează, precum și a condițiilor materiale și spirituale pe care acesta le implică.

Democrația socialistă, în concepția partidului nostru, este chemată să ofere cadrul optim de manifestare a inițiativei maselor. În toate domeniile vieții economice și social-culturale, și pe această bază, să constituie un mecanism puternic de afirmare plenară a individului, de dezvoltare multilaterală a capacității sale. Umanismul socialist, propriu democrației noastre, constă, înainte de toate, în caracterul său practic, în sensul unui acord deplin între enunțul teoretic și realitatea proiectelor economice și social-culturale, ceea ce oferă democrației un cîmp tot mai larg de desfășurare. Acest caracter practic se împletește cu finalitatea sa mărturisită, cu crearea condițiilor care să asigure o concordanță integrală între aspirațiile individuale și cele sociale, dezvoltarea nelimitată a tuturor categoriilor de libertăți, care coincid cu sensul ascendent al înaintării spre socialism și comunism. O atare concepție, subliniată cu putere de documentele partidului nostru, vizează, prin excelență, puternica vocație formativă, instructivă și educativă a democrației noastre. Realizarea ei a impus cu necesitate, intensificarea eforturilor coordonate ale tuturor factorilor de instrucție și educație socialistă, în vederea desfășurării unor acțiuni unitare și într-o continuă dezvoltare, menite să realizeze obiectivul din Programul P.C.R., corespunzător căruia, „democrația socialistă se va dezvolta pe măsura ridicării gradului de pregătire și competență a oamenilor muncii, lărgirii orizontului de cunoaștere și nivelului lor ideologic și politic”. O importanță cu totul deosebită o are, în acest sens, activitatea îndreptată spre formarea unei conștiințe socialiste înaintate și în cadrul acesteia a unei mentalități economice care să redea, într-un mod cât mai amplu și mai adecvat, condiția obiectivă a oamenilor muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători colectivi.

Este necesară dezvoltarea, nu numai a unui tip de gândire economică, dar și asigurarea ca în practica productivă, socială în general, această gândire economică să se concretizeze într-un comportament înaintat, socialist, în întărirea disciplinei conștiente, a spiritului de devotament și dăruire în muncă, izvorul bunăstării și fericirii întregului popor. Pornind de la atari considerațiuni, evaluarea rezultatelor pe care le consemnează actele de participare la conducerea societății și, în mod deosebit, la conducerea în sfera producției materiale, solicită o investigare atentă a mutațiilor graduale care se produc în dezvoltarea conștiinței socialiste a individului, a sistemului de valori și de convingeri, a ariei factorilor motivaționali, pe care îi determină schimbările ce au loc în conținutul și organizarea muncii, în schimbarea stilului și rolului social al unor întregi categorii de oameni ai muncii ca urmare a avîntului neîntîrziat al dezvoltării economico-sociale, în ansamblul activităților sociale, oferind, astfel, eforturilor de perfecționare continuă a sistemului democrației noastre socialiste, temeuri științifice și realiste, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale progresului orînduirii noastre.

Un climat favorabil democrației socialiste

DIALECTICA adîncirii și perfecționării democrației socialiste este indisolubil legată de crearea climatului social-politic și psihologic corespunzător în toate colectivele de muncă, în toate sferele de activitate, care să fie propice manifestării deschise a spiritului critic și autocritic, dialogului fertil, în măsură să favorizeze exprimarea nestingherită a opiniilor oamenilor muncii, receptivitatea față de propunerile și sugestiile acestora. Totodată, realizarea unui asemenea climat, propriu esenței democrației noastre socialiste, este menită să modeleze și să educe spiritul de responsabilitate al fiecărui cetățean pentru interesele colective, pentru interesele națiunii, să dea, totodată, sens, angajării sale conștiente la adoptarea și îndeplinirea deciziilor. Acesta este, totodată, tărîmul în care drepturile și libertățile profund democratice își află corelarea lor firească și armonioasă, cu îndatoririle și obligațiile pe care le incumbă sistemul democrației noastre socialiste.

Dezvoltarea democrației socialiste se prezintă sub toate laturile sale, ca o legitate obiectivă, izvorită din însăși particularitățile procesului de edificare a socialismului. Construirea unei economii întemeiată pe cuceririle științei și tehnicii, corespunzătoare nevoilor reale ale națiunii, dirijarea conștientă a proceselor economice și social-culturale, impun, cu necesitate, incorporarea în întreaga viață socială a normelor și principiilor eticii și echității socialiste, transformarea acestora în componente intrinseci ale proceselor de adîncire a democrației socialiste. Cultivarea, prin întregul sistem de educare politică a maselor, a conștiinței socialiste bazată pe însușirea temeinică a politicii partidului nostru — care reprezintă marxism-leninismul creator aplicat la condițiile țării noastre — pe asimilarea celor mai mari cuceriri ale genului de creație umană, trebuie strîns armonizate cu eforturile îndreptate spre formarea și dezvoltarea unei conștiințe socialiste, respectiv a sentimentului de proprietar asupra mijloacelor de producție și de factor hotărîtor al creșterii producției sociale, apare în această lumină ca o condiție a dezvoltării democrației socialiste.

★

LA ACEASTĂ a 55-a aniversare de la crearea Partidului Comunist Român, pe care poporul nostru o sărbătorește în acest an, nu poate fi omagiu mai vibrant decît acela pe care îl oferă realitățile profund înnoitoare ale României contemporane, acel omagiu scris în trînicile și nezdruincinatele sentimente de încredere și devotament pe care o întreagă națiune le exprimă, în gînd și faptă, strategului său încercat, politiciii sale profund științifice și creatoare. Este omagiul unei națiuni care sub conducerea clarvăzătoare, marxist-leninistă a partidului comunistilor, devenit centrul vital al întregii societăți, asigură, prin activitatea sa laborioasă, manifestarea plenară a personalității umane, dinamizarea energiei de creație ale maselor de oameni ai muncii, într-un sistem economic social și politic profund democratic.

Stana BUZATU

Academia „Ștefan Gheorghiu”

Un factor de accelerare a creșterii
REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

CHELTUIELILE MATERIALE ȘI CALITATEA PRODUSELOR

ÎN CINCINALUL revoluției științifice și tehnice aspectele calitative ale muncii productive capătă, fără îndoială, o prioritate de necontestat. Alături de înnoire, calitatea înaltă a produselor reprezintă, în acest context, un obiectiv care se situează deopotrivă pe primul planul atenției în fiecare unitate economică. În legătură cu această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „În centrul activității întregului nostru partid, a ministerelor, centralelor și întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii trebuie să stea lupta pentru ridicarea continuă a calității producției — cerință vitală a economiei noastre naționale”.

Desigur, calitatea înaltă este o cerință reală și vitală pentru țara noastră, înscrisă obligatoriu pe coordonatele progresului. Acest deziderat nu poate fi privit însă îngust, rupt de complexul legăturilor și interdependențelor firești cu care se află în conexiune în procesul producției. Nu este — și nici nu poate fi vorba — despre orice fel de calitate. În economia modernă, axată pe coordonatele eficienței ridicate, realizarea calității înalte presupune, cu necesitate, economisirea muncii sociale, acțiune în care reducerea cheltuielilor de producție în general, și a celor materiale în special, reprezintă un factor determinant, de o deosebită importanță.

Există însă și reversul medaliei. Urmărirea cu prioritate a reducerii consumurilor materiale nu trebuie să afecteze în nici un fel calitatea ei, dimpotrivă, să contribuie la ridicarea performanțelor produsului. În acest sens se cer un efort și o concentrare sporită a cercetării științifice și a dezvoltării tehnologice, a tuturor producătorilor, în vederea realizării unor produse care să îndeplinească condițiile de competitivitate în domeniul costurilor și care să se situeze concomitent în sfera unor înalte niveluri calitative.

Strategia creșterii calității

4. RIDICAREA continuă a calității produselor, permanenta lor înnoire și modernizare reprezintă o componentă strategică de bază în cadrul politicilor partidului de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. Sub impactul revoluției științifice și tehnice, politica în domeniul calității, în acest cincinal, vizează în primul rând o largă deschidere spre aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne în realizarea principalelor sale obiective:

1. dinamici accelerate ale producției într-o gamă larg diversificată, în conformitate cu cerințele beneficiarilor;

2. structuri moderne ale producției, de natură să faciliteze introducerea accelerată a noului, cu eficiență ridicată, crearea unor produse situate la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, care să sporească competitivitatea produselor românești.

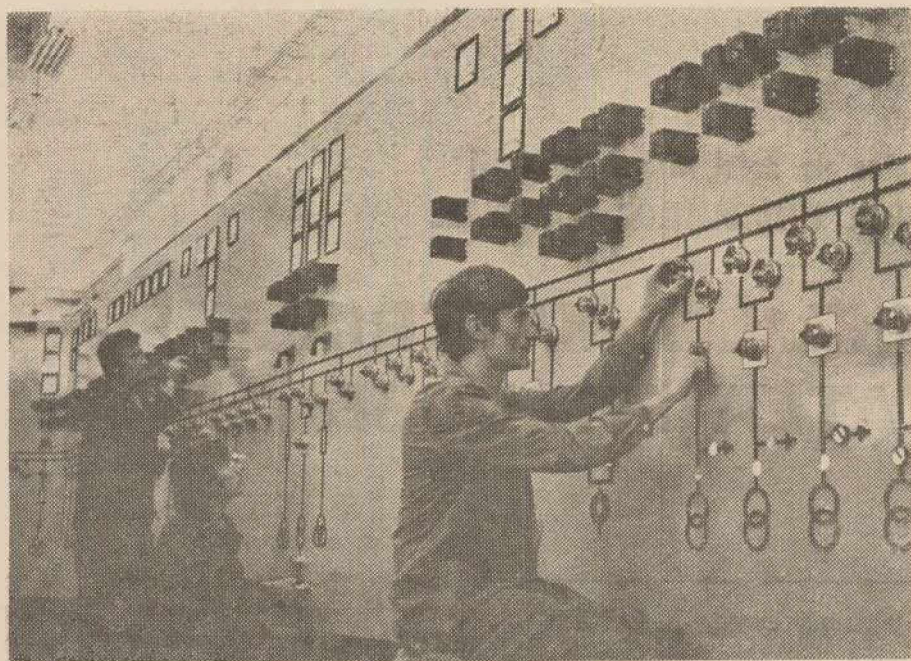
Desigur, realizarea acestor obiective-scop impune crearea și mai ales folosirea cu randamente înalte a unor instrumente și acțiuni pentru realizarea țelurilor propuse cu maximum de economicitate, prin gospodărirea chibzuită a resurselor existente, valorificarea cât mai înaltă a potențialului creativ al specialiștilor noștri.

CALITATE—STRUCTURĂ a producției reprezintă o primă corelație care producției reprezintă o primă corelație care importantelor sarcini pe care cincinalul revoluției științifice și tehnice le pune în domeniul calității. Astfel, asigurarea calității în cadrul unei structuri moderne prezintă maximum de importanță. Elementele structurale oferă în acest caz valoroase indicii despre raportul între produsele simple sau cele complexe, cu caracteristici tehnico-

funcționale ridicate. Indiciile oferite sînt într-adevăr valoroase, deoarece produsele complexe, cu o înaltă tehnicitate și calitate, înglobează în mai mare măsură inteligență și deci valorifică superior materia primă.

Atît structura industriei pe ramuri (în care crește ponderea construcției de mașini și chimiei de la 27,9% în 1965 la 50% în 1980), cît și cea pe subramuri (în construcția de mașini, de exemplu, în 1980 crește ponderea electronicii, a mecanicii fine și opticii, a mașinilor-unelte pentru aşchiera metalelor ș.a.) evidențiază pregnant sporuri prioritare în producția industriilor purtătoare de tehnică de vîrf. O asemenea orientare a politicii economice este desigur pusă în slujba calității. Structurile moderne evidențiate favorizează crearea unor produse noi, cu performanțe ridicate, în care gradul înalt de prelucrare industrială contribuie la reducerea cheltuielilor materiale. Se asigură în acest fel baze trainice sporirii valorii nou create, inteligenței tehnice încorporate în produs.

ÎNNOIRE — ECONOMICITATE reprezintă o altă acțiune caracteristică pentru acest cincinal. Pentru că în perioada 1976-1980 ponderea produselor noi și reproiectate reprezintă 45% din valoarea producției industriale. Așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975 „în condițiile actuale, cînd pe plan mondial schimbarea produselor și a tehnologiilor se produce într-un ritm extrem de rapid, paralel cu ridicarea calității, trebuie să acționăm energic și permanent pentru înnoirea și modernizarea produselor, reproiectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație”. Continua ridicare a performanțelor produselor românești, ob-

Tehnica de vîrf — promotoare a performanțelor ridicate

ținută prin cercetare, paralel cu reducerea gabaritelor și a greutății pe unitatea de produs prin proiectare, reprezintă obiective prin care calitatea superioară antrenează reducerea efectivă a cheltuielilor materiale, modifică raportul dintre cantitatea și valoarea produselor, în favoarea celei din urmă. Și nu numai atât. O reducere sensibilă a cheltuielilor materiale se va realiza și ca urmare a dotării ramurilor economiei naționale cu aceste noi mașini și utilaje, fapt ce va permite concomitent cu valorificarea înaltă a resurselor materiale și creșterea substanțială a productivității muncii.

CONTROL PREVENTIV, COMPETENT reprezintă o direcție de acțiune a cărei realizare trebuie înțeleasă ca subsistem al conducerii la nivel de întreprindere, ramură, cit și al întregii economii, grefat pe un flux informațional, simplu, cu centrul de greutate în mijlocul producției, acolo unde „se fabrică” calitatea. Avînd un caracter prin excelență preventiv controlul exercită un rol important în reducerea cheltuielilor materiale prin influența pe care poate și trebuie să o aibă asupra diminuării rebuturilor, a produselor de calitate necorespunzătoare. În acest scop, în acest cîncinal se au în primul rînd în vedere: omologarea produselor noi numai după efectuarea tuturor verificărilor, sporirea competenței și fermității C.T.C., urmărirea mai sistematică a comportării produselor la beneficiari etc.

Acest program complex de ridicare a calității produselor va permite, concomitent cu satisfacerea într-un grad înalt a exigențelor beneficiarilor interni și externi, sporirea competitivității pro-

ductivelor și o accelerare a „eficienței” calității, obținută prin diminuarea costurilor, în special pe seama reducerii cheltuielilor materiale.

Performanța optimă și nivelul cheltuielilor

REALIZAREA competitivității pe piața mondială și ridicarea productivității muncii sociale reprezintă deziderate majore în strategia calității actualului cîncinal, în a căror realizare formula-cheie poate fi astfel exprimată: „cheltuieli minime pentru calitate optimă”. Atingerea acestei cerințe prezintă o importanță deosebită pentru valorificarea superioară a resurselor și inteligenței proprii, precum și pentru afirmarea sporită a produselor românești în circuitul mondial de valori. Ca noțiune complexă, calitatea are în vedere, pe de o parte, proprietățile intrinsece ale produsului de a satisface la un nivel înalt o trebuință carecarea, iar pe de altă parte, aspectele economice legate alături de producerea, cit și de utilizarea produsului. În același timp însă calitatea prezintă și un aspect dinamic, determinat de faptul că conținutul ei evoluează în pas cu necesitățile sociale. Și aceasta deoarece pentru prosperitatea sa, societatea nu are nevoie numai de ritmuri superioare ale creșterii producției globale; există cerința reală de produse fizice dotate cu caracteristici de utilizare care să se situeze la nivele înalte, realizate doar cu atîta cheltuială cîtă este riguros necesară.

Dar, satisfacerea la un nivel mai înalt a necesităților societății, sporirea eficienței economice, înseamnă totodată și un nivel superior de valorificare a resurselor materiale în produse de calitate mai bună. De fapt, se poate spune că este de calitate mai bună acel produs care realizează același serviciu sau misiune cu cheltuieli totale minime (care se obțin dacă adăugăm la cheltuielile de producție și pe cele efectuate ulterior pentru menținerea în timp a valorii parametrilor calitativi inițiali). În acest context calitatea optimă poate fi definită prin maximul diferenței dintre valoarea și costul calității. Ca urmare, în optimizarea calității unui anumit produs în producție sau în aprecierea efortului real necesitat pentru realizarea unei anumite calități încă din faza de proiectare, devine necesară analiza structurii costurilor în funcție de calitate. O asemenea acțiune permite să se stabilească pînă la ce limită sporul de calitate obținut justifică creșterea de costuri implicată.

Să luăm un caz ipotetic. După cum se știe, investițiile necesare pentru o producție de serie de autoturisme reprezintă o sumă însemnată. Este clar deci că, în asemenea condiții, alegerea modelului sau calității produsului au o deosebită importanță pentru producător. În fața cumpărătorului potențial, pentru transformarea acestuia în cumpărător efectiv, noul autoturism trebuie să „treacă” cu succes un examen complex, compus din mai multe probe:

- prețul de achiziție;
- calitatea „la prima vedere”, adică estetica, comoditatea, confortul, prestațiile etc.;
- concordanța unora dintre caracteristicile sale cu reglementările oficiale privind securitatea circulației pe drumurile publice (frînare, lumină, parbriz etc.), și poluarea atmosferei;
- cheltuielile de utilizare a autoturismului.

Se poate deci afirma că interesul beneficiarilor este sensibil influențat de propriile lor necesități. Ca urmare, în aprecierea calității și deci în alegerea produsului, beneficiarii nu vor avea în nici un caz în vedere doar cheltuielile efectuate la producător (costul de achiziție), ci și costurile implicate de punerea și menținerea produsului în funcțiune și pe care trebuie să le suporte.

Desigur, în multe cazuri, ridicarea în practică a nivelului calitativ necesită cheltuieli de producție suplimentare, cheltuieli care trebuie să fie compensate prin reducerea cheltuielilor de exploatare în așa fel încît cheltuielile totale să reprezinte un minim corespunzător calității optime. Reprezentînd grafic evoluția cheltuielilor de fabricație și a celor de

utilizare, rezultă prin suprapunere curba cheltuielilor totale (vezi figura). Se observă lesne că această curbă a cheltuielilor totale prezintă un minim pentru nivelul de calitate optim.

În general atenția specialiștilor în rezolvarea eficientă a corelației calitate-costuri a fost captată cu prioritate de reducerea costurilor interne, la producător. Introducerea largă a progresului tehnic a făcut ca să apară necesitatea analizei foarte serioase a posibilităților de reducere a costurilor suportate de beneficiar ca sursă deosebit de importantă a prosperității întreprinderii producătoare.

O calitate înaltă presupune deci, o îmbinare optimă a cheltuielilor producătorului cu cele ale beneficiarului într-un cost minim.

Concluzia: la proiectarea produsului nu este economic să se depășească acest optim care permite obținerea unor produse de calitate corespunzătoare cu cheltuieli minime. Rezultă că, în general, optimul corelației calitate-costuri evidențiază necesitatea de a stabili opțiuni și priorități în ce privește nivelul calitativ, pornind de la considerentul că funcția produsului să fie îndeplinită cu minim de cheltuieli de producție și exploatare.

Corelația reducerea cheltuielilor materiale — calitate

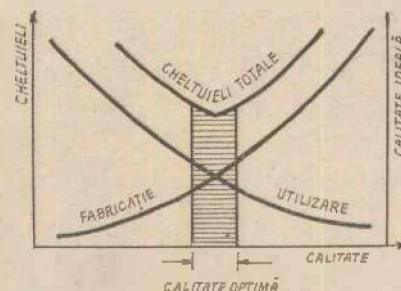
DESIGUR că reducerea cheltuielilor de producție în general și a celor materiale în special — care reprezintă o necesitate obiectivă a dezvoltării eco-

nomice — nu trebuie în nici un caz să afecteze calitatea sau să se facă în detrimentul performanțelor ridicate.

Să considerăm cazul unui bec electric care trebuie să aibă, conform standardului, o viață utilă de 1 200 ore. Dacă, pentru grăbirea procesului de fabricație, se „reduc” anumite operații pe fluxul de fabricație, se înregistrează o economie de materiale, dar viața utilă a becurilor electrice poate scăde sub 600 ore. Ca urmare, beneficiarul va avea nevoie de două becuri pentru a obține aceeași iluminare, reducerea cheltuielilor materiale prin creșterea producției fizice constituind o gravă greșală deoarece ea aduce beneficii producătorului dar nu societății ca atare. În această situație producătorul are aparent avantaje, dar acestea constituie pagube pentru economie, în general, deoarece consumul la beneficiar crește. Nu trebuie pierdut din vedere faptul că producătorii care practică o asemenea tactică, mai devreme sau mai târziu vor avea dificultăți.

Importanța fiabilității pentru creșterea eficienței economice (și implicit a economisirii materialelor) este și mai evidentă în cazul mijloacelor de muncă, întrucât utilajele și instalațiile de calitate superioară creează posibilitatea economisirii unor importante resurse materiale. Astfel, de exemplu, creșterea cu numai 1 la sută a disponibilităților blocurilor energetice dintr-o centrală termică de 1 000 MW este echivalentă cu economii anuale de multe milioane.

Iată deci că, așa după cum calitatea superioară a produselor contribuie la reducerea cheltuielilor materiale, tot astfel, orice economie în dauna calității înseamnă de fapt o pierdere pentru be-

neficiari, pentru societate. Dar aceasta nu înseamnă deloc că cheltuiala de materii prime și materiale este indiferentă chiar dacă nivelul calitativ este foarte înalt.

Nu mai are nevoie de demonstrații faptul că produsele de calitate satisfac în grad înalt nevoile producției și consumului. Totodată prin ridicarea calității produselor se acționează eficient în vederea reducerii cheltuielilor materiale.

Ca urmare, caracteristicile înalte tehnico-funcționale ale mașinilor, instalațiilor și agregatelor au ca efect direct creșterea productivității muncii. Greutatea lor redusă și gabaritele mult diminuate favorizează obținerea unor însemnate economii materiale (vezi tabelul). Pe de altă parte, calitatea determină scăderea cheltuielilor materiale necesare reparațiilor precum și consumuri reduse de combustibil și energie.

Fără îndoială, orice calitate are un cost al ei. În acest context creșterea calității poate în anumite cazuri să determine o creștere a cheltuielilor la unele elemente componente ale costurilor la un anumit subansamblu sau produs. Aceste cheltuieli suplimentare, pentru a fi eficiente, pentru a conduce la o îmbunătățire reală a calității trebuie să determine o reducere substanțială mai mare a cheltuielilor la celelalte elemente ale prețului de cost.

Pe de altă parte, acest spor eventual de cheltuieli, ca urmare a asimilării unui produs nou de înaltă tehnicitate, trebuie să ducă la diminuarea cheltuielilor suplimentare în exploatare, la o productivitate sporită și reducerea consumurilor specifice materiale la beneficiar.

În concluzie se poate aprecia că în condițiile introducerii progresului tehnic, a unor produse de tehnicitate înaltă, ca urmare a perfecționării concepției constructive și tehnologice se determină însemnate economii de metal, reducerea și lichidarea rebuturilor, fapt care determină micșorarea cheltuielilor de producție în ansamblu.

Dumitru NICULESCU

— Inspector general de stat
Inspectoratul General de Stat pentru
Controlul Calității Produselor

CREȘTEREA CALITĂȚII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

prin reproiectarea unor produse în trim.I.1976 față de

trim.I.1975

Produsul	Excavator hidro- ulic pe șenile tip 401 ("Pro- gresul"-Brăile)	Motore electrice pînă la 30 kW ("Electropreciz- ia"-Săcele și "Electrotimis"- Timișoara)	Aspirator de praf ("Electroarges"- Curtea de Argeș)
Caracteristici			
PERFORMANȚE TEHNICO-ECONOMICE	- capacitate nominală de săpare 0,54 mc (față de 0,4 mc) - rază maximă de acțiune 8550 mm (față de 7700 mm) - adâncimea maximă de săpare 5230 mm (față de 4350 mm)	- greutate specifică a motorului redusă cu 15-20%	- putere de desprăfuire de 5 ori mai mare - regim de încălzire cu 10 grade mai redus - durată de viață a furtunului de 10 ori mai mare, greutate cu 40% mai redusă
CONSUM DE MATERII PRIME ȘI MATERIALE	- consum substanțial redus de combustibil	- consum de conductori de cupru redus cu 12-14% - consum specific de tablă silicioasă redus cu 16-18%	- reducerea consumului de materiale active la motoventilator cu 15% - eliminarea completă a metalului din construcția furtunului

ORGANIZAREA TERITORIULUI - BAZA UNEI DEZVOLTĂRI ARMONIOASE (I)

Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român a definit un amplu Program de măsuri a căror aplicare vizează raționalizarea exploatării resurselor naturale în general și a fondului funciar în special, ceea ce impune o continuă îmbunătățire a grijii pentru gospodărirea sa, creșterea suprafeței arabile și a calităților productive ale solurilor. Adevăratele valențe ale pământului, cu solul, subsolul, pădurile și apele vor putea fi deplin înțelese dacă avem în vedere că el constituie premisa și baza naturală a oricărui proces de producție și mediu „suport” pentru viața economico-socială. Acest rol este amplificat în etapa actuală, când întreaga lume este confruntată cu problemele gospodăririi raționale a tuturor resurselor naturale. Limitat ca întindere, el nu este recuperabil decât cu mari cheltuieli în cazul degradării prin eroziune, salinizare sau datorită extinderii platformelor industriale, așezărilor umane, căilor de comunicație, zonelor de extracție, minieră, petroliferă etc. Nu trebuie uitat că solul este unul din cele mai importante mijloace de producție pentru agricultură, pentru asigurarea necesităților de hrană și materii prime.

I. Sistematizarea, factor esențial al valorificării resurselor funciare

Prin sistematizarea teritoriului și localităților se va urmări valorificarea deplină a resurselor din fiecare zonă, imbinarea armonioasă a producției industriale, agricole și a celorlalte activități economico-sociale...

ÎN AMPLUL proces de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate sistematizarea a devenit o necesitate obiectivă pentru coordonarea multiprelor interese se ce interferează pe același teritoriu și a folosirii raționale a resurselor. În concordanță cu documentele de partid și de stat, sistematizarea a devenit o problemă de cea mai mare importanță în etapa actuală, contribuind la restructurarea și remodelarea organismului teritorial, adecvat posibilităților sale naturale și social-economice. Ca ansamblu al unor acțiuni cu caracter continuu, urmărind armonizarea în spațiu și timp a tu-

tor factorilor dintr-un teritoriu, **sistematizarea teritoriului** este chemată să răspundă necesităților de restructurare și remodelare a organismului teritorial potrivit posibilităților economice, specificului și particularităților cadrului natural și social.

Stabilind relații de condiționare între diferitele funcții economice existente sau cu posibilități de dezvoltare pe teritoriul considerat, sistematizarea teritoriului trebuie să asigure progresul fără conflicte a fiecărei ramuri a economiei în condiții optime, verificarea în profil teritorial a diferitelor prognoze economice și elaborarea de noi ipoteze care trebuie să stea la baza dezvoltării economiei, asigurând valorificarea și gospodărirea rațională a resurselor funciare.

Precedind studiile generale, studiile de amplasament, studiile tehnico-economice și celelalte categorii de proiecte, sistematizarea teritoriului — ca parte componentă a complexului proces de planificare și dezvoltare economico-socială — asigură armonizarea cerințelor tuturor ramurilor economiei naționale pentru folosirea optimă a resurselor funciare.

Deși există indicații ferme în ce privește modul în care trebuie înfăptuită sistematizarea teritoriului, localităților și platformelor industriale, a tuturor obiectivelor care se realizează pe teritoriu, astfel încât să se economisească la

maximum suprafețele de teren agricol, iar fiecare platformă industrială să constituie un complex industrial unitar, indiferent de subordonarea administrativă a unităților componente, nu în toate cazurile soluțiile adoptate au asigurat dezideratele majore impuse de economia de teren. Analiza amplasării noilor obiective pentru cincinalul 1976—1980 au evidențiat posibilități de îmbunătățire a amplasării diferitelor structuri economice, de restrângere la strictul necesar și utilizare cu eficiență maximă a suprafețelor de teren afectate, prin comasarea unor funcțiuni și obiective, simplificarea, raționalizarea și gruparea rețelelor de utilități și a celor de comunicații și transport, prin realizarea clădirilor auxiliare și de producție și a celor social-administrative ce pot fi utilizate în comun ca obiecte unice pentru întreaga zonă sau platformă industrială.

Iată câteva exemple.

În județul Ilfov s-a dovedit nepotrivită soluția de amplasare a unei uzine, pe un teren ce este indicat să fie folosit pentru crearea unei baze legumicole pentru aprovizionarea capitalei. Sau în județul Argeș, o mai atentă analiză a obiectivelor ce urmează a fi realizate a evidențiat posibilitatea construirii noilor obiective fără a afecta suprafețe suplimentare de teren. La Cluj-Napoca a apărut ca necesară reamplasarea unui combinat industrial

în apropierea oraşului, unităţile de industrie alimentară urmînd a fi regrupate cu cele existente în ocaz. La Arad analizele au evidenţiat ca optimă soluţia de a menţine pentru agricultură suprafeţe agricole cît mai mari în lunca Mureşului, realizîndu-se în acest scop un singur lac de acumulare în zona Săvirşin pentru retenţie, irigaţii şi producerea energiei electrice. În judeţul Maramureş, în municipiul Baia Mare, prin regularizarea riului Săsar există posibilitatea amplasării industriei în zona de Nord-Est, prin gruparea şi organizarea frontului către drumul ce străbate zona industrială. În judeţul Tulcea, a apărut necesitatea pregnantă a sistematizării fiecărei zone, concomitent cu crearea condiţiilor de folosire în comun a tuturor utilităţilor, eliminarea spaţiilor nejustificate între clădirile industriale şi depozitele de combustibil, astfel ca fiecare platformă să constituie un complex unitar, indiferent de subordonarea administrativă a unităţilor componente, care să asigure pe lângă o funcţionare economică, o mai bună gospodărire a suprafeţelor de teren afectate.

Nu mai puţin importantă are sistematizarea raţională a ansamblurilor de locuinţe, asigurînd îmbunătăţirea gradului de confort şi de recreere, concomitent cu economia de teren.

De exemplu, în oraşul Alexandria, a apărut necesitatea revizuirii concepţiei de sistematizare a ansamblurilor de locuinţe şi dotării social-culturale, a soluţiilor arhitectonice şi a gradului de ocupare a terenului, atît în zonele existente, cît şi a propunerilor de viitor. Ideea unanim acceptată este de a se revedeau propunerile de sistematizare păstrînd reţeaua strădărilor existentă, construcţiile noi de locuinţe şi dotări social-culturale, folosind la maximum terenurile existente. Potrivit acestei concepţii a fost posibilă restrîngerea perimetrelor construibile ale municipiului Focşani, Miercurea Ciuc etc.

În vederea realizării unor construcţii moderne în municipiul Tg. Mureş, într-o linie arhitectonică inspirată din tradiţiile locale şi din nevoia utilizării la maximum a terenului, a apărut necesitatea integrării într-o viziune generală a ansamblurilor existente concomitent cu creşterea densităţii construcţiilor.

În zona oraşului Braşov, a apărut ca posibilă şi necesară extinderea construcţiilor de locuinţe în cartierele existente: Steagul roşu, Tractorul, zona Gării, zona Mihai Viteazul, prin extindere şi înlocuire, soluţie indicată şi în cazul municipiului Oradea, unde pe Dealul Viilor, este necesar a se extinde plantaţia de vii şi nu construcţii de locuinţe cum se prevăzuse iniţial.

Exemplele menţionate, departe de a fi exhaustive, atestă o dată în plus marile posibilităţi ale sistematizării de a contribui la repartitia raţională a forţelor de producţie, la zonarea funcţională a teritoriului, la stabilirea unui sistem unitar de aşezări populate, la îmbunătăţirea dotării şi echipării tehnice a teritoriului, ca elemente componente ale dezvoltării social-economice în profil teritorial, asigurînd o folosire raţională a resurselor şi în principal a fondului funciar, în concordanţă cu prevederile Decretului 70/1975, cu legea fondului funciar, cu legea sistematizării.

II. Îmbunătăţirile funciare — subordonate cerinţelor producţiei

...prin desecări, îndiguiri şi îmbunătăţiri funciare se va urmări creşterea suprafeţei agricole, indeosebi arabile, precum şi ridicarea fertilităţii solului.

INTENSIFICAREA agriculturii este în strînsă dependenţă cu executarea unei diversităţi de lucrări de îmbunătăţiri funciare menite să asigure folosirea raţională a fondului funciar, prin combaterea efectului inundaţiilor, a excesului de umiditate, a secetei, combaterea eroziunii solului, punerea în valoare a noi terenuri pentru agricultură şi ridicarea fertilităţii solurilor slab productive.

Amenajarea terenurilor pentru lucrări de îmbunătăţiri funciare comportă, după cum se ştie, un volum de investiţii considerabil, ceea ce impune prealabila fundamentare a lor, astfel încît să ofere certitudinea eficienţelor. Unde investim? Cum cheltuim fondurile? Care sînt efectele economice? Aceste întrebări tind să devină probleme de cel mai mare interes, de a căror rezolvare depinde rentabilitatea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare.

Experienţa demonstrează că numai acele lucrări s-au dovedit eficiente care au avut la bază proiecte elaborate în urma studierii complexului de factori tehnici, naturali şi economici, integraţi cerinţelor producţiei agricole. În acelaşi timp, ţinînd seama de faptul că lucrările de îmbunătăţiri funciare au o durată de funcţionare mare (odată executate nu mai pot suferi modificări decît cu noi investiţii) apare pregnant necesitatea de a fi proiectate concomitent cu lucrările de organizare a teritoriului şi a producţiei agricole, atît pentru economisirea fondurilor de investiţii, cît şi pentru îmbunătăţirea condiţiilor de exploatare a terenurilor, de amplasare coordonată a reţelelor de echipare tehnică conexe (reţeaua de drumuri de exploatare, reţeaua de poduri, reţelele electrice etc.) şi colaterale (amplasarea sau reamplasarea centrelor de producţie, a dotărilor şi echipărilor tehnice etc.).

Importanţa problemei creşte considerabil dacă avem în vedere volumul considerabil de lucrări realizate sau necesare a se realiza. Pînă la sfîrşitul anului 1975 a fost scoasă de sub efectul inundaţiilor prin lucrări de îndiguire o suprafaţă de 1,4 milioane hectare (0,4 milioane ha în lunca şi Delta Dunării şi 1 milion ha pe cursurile de apă interioare), ceea ce reprezintă aproape 50% din suprafaţa posibil de apărat.

În concordanţă cu programul naţional pentru amenajarea bazinelor hidrografice se prevede ca în continuare să fie apărată o suprafaţă de 1,6 milioane de hectare, din care în cincinalul 1976—1980 o suprafaţă de 300 000 hectare.

În ce priveşte desecările, acestea s-au realizat pe aproape 2,1 milioane hectare (din totalul de 6,4 milioane hectare existente), fiind prevăzută executarea a noi acţiuni de nivelări, modelări, subsolaje, scarificări, urmînd ca aplicarea de amendamente şi îngrăşăminte cu o dinamică de 1,1 milioane ha pe cincinal să permită încheierea acţiunii pînă la sfîrşitul anului 1995. Pe terenurile cu apă freatică la suprafaţă se vor realiza lucrări de drenaj subteran pe o suprafaţă de 2 milioane ha.

Pînă la sfîrşitul anului 1975 au fost amenajate pentru irigaţii 1 474 mii ha, din care 980 mii ha în sisteme amplasate în zona de sud şi de vest a ţării; această suprafaţă va sporii cu încă 1,1 milioane ha în cincinalul actual, ceea ce reprezintă jumătate din suprafaţa terenurilor afectate de secetă.

În acelaşi timp lucrările de combatere a eroziunii solului au atins o suprafaţă de aproape 1 milion ha, ceea ce reprezintă o creştere considerabilă, urmînd ca în actualul cincinal suprafaţa să fie sporită cu 860 000 ha.

Determinarea în spaţiu şi ca volum a lucrărilor realizate sau care urmează a se realiza este numai o latură a problemei, marcînd efortul considerabil al statului nostru pentru conservarea şi valorificarea optimă a resurselor funciare, dar care nu şi-au găsit finalizarea optimă în totalitate.

De exemplu în lunca Dunării, din sporul de suprafaţă arabilă obţinut prin îndiguirea a 186 000 ha (în afara celor 78 000 ha existente în sisteme naturale), un anumit procent de teren nu s-a cultivat din cauza excesului de apă permanentă şi a bălării apelor, sau nu s-au obţinut producţiile scontate datorită îmblăstînării şi invadării cu vegetaţie acvatică, a solurilor sărăturate sau cu tendinţa de sărăturare (incintele Luciu-Giurgeni şi Călmăţui-Gropeni) precum şi a solurilor de dune (incintele Bistret-Nedeia-Jiu şi Jiu-Bechet-Dădăleni) care nu au fost încă ameliorate. În continuare sînt necesare lucrări de nivelare-modelare pentru a le aduce în condiţii corespunzătoare de cultivare sau pentru terenurile cu o permeabilitate redusă pentru apă şi aer, sînt necesare lucrări periodice de subsolaj sau scarificare, aplicare de amendamente şi îngrăşăminte. Din 1182 mii ha în sistemele existente pe riurile interioare circa 49 mii ha nu pot fi cultivate în anii cu precipitaţii abundente, cu niveluri ridicate la reţeaua hidrografică din cauza bălării apelor, iar pe unele suprafeţe nu se obţin producţiile planificate din cauza excesului de umiditate, sau datorită existenţei unor soluri argiloase, lăcovişite, sărăturate etc.

Aspectele evidenţiate pun în relief că lucrările de desecare, ca şi toate lucrările de îmbunătăţiri funciare, nu trebuie să constituie un scop în sine, ci trebuie subordonate cerinţelor producţiei agricole, adică în afara regularizării apei pe terenul amenajat trebuie realizat şi sistemul de măsuri agro-pe-

do-ameliorative. De fapt trebuie înțeles că punerea în valoare economică a fondului funciar nu se poate realiza decât prin regularizarea concomitentă în interrelațiile lor a factorilor apă, săruri, aer, substanțe nutritive, într-un sol bine cunoscut și studiat. Aceasta nu se poate obține decât pe fondul unor lucrări de drenaj subteran, unor lucrări de ameliorare a săraturilor, nivelare a depresiunilor, modelare și fixare a dunele de nisip, îndesirea canalelor de ultim ordin, aplicarea îngrășămintelor, ceea ce de fapt nu s-a făcut în măsură suficientă, având implicații directe asupra nivelului producției.

În ce privește lucrările de irigații, trebuie subliniat că executarea lor chiar în condițiile de dotare tehnică deosebită și concepție rațională, rezultatele privind folosirea pământului și creșterea producției agricole nu au fost cele scontate, atunci când au fost ignorate cerințele amenajării integrale a terenurilor. Există unele sisteme, care deși sunt judicioase concepute, cu o dimensionare rațională a elementelor teritoriale, datorită neexecutării unei modelări prealabile stabilirii rețelei de conducte îngropate și a plantării perdelelor de protecție, au o eficiență mai scăzută. Execuția ulterioară a acestor lucrări absolut necesare pe lângă faptul că presupun investiții suplimentare, nu pot transforma radical condițiile de producție astfel ca ele să devină tot atât de favorabile ca în cazul în care lucrările s-ar fi executat din capul locului în modul cel mai rațional. În același timp și sistemul de aducțiune — insuficient impermeabilizat — face ca unele suprafețe să fie bătute.

Problemele devin și mai grave atunci când lucrările nu se corelează chiar din faza de proiectare (lucrările de irigare cu lucrările de desecare sau alte amenajări ce se aplică pe teritoriu). De exemplu, în incinta Gostinu-Greaca se realizează un sistem de irigare parțial prin brazde, pornind de la indicația că în sisteme circa 50% vor trebui să fie realizate prin brazde. Or, indicația este pentru condițiile favorabile acestei metode de amenajare și reprezintă un procent mediu pe țară și nu pentru condițiile din lunca Dunării, unde terenurile diferă sub aspectul excesului de umiditate și unde irigarea poate fi admisă numai prin conducte. Problema poate avea consecințe și mai neeconomice dacă se are în vedere că în aceeași incintă, independent de lucrările de îmbunătățiri funciare s-a preconizat realizarea unui lac piscicol, care nu a fost luat în considerare inițial de proiectantul noilor lucrări de irigații. De asemenea la sistemul Izvoarele-Cujmir, deși se cunoștea că este necesar a se realiza în primul rând lucrările de îmbunătățiri funciare condiționate de factorii naturali și teritoriali obligați — în primul rând desecarea, apoi perdelele de protecție și numai apoi rețelele de irigare prin aspersiune — s-au amplasat în primul rând rețelele de conducte, apoi perdelele și numai apoi rețeaua de desecare, având ca efect o folosire nerațională a pământului și o inutilă plantare a perdelelor.

Apare pregnant în acest context că lucrările de hidroameliorații nu trebuie aplicate decât concomitent cu organizarea teritoriului și în complex cu lucrările pedo și agro-ameliorative; lucrările hidroameliorative nu trebuie

aplicate decât pe teritoriile și în condițiile în care ansamblul lucrărilor ameliorative este justificat de creșterile corespunzătoare de recoltă și pentru aceasta ideea coordonatoare trebuie să fie aceea a amenajării integrale a teritoriului — bazinului hidrografic sau interfluviului — în care terenul de amenajat este inclus, asigurând regularizarea regimului apei și valorificarea optimă a resurselor funciare.

Ideea generală care se impune este ca indiferent de finanțare — din fondurile de investiții sau din cheltuielile de producție — totalitatea lucrărilor și măsurilor să se realizeze unitar și concomitent pe teritoriu. În același timp, apare ca necesară evitarea oricăror modificări ale schemei hidro tehnice (după aprobare) fără corelarea acesteia cu cerințele producției agricole și organizarea teritoriului, ceea ce ar avea implicații nefavorabile în folosirea solului și a apei, în aplicarea sistemului de agricultură și implicit asupra nivelului producției agricole, diminuând eficiența investițiilor.

dr. ing. Ion BOLD

În partea a doua a studiului, autorul abordează următoarele probleme: III — Coordonarea amplasamentelor cu folosirea resurselor funciare; IV — Organizarea teritoriului unităților agricole, ca o condiție a folosirii raționale a fondului funciar. V — Studiul fundamental al fondului funciar — cerință a promovării politicii unitare de economisire a terenului.

EXCURSII ÎN STRĂINĂTATE

Oficiul Național de turism „Carpați” București prin AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE și OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM organizează pentru grupuri și turiști individuali în tot cursul anului excursii variate și atractive pe itinerarele turistice din:

● R. P. Bulgaria la Sofia, Plevna, Tirnova și Russe, cu o durată de 1-4 zile;

● R. S. Cehoslovacă la Praga, Bratislava, Brno, cu vizitarea în tranzit a orașului Budapesta, cu o durată de 6-8 zile;

● R. P. Chineză și R.P.D. Coreeană cu vizitarea orașelor: Pekin, Șanghai, Nankin, Canton, Senian, Phenian, Nam Pho, Hanceu;

● R. D. Germană la Berlin, Potsdam, Dresda, Rostock, Schwerin, Magdeburg, Erfurt, Jena, Meissen, Karl Marx Stadt, cu vizitarea în tranzit a orașului Budapesta;

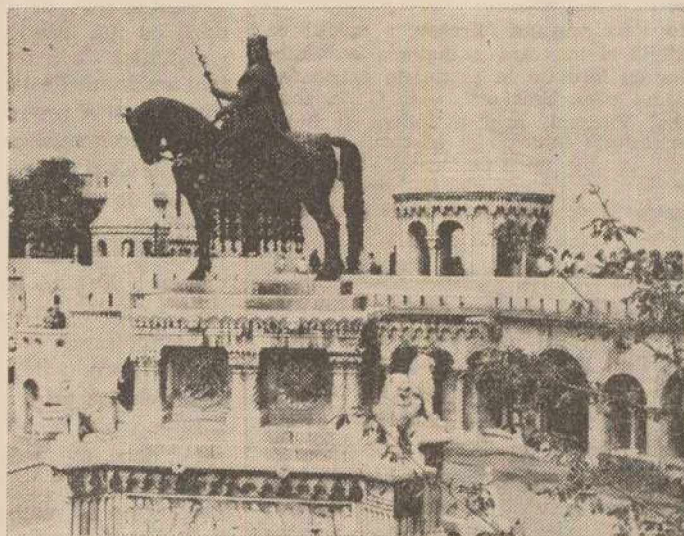
● R. P. Polonă la Varșovia și Cracovia, cu o durată de 6-9 zile;

● R. P. Ungară cu o durată de 6-7 zile la Budapesta și Budapesta-Eger;

● U.R.S.S. 12 tipuri de excursii, cu vizitarea orașelor Moscova, Leningrad, Kiev, Chișinău, Odesa, Cernăuți, Lvov, Tbilisi, Erevan, Baku, Vilnius, Riga, Tallin, Samarkand, Buhara, Așhabad;

● Numeroase excursii combinate în R.P.U.—R.S.C. și R.D.G.—R.P.U.

Informații și înscrieri individual sau prin delegații de întreprinderi, instituții sau organizații obștești etc. la AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE, din București, Calea Victoriei nr. 100, telefon 16 44 31 și la toate OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM din țară.

Budapesta — Bastionul pescarilor

'76

UN EȘANTION AL ROADELOR DEZVOLTĂRII INDUSTRIALE

ÎN ACESTE MOMENTE când, în întreaga lume se discută căile de realizare a unei noi ordini economice mondiale, când dezvoltarea interdependentă și independentă a economiilor naționale a devenit un fapt incontestabil, ne amintim de aprecierea vizionară pe care marele scriitor progresist Victor Hugo o făcea cu privire la rolul expozițiilor internaționale: „O expoziție internațională — spunea el — este semnătura tuturor popoarelor a unui act de fraternitate, este pactul industriilor asociate cu artele — a științelor ce încurajează descoperirile, a produselor ce se schimbă cu ideile de progres, implicând astfel bunăstarea, a idealului împletit cu realul, este comuniunea națiunilor în armonie, care izvorăște din muncă”.

Perioada organizării primelor expoziții universale și internaționale — Londra (1857), Paris (1867), Viena (1873), Paris (1889) — a corespuns în țara noastră cu perioada Unirii Principatelor și cuceririi independenței naționale. Iapt ce explică angajarea intelectualității progresiste din România, prin reprezentanți de seamă ai săi, economiști, scriitori, revoluționari pașoptiști, ca Alexandru Odobescu, Petre S. Aurelian, Ion Ionescu de la Brad, Cezar Bolliac, Dimitrie Butculescu, în organizarea participării României la expozițiile internaționale externe, în inițierea primelor expoziții românești cu participare internațională, ei văzând în aceste contacte un mijloc de emancipare economică a statului român, pe calea relațiilor comerciale ce urma să le dezvolte în termeni noi.

Și într-adevăr primele participări ale României la expozițiile internaționale au suscit un deosebit interes în cercurile de afaceri europene, milioanele de vizitatori prezenți la expozițiile universale.

DINAMISMUL economiei socialiste românești, rod al politicii științifice și consecvente a partidului nostru de accelerare a dezvoltării industriale a României și de extindere a participării sale la diviziunea internațională a muncii au creat premisele intrării într-o nouă etapă, superioară a amplificării prezenței țării noastre în economia mondială. Bucureștiul a devenit și el un centru expozițional și de tranzacții economice internaționale de prestigiu.

Cei peste 100 de ani scurși între prima expoziție industrială a breslelor organizată de Dimitrie Butculescu în 1865 la București, și prima ediție a Tîrgului Internațional București, reprezintă doar un singur eșantion al „saltului” industrial românesc, a ceea ce poate realiza o politică dusă în interesul națiunii, al vocației noastre indus-

• Potențialul economiei românești se exprimă pe planul relațiilor economice externe printr-un volum al comerțului exterior de 28 de ori mai mare ca cel din 1950.

• O consecință a dezvoltării: ritmul de creștere al comerțului exterior este mai rapid decât cel al producției industriale și investițiilor.

• 131 de țări partenere față de 62 de țări în 1955.

• România este prezentă anual la 200 de târguri și expoziții internaționale.

• TIBCO '76 — o creștere cu 50 la sută a participărilor cu pavilioane oficiale și cu 20 la sută a suprafețelor de expunere față de precedenta ediție.

triale. Rezultatele obținute în sfertul de veac al economiei socialiste planificată, sint argumentele cele mai puternice pentru clarviziunea strategiei de dezvoltare economică adoptată de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1945, și urmată cu consecvență. Din cele 150—160 de grupe de produse de bază urmărite în nomenclatoarele statistice, fabricate în 1975, mai mult de jumătate nu se fabricau în anul 1938, iar 25 din ele apărând în structura de producție abia în deceniul 6.

La prima ediție — TIB'70 — desfășurată pe tema: „Ramuri care influențează ritmul progresului tehnico-științific” au participat 728 de firme din 30 de țări. România prezenta peste 1300 de exponate furnizate de 130 de întreprinderi din diferitele ramuri ale industriei construcției de mașini. Printre exponate o gamă largă de mașini unelte, autovehicule și aparate electronice din cele mai moderne: strunguri cu comandă numerică, freze longitudinale portal, mașini specializate pentru fabricarea rulmenților; mașini de rectificat și găurit; automobile Dacia și ARO, tractoare pe pneuri și șenile, locomotive Diesel-hidraulice și electrice, calculatoare electronice, radiouri, televizoare, de asemenea, aparate de cercetare, de măsură și control, mașini agricole mașini pentru industria textilă și exploatare a lemnului, utilaj petrolier. Cităm din impresiile consemnate de presă, una ce ni se pare tipică:

Miguel Gibbons — director general al pavilionului Argentinei la TIB'70: „Vizitind târgul ne-am dat seama cât de mult s-a dezvoltat industria românească. Sint convins că specialiștii argentinieni pe care îi voi informa despre ultimele realizări ale României în acest domeniu (construcții de mașini — n.n.)

vor fi interesați să dezvolte schimburile cu țara dumneavoastră”.

DEZVOLTAREA rapidă și multilaterală a economiei naționale în cincinalul recent încheiat a dus la modificări substanțiale în structura producției și a comerțului nostru exterior, la lărgirea ariei sale geografice. Astfel față de 1971 exportul de mașini, utilaje și mijloace de transport a crescut de 2,7 ori; cel de produse chimice de 3,7 ori; cel de mărfuri industriale de consum de 2 ori. Aceste creșteri cantitative, paralele cu diversificarea nomenclatorului de export, cu apariția de noi produse și grupe de produse, au impus specializarea târgului de construcții de mașini, în două manifestări distincte. Astfel, din 1975 echipamentele și instalațiile pentru silvicultură și industria forestieră, industria alimentară, ambalajelor, agricultură, transporturi, pentru industria materialelor de construcții și construcții formează obiectul unei noi expoziții tehnice românești „Tehnoexpo” ce se desfășoară bienal, alternativ cu târgul de mașini unelte, mecanică fină și electronică.

Prima ediție — „Tehnoexpo'75” a permis etalarea în standurile expozanților români a peste 300 de tipuri de mașini și utilaje ce semnifică realizările obținute în înzestrarea tehnică a respectivelor ramuri, potențialul ridicat de participare la comerț și cooperare internațională. Alături de expozanții români s-au prezentat 350 de firme străine, cifră ce depășește substanțial amplasarea celorlalte expoziții tehnice internaționale organizate de Camera de Comerț și Industrie a R. S. România în ultimii ani (Estimo, Etava).

Tîrgul internațional de primăvară — TIBCO — o altă manifestare expozițională românească apărută în ultimii ani ca expresie a diversificării comerțului nostru exterior — se află la a treia sa ediție. Profilat pe utilaje și echipamente pentru industria ușoară, bunuri de consum industriale și alimentare, produse chimice, târgul de primăvară TIBCO-76 își va deschide anul acesta porțile între 8—15 mai. Potrivit datelor furnizate de organizatori numărul țărilor ce vor participa cu pavilion național la actuala ediție este mult sporit. Printre acestea: Bulgaria, Cehoslovacia, R.P. Chineză, Cuba, R.F. Germania, R.D. Germană, Grecia, Irak, Organizația pentru Eliberarea Palestinei, Portugalia, Ungaria și U.R.S.S.

Ioan GEORGESCU

În sprijinul candidaților la examenul de admitere
în învățământul economic superior

CONDUCEREA PLANIFICATĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

Publicăm în continuare consultațiile de economie politică pe temele din programul examenului de admitere în învățământul superior economic.

Consultațiile sînt elaborate de membri ai catedrei de economie politică de sub conducerea prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu de la Academia de Studii Economice București.

Necesitatea conducerii planificate a economiei

Economia națională, în socialism, se caracterizează prin existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Aceasta permite gruparea într-un sistem unic a unui mare număr de ramuri și unități economice, răspindite pe întreg teritoriul țării, transformînd economia națională într-un organism unitar. În același timp, în condițiile contemporane, în economia socialistă are loc concentrarea și centralizarea producției în întreprinderi mari și foarte mari, se adîncește diviziunea socială a muncii, crește specializarea producției, iar cooperarea se extinde continuu. Pentru a asigura funcționarea normală, fără întreruperi și perturbații a economiei naționale întemeiate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, este necesar ca ea să fie condusă în mod unitar, pe bază de plan.

Necesitatea obiectivă a conducerii planificate a economiei naționale în socialism decurge, deci, în primul rînd, din existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție.

Expresie a relațiilor de producție socialiste, scopul nemijlocit al producției în socialism îl constituie creșterea sistematică a nivelului de trai material și cultural al tuturor membrilor societății. Or, atingerea acestui țel fundamental necesită mobilizarea și dirijarea tuturor resurselor de muncă materiale și financiare, pe baza unui plan coerent capabil să conducă la utilizarea eficientă a acestor resurse.

Necesitatea obiectivă a conducerii planificate a economiei naționale în socialism decurge, în al doilea rînd, din scopul producției socialiste.

Conducerea planificată a economiei naționale în socialism este nu numai necesară, dar și posibilă.

Posibilitatea conducerii planificate a economiei naționale este determinată de existența statului socialist care reprezintă puterea clasei muncitoare aliată cu țărănimia și cu celelalte categorii de oameni ai muncii. Ca titular al proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție, statul socialist exprimă interesele fundamentale și voința suverană a poporului înfăptuind politica economică a partidului comunist în procesul planificării dezvoltării economico-sociale. Și tot ca titular al proprietății socialiste, statul socialist deține principalele pîrghii economice și financiare necesare conducerii. Dispariția exploatării omului de către om odată cu statoincirea noilor relații de producție socialiste, comunitatea intereselor fundamentale ale noilor clase, pătri și categorii sociale conferă statului socialist un caracter profund democratic și fac, totodată, din el principalul instrument al construcției noii societăți.

Necesitatea obiectivă și posibilitatea conducerii planificate a economiei socialiste decurge din cerințele legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, lege economică specifică socialismului.

Instrumentul cu ajutorul căruia se asigură satisfacerea cerințelor acestei legi este planul național unic de dezvoltare economico-socială. Așadar, după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., „Planul național unic asigură concentrarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății în vederea dezvoltării rapide a industriei, agriculturii, științei și culturii și, pe această bază, ridicarea nivelului de viață al întregului popor”.

Activitatea care are drept scop elaborarea planului unic de dezvoltare economico-socială, precum și controlul realizării sarcinilor înscrise în plan, poartă numele de planificare. Desfășurarea activității de planificare fundamentată științific, elaborarea planului unic constituie una din funcțiile principale ale statului socialist.

Rolul economic al statului socialist

Organizarea și conducerea unitară a economiei naționale constituie o funcție socială nouă, care decurge din natura

relațiilor de producție socialiste. Această funcție este îndeplinită de statul socialist. Potrivit acestei funcții, statul socialist concentrează în mîinile sale pîrghiile de comandă ale economiei naționale. Cu ajutorul acestora statul socialist organizează și conduce întreaga viață economică, în conformitate cu linia politică trasată de partid. Acesta reprezintă conținutul rolului economic al statului socialist. Pentru îndeplinirea acestui rol, statul socialist desfășoară o activitate multilaterală în cadrul căreia rezolvă următoarele sarcini principale: 1. hotărăște modul în care vor fi utilizate resursele economiei naționale potrivit nevoii sociale existente; 2. elaborează planul de dezvoltare economico-socială a țării, urmărește și controlează îndeplinirea acestuia; 3. asigură repartitia produsului social și a venitului național potrivit cerințelor fiecărei etape de dezvoltare a economiei naționale îmbinînd astfel interesele imediate cu cele de perspectivă ale națiunii; 4. acordă sprijin tehnic și financiar organizațiilor cooperatiste în scopul consolidării și dezvoltării acestora; 5. organizează legăturile economice între oraș și sat; 6. organizează și conduce activitatea de comerț exterior, precum și colaborarea economică și tehnico-științifică cu alte țări ș.a.m.d.

În vederea creării condițiilor pentru a asigura transpunerea în practică a acestor sarcini, statul socialist: 1. stabilește și perfecționează sistemul de organizare a economiei socialiste, formele și metodele de conducere a acesteia; 2. adoptă și

perfecționează sistemul de planificare a economiei naționale; 3. utilizează multilateral pîrghiile economico-financiare (beneficiul, sistemul de prețuri, gestiunea economică, creditul etc.).

Deci, prin activitatea sa economico-organizatorică statul socialist conduce și controlează în mod planificat ansamblul producției sociale, al repartiției, schimbului și consumului, în vederea ridicării continue a nivelului de trai material și cultural al poporului. Statul socialist are un rol economic de o importanță deosebită nu numai în procesul edificării socialismului ci și în acela de înaintare spre comunism.

Proporțiile economice și proporționalitatea

Pentru a înțelege esența legii dezvoltării planice, proporționale, conținutul activității de planificare, trebuie să cunoaștem mai îndeaproape proporțiile (corelațiile) economice. În procesul reproducției sociale, sferele acesteia (producție, repartiție, circulație și consum) se află într-o strînsă legătură. În fiecare sferă a reproducției se creează numeroase corelații între ramurile și subramurile economiei naționale. De asemenea, în cadrul acesteia, în procesul reproducției socialiste, se creează legături economice și între diferitele județe și localități ale țării, adică în profil teritorial. În sfîrșit, în cadrul fiecărei unități economice (combinat, întreprindere etc.) în funcție de diviziunea internă a muncii se stabilesc anumite corelații între diferitele sectoare, secții, ateliere care participă la obținerea produsului.

Rezultă că în cadrul economiei naționale, la toate nivelurile, trebuie să existe anumite proporții (corelații) care să asigure desfășurarea în cele mai bune condiții a procesului reproducției socialiste.

Proporțiile economice reprezintă raporturile care se stabilesc în legătură cu modul în care sînt repartizate resursele între diferitele sfere de activitate, ramuri, subramuri, unități economice, etc. corespunzător nevoii sociale.

După funcția pe care o îndeplinesc, proporțiile economice se clasifică în mai multe categorii: 1. **proporții economice fundamentale**, care determină procesul reproducției socialiste de ansamblu (proporția dintre producție și consum, dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare, dintre producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum etc.); 2. **proporții economice speciale**, de ramură, care caracterizează raporturile dintre ramurile economiei, precum și dintre subdiviziunile unei ramuri (proporția dintre industria extractivă și industria prelucrătoare, dintre producția vegetală și producția animală etc.); 3. **proporții economice de detaliu**, care apar ca urmare a diviziunii muncii în interiorul întreprinderii și care privesc relațiile necesare dintre diferitele sectoare, secții, ateliere etc.; 4. **proporții teritoriale**, care exprimă raporturile dintre diferitele zone ale țării.

Atunci cînd raporturile dintre toate ramurile și sectoarele de activitate reflectă repartizarea și utilizarea mijloacelor de producție și a resurselor de muncă conform nevoii sociale, spunem că în economia națională există **starea de proporționalitate**. Disproporțiile pot determina îrosirea unei părți a muncii sociale, și astfel pot dăuna creșterii economiei și nivelului de trai.

Proporțiile economice au un **caracter dinamic**; ele se schimbă sub influența a numeroși factori care modifică nevoia socială și resursele economiei naționale. De exemplu, introducerea tehnicii moderne în agricultură determină reducerea necesarului de brațe de muncă, fapt care creează posibilitatea utilizării acestora pentru dezvoltarea altor ramuri ale economiei naționale.

Proporțiile se definesc în fiecare etapă, în funcție de nivelul pe care l-au atins forțele de producție în diferite ramuri, de resursele existente și nevoile economiei naționale, de condițiile interne și internaționale, de obiectivele politicii economice pentru perioada de plan.

Sistemul de organizare a economiei naționale Organizarea industriei și a agriculturii

Ansamblul principiilor, formelor, metodelor și instrumentelor concrete de organizare, conducere și planificare a economiei socialiste, folosite în scopul îndeplinirii obiectivelor politicii economice a partidului, formează **sistemul de organizare, conducere și planificare a economiei**.

Formele, metodele și instrumentele prin care aceste principii sînt aplicate în practică **variază de la o țară socialistă la alta** în funcție de particularitățile economiei naționale și ale organizării politice și de stat, de specificul sarcinilor economice și social-politice, de nevoile și tradițiile fiecărui popor etc. De asemenea, formele, metodele și instrumentele concrete de organizare, conducere și planificare a economiei nu sînt imuabile, stabilite odată pentru totdeauna. Ele se află într-o **permanentă schimbare și perfecționare** ca urmare a creșterii forțelor de producție și a dezvoltării vieții economice. În procesul de perfecționare a sistemului de organizare, conducere și planificare a economiei noastre, o importanță deosebită au măsurile luate pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului, ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1967, ale Congresului al X-lea, ale Conferinței Naționale a P.C.R. din iulie 1972 și apoi ale Congresului al XI-lea al partidului. Aceste măsuri reflectă atenția pe care partidul și statul nostru o manifestă pentru crearea cadrului optim de creștere a forțelor de producție, de ridicare a eficienței activității economice.

Principiile de bază ale organizării, conducerii și planificării dezvoltării economico-sociale în țara noastră sînt: 1. **conducerea politică a activității economico-sociale de către partidul marxist-leninist**. Potrivit acestui principiu Partidului Comunist Român îi revine sarcina de a organiza și conduce în mod conștient întregul proces de făurire a socialismului și comunismului în țara noastră; el asigură, atît elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a țării noastre, cît și conducerea activității politico-organizatorice în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite. Elaborarea liniilor directoare de dezvoltare a activității economico-sociale, fundamentarea planurilor curente și de perspectivă, perfecționarea continuă a organizării, conducerii și planificării economiei naționale reprezintă direcții majore ale activității teoretice și practice a partidului. Ele sînt rezultatul nemijlocit al acestei activități și reflectă faptul că în economia socialistă, din fiecare stat, conducerea unitară a acesteia are, prin excelență, un caracter politic;

2. **centralismul democratic** este principiul prin aplicarea căruia se asigură îmbinarea conducerii centrale, unitare, cu autonomia verigilor de bază și inițiativa maselor de oameni ai muncii în rezolvarea problemelor și sarcinilor de interes general. Centralismul democratic reprezintă ansamblul a două laturi inseparabile: a. **centralismul**, care înseamnă conducerea unitară, pe plan național, a vieții economico-sociale și b. **democratismul**, care reprezintă inițiativa și autonomia organismelor locale, a unităților economice. Măsurile luate de către partid în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre, asigură perfecționarea continuă a cadrului de participare a maselor la elaborarea și adoptarea hotărîrilor, adîncirea continuă a democrației socialiste, concomitent cu **întărirea rolului planului** în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate;

3. **coordonarea și dirijarea unitară a activității economico-sociale de către statul socialist** pe baza planului unic de dezvoltare economico-socială. Aplicarea acestui principiu în activitatea practică este reliefată de rolul economic al statului socialist;

4. **conducerea și munca colectivă** este principiul care asigură, pe baze democratice, îmbinarea armonioasă a răspunderii comune cu răspunderea personală a fiecăruia în elaborarea, adoptarea și îndeplinirea hotărîrilor. Acest principiu este rezultatul faptului că problemele economiei moderne, ale conducerii întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice sînt variate și complexe și nu mai pot fi soluționate de un singur om, oricît de pregătit ar fi acesta;

5. **creșterea continuă a eficienței economice**. Eficiența economică reflectă raportul dintre efectul util (rezultate) și cheltuielile făcute pentru obținerea acestuia. Conform acestui principiu, orice activitate economică este eficientă atunci cînd rezultatele obținute asigură recuperarea cheltuielilor și obținerea unui venit net (expresia bănească a plusprodusului). În socialism, creșterea continuă a eficienței economice are o importanță deosebită. De ea depinde progresul multilateral și rapid al economiei naționale, creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc. În aplicarea acestui principiu un rol deosebit îl joacă **gestiunea economică**. Aceasta reprezintă o metodă de organizare și funcționare a unităților economice folosită în economia socialistă. Conform acesteia, orice activitate produc-

toare de bunuri materiale sau de servicii trebuie să asigure acoperirea cheltuielilor din venituri proprii și să aducă un beneficiu corespunzător;

6. cointeresarea materială, reprezintă, principiul care asigură armonizarea intereselor generale, de grup și personale ale tuturor oamenilor în procesul muncii. Aplicarea în practică a acestui principiu se realizează cu ajutorul unor pîrghii economice ca: retribuția după muncă, prețurile, beneficiul, creditul etc. Cointeresarea materială trebuie înțeleasă ca unitate a două laturi: stimularea materială directă și răspunderea materială directă.

Plecînd de la aceste principii de bază ale organizării, conducerii și planificării economiei a fost creată **structura organizatorică a economiei**. Aceasta este formată din ansamblul compartimentelor funcționale ale economiei naționale (întreprindere, centrală, minister economic, bănci, organizații comerciale, unități agricole etc.). Ea este rezultatul nivelului actual al dezvoltării forțelor de producție și al relațiilor de producție în țara noastră, (a se vedea manualul de economie politică pentru liceu, 1974, pag. 77—79).

Linii directoare ale dezvoltării economice și sociale a României pînă în anul 1990

La Congresul al XI-lea al P.C.R., din noiembrie 1974 au fost dezbătute și adoptate liniile directoare ale dezvoltării economice și sociale a României pînă în anul 1990.

Ele stabilesc obiectivele și direcțiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. În acest sens principalele prevederi sînt:

1. O dezvoltare plină de dinamism a economiei naționale, ilustrată de creșterea rapidă a venitului național. Astfel, în 1990 acesta va depăși de 3,5—3,8 ori nivelul atins în anul 1975. Factorul determinant pe baza căruia se va realiza dezvoltarea accelerată a producției materiale va fi ridicarea productivității sociale a muncii.

2. O politică susținută de industrializare socialistă, care se va realiza, în primul rînd, prin dezvoltarea accelerată a acelor subramuri care asigură producerea mijloacelor necesare pentru mecanizarea, automatizarea complexă, electrificarea și chimizarea producției, cibernetizarea proceselor de producție și promovarea produselor de înaltă eficiență în întreaga economie. În acest fel, va avea loc o valorificare maximă a resurselor energetice și de materii prime din țară. Producția industrială a țării noastre va fi în 1990 de 6,5—7,5 ori mai mare decît în 1970.

3. Dezvoltarea intensivă a agriculturii, în scopul creșterii contribuției acesteia la satisfacerea deplină a nevoilor populației cu produse agro-alimentare, a industriei ușoare și alimentare cu materii prime și crearea disponibilităților pentru export. Va spori ponderea zootehniei în totalul producției agricole la 50%.

4. Asigurarea unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare, în vederea făuririi unei puternice baze tehnico-materiale, factor esențial al progresului economic și social. Astfel, 68—70% din venitul național va fi destinat fondului de consum, iar 30—32% fondului de dezvoltare. În același timp, se va îmbunătăți structura investițiilor al căror volum va fi în perioada 1981—1990 de două ori mai mare față de perioada 1971—1980.

5. Creșterea echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, asigurîndu-se astfel dezvoltarea economico-socială echilibrată a tuturor județelor țării și sistematizarea teritoriului. Pînă în 1990, se vor crea 300—400 noi centre orașenești, iar producția industrială minimă în fiecare județ va fi de 18—20 miliarde de lei. Aceasta va însemna ridicarea gradului de civilizație al întregii noastre țări.

6. Aplicarea intensă în producție a cuceririlor revoluției științifice și tehnice. Pentru aceasta cercetarea științifică va trebui să devanseze producția, orientîndu-se și activitatea spre soluționarea problemelor majore ale dezvoltării economico-sociale.

7. Ridicarea nivelului de cunoștințe de specialitate al întregului popor, ceea ce va determina o reducere sistematică a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală.

8. Lărgirea continuă a relațiilor economice cu alte țări. Țara noastră va amplifica și diversifica colaborarea economică internațională, intensificînd comerțul său exterior și cooperarea tehnico-științifică cu alte state. De asemenea, va desfășura o vastă activitate pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale în interesul popoarelor, al păcii și progresului. În 1990, volumul comerțului exterior al României va crește de peste trei ori față de 1975, ponderea principală urmînd să o dețină relațiile economice, cooperarea în producție cu țările socialiste.

9. Creșterea continuă a nivelului de viață al poporului, ca scop fundamental al întregii opere de edificare a socialismului

și comunismului. Astfel, se prevede ca veniturile reale pe locuitor în 1990 să fie de 3—3,5 ori mai mari față de 1970. De asemenea, se va asigura un raport just între veniturile reale ale țărănimii și retribuția reală a oamenilor muncii de la orașe, se va îmbunătăți consumul alimentară, se vor satisface necesitățile materiale de îmbrăcăminte și încălțăminte; se va dezvolta întreaga activitate de ocrotire a sănătății și se va lărgi orizontul cultural și artistic al tuturor cetățenilor. Va crește gradul de confort al întregii populații, iar săptămîna de lucru se va reduce, pînă la sfîrșitul deceniului următor, la 40—42 de ore.

10. Schimbarea calitativă a structurii sociale a țării. În anul 1990 populația țării va fi de circa 25 milioane locuitori, iar dintre aceștia aproximativ 11 milioane de persoane vor fi ocupate în diferite activități ale economiei naționale. Clasa muncitoare va reprezenta partea covârșitoare a populației țării. Populația ocupată în agricultură se va reduce continuu ajungînd la 12—15% în 1990. Se va dezvolta procesul de ștergere treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca fizică și intelectuală. Procesul de omogenizare a societății se va adînci.

Ca urmare a îndeplinirii cu succes a acestor obiective, țara noastră va intra în rîndul țărilor cu o economie dezvoltată, contribuind, totodată, — așa cum se arată în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. — la afirmarea superiorității socialismului pe arena internațională, la consolidarea forțelor păcii și progresului social în lumea contemporană.

Perfecționarea continuă a organizării și conducerii economiei socialiste.

Organizarea, conducerea și planificarea economiei trebuie să reflecte dinamismul și complexitatea proceselor economice care au loc în socialism.

Ele trebuie continuu perfecționate și adaptate noilor cerințe care caracterizează societatea socialistă. Deci, perfecționarea continuă a organizării, conducerii și planificării economiei constituie un proces dialectic, neînterupt, parte componentă a opere de făurire a noii societăți. „Este necesar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să acționăm continuu pentru perfecționarea organizării, conducerii și planificării întregii activități sociale.” Această necesitate este determinată de faptul că vechile forme și metode de organizare, conducere și planificare, corespunzătoare unei anumite etape a făuririi socialismului, sînt depășite de practică și apare nevoia adaptării lor la noi condiții. Numai în acest fel se poate asigura o dezvoltare mai înaltă a forțelor de producție și o folosire mai eficientă a resurselor materiale și umane, care să determine progresul economic și social.

Acest proces de perfecționare vizează trei direcții principale: 1. îmbunătățirea sistemului de organizare a economiei socialiste, a formelor și metodelor utilizate; 2. perfecționarea planificării economiei naționale; 3. perfecționarea pîrghiilor economico-financiare.

Noile reglementări adoptate în țara noastră în ultimii ani în legătură cu organizarea centrelor industriale, a laborărilor planului unic de dezvoltare economico-socială a țării, precum și cu sistemul de retribuție a muncii ca și actualul regim al beneficiilor, creditului și al altor pîrghii economico-financiare, reflectă numai cîteva dintre măsurile luate în direcția perfecționării organizării, conducerii și planificării economiei naționale.

Tot pe această linie trebuie menționată înființarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Acesta reprezintă un organ permanent de partid și de stat al Republicii Socialiste România care a luat ființă ca urmare a Hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din iulie 1972. El își desfășoară activitatea sub îndrumarea directă a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Stat. El este un organ deliberativ (adoaptă hotărîri obligatorii) și are următoarele sarcini și atribuții principale: elaborează prognozele pe termen lung ale dezvoltării economico-sociale ale țării, îndrumă întocmirea proiectului planului național unic, urmărește modul în care se realizează sarcinile de plan etc. Președintele Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — ales la ședința de constituire din 16 mai 1973 — este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Evidențiind importanța pe care partidul o acordă procesului de perfecționare a organizării, conducerii și planificării economiei socialiste, în raportul la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „...noile schimbări în dezvoltarea forțelor de producție și în structura socială ce se vor produce în anii următori vor reclama în continuare preocuparea permanentă a partidului și statului pentru perfecționarea organizării și conducerii economiei și vieții sociale.”

Dan NIȚESCU

ARGUMENTE ALE ISTORIEI PENTRU O NOUĂ ORDINE INTERNAȚIONALĂ (III)

EUROPA, prin câteva mari puteri, la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea a devenit managerul lumii, instalând comptoarele sale de jur împrejurul Africii, Indiei, Chinei, organizând și exploatarea în beneficiul său întinse zone americane. Asemenea „supremații” ale citorva mari puteri nu au adus popoarelor asupra cărora se exercitau nici prosperitate și nici liniște. În disputa de proporții ce antrena continente întregi, țările care cădeau sub incidența intereselor marilor puteri, fie că erau europene sau extraeuropene, au început să cunoască noi vicisitudini ce le împingeau și mai mult spre marginile lumii „civilizate”, la periferia circuitului dinamic de schimburi materiale și spirituale.

Independența americană și Revoluția franceză, din ultimul pătrar al secolului al XVIII-lea, anunțau Europei și lumii întregi evul descătușării popoarelor supuse regimurilor feudale, imperiale și coloniale. „Fiecare palmă de pământ a lumii este supusă asupririi. Libertatea este persecutată pe întreg globul pământesc”... spunea Thomas Penn la 1776, în inflăcărată sa chemare către poporul american. Ceea ce surprinde este faptul că istoricii americani contemporani nouă, apreciază, cu dezinvoltură, existența sclaviei în acea epocă drept necesitate. Alfred Conrad și John Meyer scriau în 1958 („Time at the Cross”) că „sclavia era o instituție eficientă din punct de vedere economic” iar R.W. Fogel și S.L. Engelman subliniau rațiunea acestei instituții și în deceniul nostru opt.

Cucerindu-și independența și adoptând forme moderne de sclavaj, Statele Unite vor scoate Europa din postura de cirmuitoare solitară a ordinii lumii.

„Libertate, egalitate, fraternitate” — idealurile înscrise pe faldurile tricolorului francez, sub care s-au jertfit entuziaști luptători pentru cauza dreptății și eliberării popoarelor, se vor estompa repede în goana de nesfârșită creștere a imperiului napoleonic. Europa, la începutul secolului al XIX-lea, intra într-un nou cadastru, între frații și mareașii împăratului Franței, care nu mai purtau în portharturile lor „Declarația drepturilor omului”. Cât de departe era independența pe care o așteptau popoarele de la revoluția franceză!

Bulversarea continentului afecta atunci cel mai grav țările mici, popoarele care intrau în obiectivul dominației marilor puteri.

Rusia, aspirantă și ea la dominația Europei, vedea în Franța napoleonică prilejul slăbirii Prusiei, Austriei și Turciei, mari state care se aflau în calea extinderii sale în centrul și sud-estul continentului pentru stăpânirea Poloniei, Țărilor Române, Peninsulei Balcanice și Bosforului. Dacă Napoleon făcea din Europa masa de șah pe care așeza piesele după planurile Franței, Rusia croia o geometrie în spațiul european care continua ferm politica expansionistă a lui Petru cel Mare. Metodele erau mai mult sau mai puțin rafinate. Ecaterina a II-a de pildă, înțelegând spiritul de umanitate al românilor în hotărârile dacilor străbuni, concepușe crearea unui regat chiar cu numele de Dacia, dar care ar fi urmat să se afle sub autoritatea Rusiei. Regele fusese și găsit în persoana favoritului țarinei — cneazul Potemkin.

Ceea ce nu s-a reușit prin formula Daciei se va încerca pe alte căi. Istoricul Al. Xenopol redă extrase numeroase din corespondența curții țariste, a monarhilor prusaci și austrieci și a Porții privind tirgul murdar prin care popoare și țări mici erau scoase la mezat de către marile puteri, consemnând concluzia: „numai cei mari și tari au dreptul de a trăi, iar cei mici pot cel mult să râvnească a sluji celor mari de pradă și ospăț!” (vol. IX). La începutul secolului al XIX-lea „Orloff, în numele țarului — consemnează Karl Marx — propune sultanului să cumpere cele două provincii, oferindu-i 36 000 000 franci”. Dar nu numai țările române erau obiectul unui asemenea tirg grotesc. Statele Unite de pildă, au cumpărat Alaska, iar mai înainte, pe 5 milioane dolari, plătiți Spaniei, au obținut Florida.

Se cumpărau provincii, se vindeau sclavi, se cumpărau teritorii cît zeci de țări, se vindeau popoare întregi!

Franța napoleonică, în 1807, își sacrifică aliatul otoman spre a se înțelege cu țarul Alexandru pentru împărțirea și stăpânirea sud-estului Europei. „Rusia să primească Basarabia, Moldova, Valahia și Bulgaria pînă la Balcani, iar Franța — Albania, Tesalia pînă la Salonic, pe cînd Austria trebuia să fie împăcată cu Bosnia și Serbia, Turciei rămînînd posesiunea Rumeliei cu Constantinopolul. Împăratul Alexandru, nemulțimea cu partea ce i se făcea consimți, în schimbul Constantinopolului, a lăsa lui Napoleon insulele arhipelagului precum și Egiptul”. (Tratatul de la Tilsit — în vol. IX, Al. Xenopol). Asemenea ordine incalificabilă, guvernată de marile puteri, a fost transformată în temelie pentru „drepturi istorice”. Fr. Engels scria referindu-se la aceste acte: „Popoarele erau împărțite și vindute, împărțite și unite exact în măsura în care acest lucru corespundea înainte de toate intereselor și scopurilor celor care le guvernau” (vol. 19 p. 484).

Popoarele continentului au înțeles că vîntul de libertate înceta să mai bată dinspre Franța, devenită imperială, el întinându-se în țările hotărîte să iasă din închisorile feudale ale atotputernicilor imperii. În această perspectivă se înscriu la începutul secolului al XIX-lea răscoalele românilor, sîrbilor, grecilor, polonezilor, slovacylor. Împotriva spiritului viu de descălușare națională și socială, care ridica valul tuturor celorlalte popoare. Nu atît contra lui Napoeleon, s-au unit Anglia, Rusia, Austria și Prusia. „Sfînta Alianță” a celor patru mari, inclusiv dominația napoleonică asupra unei părți a continentului reprezenta dominația marilor puteri asupra întregii Europe, cu extensie la celelalte continente. De la conclavul „celor patru mari” din 1815, la Viena s-a deschis era dominației și împărțirii Europei, după paravanul „echilibrului de forțe”, al „asigurării liniștei” ș.a.m.d.

Țările Române, „chela a două continente” cum le numea Marx, vor singera în continuare, fiind aprig disputate de cele mai reacționare imperii. Cele trei mari principate românești, aflate la încrucișarea intereselor expansioniste ale imperiilor otoman, rusesc și habsburgic, erau teatrul unor pustiitoare războaie. Cele mai mari oștiri europene au semănat secole la rînd dezastru și cumplită sărăcie în aria carpato-dunăreană și balca-

nică. În scurtele răgazuri dintre războaiele coloșilor, poporul român, cu o vitalitate ieșită din comun, reușea să-și dovedească marile capacități de creație, cu scurte epoci de înflorire economică pe spațiul comun celor trei principate.

Rămânerea în urmă a Țărilor Române, ca dezvoltare economică, s-a accentuat la cumpăna secolelor XVI—XVII, adăugându-se triste pagini de istorie înscrise în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, cind marile puteri și-au impus și domnitorii-diriguitori.

Țări mici, slab dezvoltate, cu domnitori străini, rupți de interesele acestui neam, deși eroice redute antiotomane, erau invadate oricind, de armile marilor puteri, fiind supuse cotropirilor și jafurilor. Fr. Engels, referindu-se la metodele folosite de marile state pentru extinderea hotarelor și înșelarea oponentilor, arăta că din vechime aceasta „constitua o trăsătură specifică a popoarelor de cuceritori și, după părerea lor, acest lucru este foarte firesc; dar de îndată ce inamicii lor își permit să procedeze la fel atunci sînt calificați mișei și trădători” (vol. 19, p. 484). Aceasta o consemna în veacul trecut Engels, referindu-se la epoci și mai trecute ale istoriei! Engels sublinia această idee cu convingerea că omenirea dispune de valori ale gândirii și practicii politice care să croiască altă viziune pentru orînduirea lumii.

În efervescența dinspre jumătatea secolului al XIX-lea a mișcărilor eliberatoare, a răscoalelor naționale europene, ale luptei pentru independență în colonii, ale răscoalelor muncitorești în țările capitaliste, ale căutărilor de căi pentru o mai dreaptă așezare a orînduirilor sociale și economice, și-au anunțat intrarea în marca istoriei Revoluția de la 1848 și MARXISMUL.

Karl Marx și Friedrich Engels — dincolo de democratismul de tribună și socialismul unor entuziaști utopiști, peste concepțiile euforice blanquiste — au înțeles că pe baricadele anului 1848 erau semnate actele de naștere ale înnoirii Europei, ale viitorului națiunilor, precum și ale mișcării muncitorești menită să fie principala purtătoare a traducerii în viață a idealurilor de libertate, democrație, umanism.

La porțile istoriei băteau clopote noi odată cu revoluția de la 1848 și cu nașterea concepției revoluționarizatoare despre viitorul omului, al societății, al civilizației.

Pentru Țările Române programele revoluționare de la Islaz, Blaj, Iași, Brașov, Cernăuți au fost declarațiile de război ale forțelor novatoare ale societății românești împotriva unei orînduiri condamnată de însăși dezvoltarea istorică.

Marea răscruce a națiunii române de la 1848, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a deschis drumul unor mari prefaceri și transformări în structura societății, al înfăptuirii unor idealuri fundamentale ale poporului nostru. Ea a aprins flacăra spiritului revoluționar în Țările Române, a dezvoltat și mai puternic conștiința de sine a poporului român, convingerea locuitorilor celor trei state românești asupra necesității unității naționale în cadrul frontierelor aceluiași stat”.

Revoluția care izbîndise în Țările Române a fost înăbușită prin intervenția armatelor marilor imperii înconjurătoare. A fost folosit tot arsenalul militar, politic, diplomatic spre a stinge, în Carpați și la Dunăre, un incendiu care izbucnise amenințător pentru statele absolutiste din această parte a Europei. Bucureștii și Iașii, punctele cele mai răsăritene ale revoluțiilor de pe continent, cum le aprecia Karl Marx, concentrău, nu întîmplător, atîta înverșunare din partea imperiilor multinaționale.

Poporul român, a știut atunci, în momentele decisive pentru soarta sa, deși era împărțit în cîteva provincii dominate de un imperiu sau altul, să ridice stindardul unității și independenței țării. Cutezător, ferm și sigur pe drepturile sale istorice poporul, în pofida respresiunilor marilor puteri vecine, la un deceniu de la înăbușirea revoluției, și-a impus voința de unitate națională.

Unirea Țărilor Române însemna o puternică lovitură dată forțelor feudale care perpetuau fărîmîțarea statală, însemna și o consolidare contra imperiilor acaparatoare. Unirea era fundația națiunii moderne române, cu adîncimi în comunitatea teritoriului pe care viețuia o populație de aceeași obîrșie, de aceeași limbă, cu o omogenitate economică și o spiritualitate proprie, dezvoltată în aria particularităților sale istorice.

Unirea avea piloni puternici în comunitatea economică a Țărilor Române, care au evoluat, indiferent sub ce imperiu s-au

aflat vremelnice, într-o organică osmoză. Din îndepărtatele epoci daco-gele și romano-dace, teritoriul României moderne, reprezintă o entitate economică definită de bogățiile sale, de meșteșuguri diversificate, de producția agricolă bogată, de minerit și schimburi în aria populației Daciei, dar și cu alte țări. Rațiunile Romei, „urbi et orbi”, de a include Dacia în hotarele provinciilor imperiului erau predominant economice: eforturile legiunilor romane vizau cuprinderea întreg ansamblului teritoriului locuit de daci, tocmai pentru complementarea de ordin economic a regiunilor cu bogățiile subsolului zonelor intracarpătice, mai ales și a celor agrare, bogate în grîne, pește, produse animaliere, din zonele extracarpătice.

Chiar și în epocile de restrîns ale „năvălirilor”, comunitatea economică a (înturilor) locuite de poporul român a constituit unul din cei mai puternici suportați ai supraviețuirii; locuitorii cîmpilor moldave, dobrogene și muntene retrăgîndu-se pe durate de timp mai mari sau mai mici în părțile de sub munți, pe podișuri ori în păduri. Ei conviețuiau cu locuitorii de aceeași origine, limbă și cu aceeași arie economică în care se mișcau meșteșugurile, schimburile produselor. Circulația permanentă a bunurilor economice a fost una din sursele persistenței neamului într-una din cele mai aspre epoci din istoria ultimilor două mii de ani. Deloc întîmplător este faptul că după slăbirea valorilor migratoare, trăsăturile prefeudalismului românesc sînt comune în Transilvania, Moldova și Valahia. În plin feudalism, aceste trei mari provincii românești reprezentau puternice unități economice în care comuniunea anterioară evolua în forme noi. Ele erau mai unitare decît ducatele, orașele-state, landurile apusului și centrului european marcate de accentuată fărîmîțare feudală. Posesiunile domnitorilor Țării Românești și Moldovei într-un principat și în celălalt și ale ambelor în Transilvania (Amlașul, Ciceul, Făgărașul, Cetatea de Baltă etc.) reprezentau în primul rînd enclave economice, dezvoltate, pivoți ai contactelor nu numai comerciale, dar și de meșteri, de tehnică, de relații economice permanente pe fondul unor forțe de producție dintotdeauna în conexiune.

Atît de firească era în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea comunitatea economică a principatelor române, încît în 1859, cînd s-a realizat prima etapă a Unirii, problema pieței unice naționale, care în alte țări a creat uriașe greutăți, s-a rezolvat din mers și repede. Atît de complementară era Transilvania la economia României anterioare primului război mondial, încît în 1918 încadrarea în spațiul economic al țării întregite s-a făcut organic, fără perturbări, stîrnind uimirea multor experți ai apusului, care obiectaseră cu false argumente economice.

Cele mai reacționare forțe și mai retrograde puteri nu au vroit nici unirea, nici independența României.

Existența unei națiuni, cu atributele sale de unitate și independență, într-o Europă pe care marile puteri nu o vedeau decît în hotarele zonelor de influență stabilite prin Sfînta Alianță, era un fenomen revoluționar, care spîrgea tipare și contamină.

Problema arzătoare era dacă românii erau depozitarii unor asemenea energii naționale eliberatoare și capacități politice, diplomatice spre a impune unei Europe, dominate de patru-cinci puternice țări, statul lor unitar și independent. Veacuri la rînd acest popor probase o rezistență uluitoare. Jules Michelet scria, după 1850, referindu-se la trecutul românilor: „îți venea amețea cînd reflectai asupra istoriei lor”... Marele savant francez consemnînd suferințele îndurate sublinia: „natura l-a înzestrat cu două lucruri care-l fac să dureze: răbdare și elasticitate, care fac ca mereu oprimat, mereu să se ridice”. În fantastica forță de rezistență, Michelet găsește explicația supraviețuirii, „rezistența puternică și mlădiousă a digurilor de nulele în care se sparge oceanul, ocean care ar fi smuls diguri de granit”.

Anii Unirii și ai domniei lui Cuza au fost șapte ani extraordinari pentru un popor ale cărui destine se decideau atunci. Singurele alternative erau: or pierirea în înceștarea dintre marile puteri ce își purtau neconținut armatele peste trupul Țărilor Române și se „împiedicau” de acesta, or supraviețuia printr-un act de mare cutezanță fundat istoricește. Unirea se conjuga cu independența; de aici participarea legitimă a României la războiul din 1877—1878 împotriva Imperiului otoman, cunoscut sub numele de războiul ruso-româno-turc.

Marele act al independenței din 1877 are drept pecete înscrisul eroismului popular, al dăruirii și entuziasmului care au stîrnit uimire în întreaga Europă. După cinci secole, poporul român înlătura ultimele primejdii din partea colosului otoman, împotriva căruia a jertfit secole de-a rîndul incalculabile vieți și bunuri, cu care țara s-ar fi putut așeza mult mai repede în rîndul statelor evolute.

Independența României era continuarea luptelor eliberatoare, cu îndepărtat trecut, dar și sursa năzuințelor deplinei unități și suveranități naționale, devenite program perpetuu al poporului român. România ieșea din marasmul feudal și de sub rugurile războaielor marilor puteri, apropiindu-și pasul de cel al națiunilor moderne. Reforma agrară, reforma administrativă, reforma învățămîntului, reforma militară și altele anunțau clădirea națiunii române moderne salvată din periferia țărilor înapoiate ale continentului; și aceasta cu propriile forțe, resurse, fără a cîștiga alte popoare spre a le exploata, fără a jefui colonii.

Independența din 1877 ca și unitatea națională, cucerite cu prețul altor sacrificii, s-a impus sub semnul durului impact, al unui popor care vroia să se dezvolte liber, cu sîlbatică goană a marilor puteri pentru alt gen de dominație decît cea de tip medieval. A fost deosebit de importantă „neafirmarea” din 1877, dar pînă la o reală independență România a trebuit să străbată încă decenii multe de grele încercări, în care poporul a avut de înfruntat o alifel de strivire a libertății și suveranității sale, din partea marilor puteri, imperialiste de data aceasta.

Istoria cuceririi independenței României nu este un argument solitar pentru drepturile popoarelor la nestingherită dezvoltare. Este numai o filă din marea carte a luptei de eliberare a popoarelor pe care secolul al XIX-lea a deschis-o pentru numeroase țări din Europa, America, Asia, Africa și în care s-au scris încă multe pagini scîldate în sînge, în secolul al XX-lea.

În creuzetul incandescent al epocii începute de revoluția din 1848, titanii gîndirii viitorului societății omenesci au arătat magistralele pe care va înainta omenirea, jalonînd noile rînduiri socialiste, comuniste, precum și dominanta raporturilor dintre oameni și dintre popoare.

„Exproprierea expropriatorilor”, în doctrina marxistă, era mai mult decît trecerea în mîinile producătorilor de bunuri materiale a întreprinderilor stăpînite de capitaliști. Ea presupunea și exproprierea acelor mari puteri dominante care realizaseră în feudalism un alt gen de acumulare primitivă și pe care o ridicaseră la rang de ordine cu statut veșnic. Noua rînduire a lumii, în concepția marxistă, era expresia năzuințelor înalte ale omenirii spre o societate a plenitudinii afirmării capacității omului, care după mai mult de cinci milenii de trepte ale civilizațiilor, era capabil, neîngrădit, să se organizeze și să trăiască liber, dezvoltîndu-și valorile sale superioare umane.

Între epoca palatelor chaldeene, indiene și chineze, a piramelor egiptene, Acropolei elene, Coliseumului roman, toate înaintea erei noastre — și epocile secolelor XIX și XX din era avîntului economic, tehnic, constructiv, cultural, al unei desul de restrînse zone a lumii, — au trecut prea multe veacuri în care omul a creat într-o măsură cu mult sub capacitățile cu care era înzestrat. Dovedise din plin aceste capacități, nu numai în vechea arhitectură, dar și în politică, legislație, administrație, în arta sculpturii, poeziei, teatrului antic de mare rafinament. Apoi un mare hiatus de un mileniu și jumătate în care realizările, privite la scara istoriei, au fost modice.

Societatea capitalistă se părea că va reprezenta marea Renaștere a omenirii, nu prin reluarea „antichității” ci prin avîntul creației de proporții multicontinentale. Mașinile cu aburi apoi fabricile cu sporită productivitate și tehnică modernă trezeau țări și popoare la o nouă desfășurare a istoriei. Înfloreau orașe, porturi, se dezvoltau legături noi comerciale, intrau în circuitul economic al lumii zone socotite uitate. Mașinile pentru uzine dar și pentru transporturi pătrundeau și legau între ele energiile constructive pe spații de o mare amplitudine. Spre jumătatea secolului al XIX-lea se putea crede în revitalizarea omenirii la scara unei civilizații superioare pentru toate popoarele și toate zonele Terrei. Vane iluzii, pentru că tot acest angrenaj uriaș era diriguat astfel încît bogățiile lumii au fost propulsate spre dezvoltarea numai a cîtorva state capitaliste; în bună măsură,

aceleși care profitaseră de „liniștea” apărută la Dunăre de popoare sacrificate, aceleși care transformaseră „descoperirile geografice” în triste deserturi ale sclavajului și jafului bogățiilor africane, asiatice, sud americane.

Trecerea la finele secolului trecut a statelor capitaliste ale apusului european și nordului american, în stadiul monopolist, a pus în ecuații modificate rezolvarea problemelor tuturor țărilor lumii aflate în sfera intereselor și contradicțiilor ce decurgeau din cursa dominației, a cuceririlor, a subjugărilor statelor-piețe. În Europa, pe continentul civilizației, al luminilor, se aflau și se permanențiau state și popoare „de periferie”, rezervate subjugării, exploatării, înapoierii subiect de împărțire între marile puteri. Ordinea lumii imperialiste, ordinea instituită de statele puternice și dezvoltate economic pe seama celor jefuite și subdezvoltate a concentrat la un pol restrîns bogăția, iar la celălalt, alcătuit din majoritatea popoarelor lumii, sărăcia.

Împotriva acestei nefaste ordini a lumii, incompatibilă cu elementara elică umană, istoria înscris argumente din cele mai zguduitoare, în toate punctele cardinale ale globului și în toate țările lumii.

Argumentele istoriei reprezintă o mare forță în conștientizarea maselor, a popoarelor. Istoria, supusă opticii materialismului marxist, scoate omul din era voluntarismului și îngrădirilor agnosticismului, din supunerea oarbă în fața necunoscutului divin și reprezentanților lui terestri — dinastii monarhice, religioase sau monopoliste.

Confruntarea dintre materialism și idealism în explicarea și interpretarea istoriei a devenit Academia universală la care popoarele studiază și înțeleg într-o măsură mereu mai mare rolul și locul lor în devenirea istorică a lumii, deschizînd evul unei noi ordini economice și politice în lume.

„O stafie umblă prin Europa, stafia comunismului!” — era acum mai bine de un veac, semnalul de alarmă al claselor exploatare. Primejdia era de moarte pentru domnia exploatării și asupririi. Nu mai era vorba de teorii utopice despre o lume depărtată a fericirii. Era vorba de Manifestul Comunist care chema, pe baza unei platforme fundamentată științific, politic, economic, filozofic, să răstoarne ordinea închistării lumii în limitele unei clase superînavușite și a cîtorva țări superdezvoltate.

În a doua jumătate a secolului al XX-lea au început să se cutremure din temelii structurile și geografia politică statornicită mari cuceriri, dobîndite prin lupte grele, cere eforturi continue, de imperialism: După ce au apărut un șir de state socialiste cuprinzînd o treime din omenire au început să se transforme în realitate idealurile marxist-leniniste. De la declarații senatoriale și guvernamentale ale marilor puteri pînă la afirmații nefundamentate științific ale unor preînși istorici și teoreticieni — un front general al menținerii ordinii anacronice, dominată de statele mari și puternice, este îndreptat împotriva majorității popoarelor lumii spre a le ține sub tutela prestabilită cu decenii în urmă.

Dar subaprecierea cauzei suveranității popoarelor — așa cum sublinia recent președintele Nicolae Ceaușescu la Congresul sindicatelor — dovedește o gravă neînțelegere a realităților lumii contemporane, în care apărarea și consolidarea independenței constituie o cerință legitimă progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei. După cum se știe, noile națiuni create recent sînt profund însetate de independență și dornice să-și simtă gustul din plin; conștienți fiind că întărirea și consolidarea acestei mari cuceriri, dobîndite prin lupte grele cere eforturi continue.

Realitatea lumii contemporane, cu acutele sale probleme ale independenței națiunilor și ale ieșirii din subdezvoltare a numeroase țări „punc cu putere în evidență necesitatea soluționării problemelor pe baza principiilor egalității, cu participarea tuturor statelor, a instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale, a democratizării relațiilor internaționale, a abordării unor norme de drept internațional, corespunzător schimbărilor produse în lume”. Concepția președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, privind noua ordine mondială exprimă legitimata întregii deveniri istorice cu argumentele epocilor trecute, mai îndepărtate sau mai recente, fiind certificată de realitățile epocii pe care o trăim și care reclamă inexorabil o nouă așezare principială a raporturilor internaționale, preludiu al unei lumi a înfloririi și dezvoltării tuturor națiunilor, a progresului economico-social general.

prof. univ. dr. doc. Titu GEORGESCU

LUPTA PENTRU INDEPENDENȚĂ ÎN PERSPECTIVA ISTORIEI NAȚIONALE

DACĂ din punct de vedere juridic statul român unitar și independent este, asemeni Italiei sau Germaniei, produsul unor împrejurări politico-diplomatice din a doua jumătate a secolului XIX, împrejurări ce țin de mutațiile petrecute în sistemul de echilibru european, sub alte unghiuri el a fost pregătit cu mult înainte, de secole. Pregătire lentă, însă nu mai puțin continuă și tenace, comparabilă, după expresia lui A. D. Xenopol, cu lucrarea înceată, submersă, efectuată de recili coralieri care izbutesc să alcătuiască astfel insule ce rezistă timpului. Această remarcă, vădind o fină percepție a duratei și a procesualității istorice, Xenopol o făcea în 1871, la mormintul lui Ștefan cel Mare, în fața unei mulțimi venite din toate provinciile țării, mulțime din care nu lipseau pașoptiști de marcă, precum M. Kogălniceanu și V. Alecsandri, nici tineri care vor face gloria noii generații: M. Eminescu, I. Slavici, Ciprian Porumbescu ș.a. Crezul politic al acestei generații a fost rostit atunci cu toată claritatea, și el reclama neatîrnarea statului și desăvîrșirea unității sale, pe temeiuri care nu puteau fi altele decît cele ale lumii moderne. Nimeni nu bănuia că peste cîțiva ani poporul român avea să ridice armele pentru neatîrnarea sa, dar era limpede pentru toți că această neatîrnare constituie un principiu vital pentru evoluția pozitivă a unui popor conștient de destinul său istoric.

Cum s-a ajuns la criza orientală care a declanșat, în 1877, războiul independenței se cunoaște și nu vom insista în aceste rânduri. Mai potrivit ni se pare a sesiza relația intimă dintre diversele faze ale acestui proces, secular și complex, căruia N. Bălcescu încercase să-i prevadă pe cît posibil mersul. Dacă revoluția pașoptistă, ca și cea din 1821, fusese, cu deosebiri inerente, o revoluție democratică și socială, alte două revoluții trebuiau să-i urmeze în chip necesar: „o revoluție pentru unitatea națională și, mai tirziu, [una] pentru independența națională, ca în felul acesta națiunea să reîntre în posesia drepturilor sale naturale”. I se părea deci evident că revoluția democratică și socială nu fusese decît un mijloc. Scopul? În această privință, marele exilat nu avea nici o îndoială. Scopul revoluției următoare trebuia să fie **Unirea**, despre șansele căreia scria încă atunci, la 4 martie 1850: „Unirea Valahiei și a Moldovei este un fapt implinit pentru toată lumea, chiar și pentru ruși, și ea nu poate să nu se realizeze neîntîrziat... **România noastră va exista deci.** Am această convingere intimă. E orb cine n-o vede. Ea poate exista cu ajutorul și în folosul sau al Turciei, sau al Austriei... Ea poate exista în ciuda amindurora și împotriva lor dacă ele vor pune piedici”. Nu se poate o mai lucidă analiză a situației. Istoric,

și prin urmare dialectician, Bălcescu formula astfel, în termeni preciși, marea problemă politică a poporului român. Doar timpul rezolvării răminea nesigur. Cele două revoluții erau posibile și concomitent, însă cînd? „Pînă ce națiunea noastră să reîntre în toate drepturile ei, s-ar putea oare să mai treacă un secol? Dar ce e un secol în viața unei națiuni? Cu toate acestea, eu cred că nu vom mai avea mult de suferit și de așteptat. Astăzi progresul are loc într-un ritm foarte accelerat...” (*Opere*, IV, 1964, p. 278). În adevăr, cele două **revoluții** au avut loc, istoricește vorbind, la un interval foarte scurt una după alta, în decurs de două decenii, la capătul cărora profetul Unirii și al Independenței n-ar fi avut, dacă trăia, decît 58 de ani. Cît privește finalitatea însăși a revoluției, a spus-o tot Bălcescu, ea nu putea fi decît fericirea obștească. Logica îl obliga să rationeze într-un mod pe care istoria l-a ratificat integral: „**Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere, iar noi românii nu putem fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții în unul și același corp politic.**” Se referea la „libertatea dinlăuntru”, dar și la cea din afară, pe care o sacotea indispensabilă progresului adevărat și durabil („*România viitoare*”, 1850). Această libertate nu se putea aștepta de la „curțile împărătești”, ci numai de la „unirea strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele impilate” („*Junimea română*”, nr. 2, 1851). Raționament just, ca mai tot ce ne-a rămas de la marele istoric, căruia destinul i-a refuzat satisfacția de a asista la împlinirea cvasiintegrală a „profețiilor” sale. Cei mai mulți dintre comitanții pașoptiști se vor bucura însă dacă nu de ambele „revoluții”, cel puțin de prima, care o va face posibilă pe a doua. Ambele constituiau însă, cum bine a intuit Bălcescu, momente ale unui proces unic, completudinar. Unirea, a cărei primă etapă avea loc în 1859, trebuie înțeleasă ca un proces organic, de durată, manifestîndu-se sub anumite forme și în deceniile următoare, pînă la desăvîrșirea lui, în 1918, proces care, la un moment dat, se suprapune peste marele efort al independenței naționale din 1877-1878. Bălcescu era deci îndrituit să creadă că Unirea și Independența s-ar putea dobîndi concomitent, dacă împrejurările externe vor fi favorabile. Fără să fie istoric și fără să aibă suplețea dialectică a pașoptistului, Tudor Vladimirescu intuise, în fond, și el, cu o jumătate de secol mai înainte, intercondiționarea acestora, ceea ce explică demersul său pe lingă moldoveni, pe care-i știa făcînd parte din același neam, participanți la aceeași istorie, și hotărîrea de a lupta pentru „dreptățile țării”, contra „oricăruia vrăjmaș să va arăta călcă-

toriu acestor dreptăți" (**Documente privind istoria României. Răscoala din 1821**, I, p. 385). Firește, „domnul pandurilor” nu era nici el primul care gindea astfel și acționa în consecință. Definind dubla finalitate a acestui proces prin sintagma „unitatea națională”, care obseda epoca, Bălcescu amintea între precursorii ei pe „voievozii noștri cei viteji”, pe „toți bărbații noștri cei mari, cari intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii”. Și cito, dintre aceștia, pe Mircea cel Bătrîn, pe Ștefan cel Mare, pe Mihai Viteazul, pe Șerban Cantacuzino, pe Horia, interpretând lupta pentru supremație a unui principat asupra altuia ca un efort către unitate. În contextul militant al demonstrației, istoricul îngroșă voit termenii spre a atrage luarea-aminte că „aceea ce **concuista** n-a putut isprăvi, **frăția** o va face; aceea ce voievozii noștri cei mari cu vitejia lor n-au putut, poporul armat și întărit de un principiu o va putea” („România viitoare”, 1850). În această ridicare a poporului la demnitatea unui principiu, a principiului Unirii, avea să recunoască și Xenopol semnificativă cea mai adâncă a actului din 1859, pe care îl lega, în chip logic, și de momentul neatmării. Procedind astfel, ca și Bălcescu, el nu făcea decît să releve o idee scumpă generației pașoptiste, idee prezentă în **Declarația de principiu a partidului național** (12/24 mai 1848), care prevedea, deocamdată, „unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatmînat, românesc”: în programul Adunării de la Blaj (15–17 mai 1848), care preconiza „independența națională”; în proclamația din 9 iunie 1848 a revoluționarilor munteni, mai timidă, care în numele vechilor „tractate” reclama pentru țară „neatîrnarea administrației sale, neatîrnarea legiurii sale, dreptul său suveran în cele dinăuntru”, ca o etapă nemărturisită spre deplină independență; în presa revoluționară a epocii („Pruncul român”, „Monitorul român”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Poporul suveran”) etc. Așa o înțelegea și deputatul francez Lherbette atunci cînd declara, în Adunarea Națională, că „Moldova și Valahia formează două state independente și suverane, în ciuda tratatelor pe care le-au încheiat cu Poarta și cu Rusia și în ciuda tratatelor pe care aceste două puteri le-au încheiat între ele” („Journal des Débats”, 18 iulie 1848). Exagera desigur, fiindcă nu era vorba, deocamdată, de independență, ci de o anumită autonomie, căreia fruntașii români ar fi vrut să-i lărgească, treptat, cadrul pînă la independența deplină. În această perspectivă cerea Kogălniceanu ca pămîntul țării să fie recunoscut „slobod și nesupus” (**Dorințele partidei naționale**, 1848), iar C.A. Rosetti indemna, fără echivoc, la proclamarea „republicii române, independente și sociale” (I. Ghica, **Amintiri din pribegia după 1848**, I, p. 74), în timp ce, sub influența lui Bălcescu, „Junimea română” înscrisa în programul ei (mai 1851) „independența și unirea tuturor românilor”. Revoluția europeană pe carese conta în acest sens era o himeră. Va trebui să izbucnească o nouă criză orientală pentru ca tratatul de la Paris (18/30 martie 1856) să pună, din punct de vedere diplomatic, bazele Unirii Principatelor și prin aceasta ale viitoarei lupte pentru independență. Amintindu-i alesului de la 5 ianuarie 1859 că poartă numele lui Alexandru cel Bun, Kogălniceanu îi cerea să reinvie gloria străveche, restabilind demnitatea de odinioară a țării. Ii va fi dat același mare om politic să ceară Turciei, ca ministru de externe, la 16 iunie 1876, „recunoașterea individualității statului român și a denumirii sale istorice” (**Doc. indep.**, I, p. 192–194), să semneze convenția din 4 aprilie 1877, prin care se asigura armatei ruse libera trecere prin teritoriul țării contra Imperiului otoman, iar guvernul țarist se obliga „a menține și a apăra integritatea actuală a României” (*Ibidem*, II, p. 112), pentru ca la 9 mai 1877 același Kogălniceanu să-i revină sarcina istorică de a proclama independența patriei. „Am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci, pot zice, de secole, și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace”, adăuga el, subliniind caracterul **sui generis** al raporturilor dintre România și Turcia. „Așadar, d-ilor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața reprezentanței naționale că noi sintem o națiune liberă și independentă” („Monitorul oficial”, 27 mai 1877). În direcția aceasta acționase,

cu tactul cerut de împrejurări, și în vremea domniei lui Cuza Vodă și în anii care au urmat, mai ales în legătură cu obținerea dreptului ca România să încheie convenții comerciale, convenții ce deschideau, în fond, calea spre o independență deplină. Astfel de convenții au și fost încheiate în 1875 cu Austro-Ungaria, iar în 1876 cu Rusia, în timp ce o nouă criză orientală izbucnea în Balcani, anunțînd importante schimbări pe harta politică a continentului. (Cf. V. Maciu, **De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907**, p. 293–340). Schimbările se vor produce, în adevăr, după un război sîngeros, la care România a participat cu însemnate efective, asistată de simpatia opiniei publice europene în direcția realizării idealului său național. „Misiunea istorică” a românilor, se scria în „Journal des Débats”, este de „a desface de Austro-Ungaria Banatul, Ardealul, Bucovina”. O asemenea țintă era încă departe, obstacolele interzicînd atingerea ei se vedeau încă prea puternice. Nu numai că România n-a putut formula atunci aceste revendicări, dar ea a fost constrînsă, în ciuda tributului de sînge din bătăliile pentru Grivița, Opanez, Smîrdan, Rahova etc., să cedeze, pe temeiul hotărîrii Congresului de la Berlin, o parte din Moldova. Ea a recuperat totuși, cu mari sacrificii umane și materiale, străvechea provincie românească dintre Dunăre și Mare. Sacrificiile n-au fost zadarnice. Războiul a relevat o dată în plus conștiința unității naționale, programul comun de luptă a românilor de pe ambele versante carpatice. Voluntarii veniți din Transilvania, ajutoarele trimise pentru armata română, campania de presă pentru legitimarea dreptului la independență indică un exorcițiu înalt al acestei conștiințe și o extensie de sferă. „Privind tabăra, scria unul din voluntarii ardeleni, nu-ți pare o fi realitate, ci mai mult că, răsfoind istoria străbunilor, ai dat peste **paginile care descriu spiritul oștilor de la Călugăreni, Neamțu etc.** (S. Pușcoriu, **Douăzeci scrisori...**, București, 1927, p. 231–232). Era un spirit ce se instăpînise nu numai peste tabăra evocată astfel de Moise Grozea, ci peste întreaga suflare românească, al cărei viitor nu putea fi asigurat decît prin desăvîrșirea unității de stat. „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni”, se afirma în „Gazeta Transilvaniei”, la 2 iunie 1877, făcîndu-se apel, indirect, la solidarizarea tuturor românilor în efortul spre independență. Fiindcă, observa G. Barițiu în aceeași gazetă (7 mai), nu era vorba de vanitate și de trufie, ci de luptă pentru „existența patriei și a națiunii”. Această luptă nu se va încheia decît peste patru decenii, în 1918, cînd provinciile aflate pînă atunci sub alte stăpîniri au revenit, prin voința obștească, întărită de tratatul de la Versailles, la patria-mamă. Și atunci a fost nevoie de luptă și de mari sacrificii, la izbînda cărora resurrecția morală produsă de războiul pentru neatîrnare a contribuit în bună măsură. Fiii și nepoții luptătorilor de la Plevna au creat astfel România mare, după cum strănepoții lor vor și să-și scoată patria de sub zodia fascismului și să o indrume spre un alt destin, în conformitate cu noile forțe sociale ce se manifestau în planul istoriei. În ziua cînd se împlinise 68 de ani de la proclamarea independenței în parlamentul român, România redevenea liberă, la 9 mai 1945, după sacrificii neînchipuit de mari și în condiții pe care istoriografia se străduiește să le fixeze cit mai exact. Între cele două date, devenite simboluri ale năzuinței spre libertate și democrație, se desfășoară spațiul unei istorii agitate, complexe și contradictorii, al cărei rezultat major avea să fie triumful forțelor progresiste, într-o Românie deschisă spre conviețuirea pașnică și spre colaborarea dintre toate popoarele lumii. E un **spațiu** care s-a folosit de sacrificiile dorobanților de la 1877 și care, la rîndul său, n-a ezitat să se dăruie în momentele de răscruce. În perspectiva acestui spațiu istoric războiul pentru independență, cel pe care Alecsandri și Coșbuc l-au cîntat cu vibranta căldură, iar N. Grigorescu și Sava Henția i-au fixat pe pînă aspectele cele mai dramatice, se definește ca un moment crucial al istoriei noastre, un moment cu ample consecințe asupra dezvoltării viitoare, sub toate unghiurile, a poporului român, iar perspectiva obligă la acte concordante.

AL. ZUB

Pe agenda UNCTAD IV

COOPERAREA ECONOMICĂ ÎN TRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

SOLIDARITATEA ROMÂNIEI cu lupta țărilor în curs de dezvoltare pentru ridicarea rapidă a economiei lor din starea de înapoiere moștenită de la stăpînirea colonială, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice și politice internaționale, are profunde rațiuni istorice și sociale. Cu ocazia primirii României în „Grupul celor 77”, hotărîta de reuniunea ministerială de la Manila a țărilor în curs de dezvoltare ce fac parte din grup, la ședința din 12 februarie a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a arătat: „România — țară socialistă și, în același timp, țară în curs de dezvoltare — care în decursul istoriei sale a dus o luptă grea împotriva asupririi și exploatarei străine, pentru eliberarea socială și națională, pentru independență, este legată de țările în curs de dezvoltare prin aceleași aspirații de progres, prin năzuința comună de a folosi în interes propriu resursele naturale și umane de care dispun în scopul dezvoltării mai accelerate pe calea progresului economic și social, al lichidării decalajelor față de statele industrializate, prin hotărîrea de a acționa pentru eliminarea din viața internațională a vechii politici imperialiste, de dominație și dictat, pentru edificarea unei noi ordini economice în lume”.

Relațiile de solidaritate și cooperare existente între România și celelalte țări în curs de dezvoltare, amplificarea raporturilor prietenești cu aceste state, conlucrarea dintre ele pe arena internațională, sînt în folosul tuturor popoarelor, contribuie la promovarea în lume a unor relații noi, servesc unității tuturor forțelor antiimperialiste, progresiste și democratice de pretutindeni, cauzei destinderii, colaborării și păcii în lume. Cooperarea între țările în curs de dezvoltare este o expresie a orientărilor inoitoare care s-au afirmat și se afirmă cu tot mai multă intensitate în viața internațională.

După cum arăta recent secretarul ge-

Imagine din centrul
capitalei țării-gază

neral al U.N.C.T.A.D., Gamani Corea, referindu-se la cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare: „Acesta este poate domeniul care reprezintă cel mai mare potențial pentru viitor și care dă o expresie conceptului de bazare pe forțe proprii a țărilor lumii a treia... Creșterea cooperării și a acțiunii de bazare pe forțe proprii a țărilor lumii a treia poate fi marele eveniment al acestui ultim sfert de veac al secolului nostru. El poate deveni elementul decisiv al unei ordini economice viitoare” („Lumea” nr. 17/1976, p. 7).

Expresia unei voințe politice ferme

SE POATE SPUNE că între afirmarea tot mai puternică a țărilor în curs de dezvoltare ca o forță politică pe arena internațională și cooperarea economică dintre ele există o

intercon condiționare reciprocă, reflectînd, în esență și într-un nou cadru, adevărul tezei marxiste asupra raporturilor dintre politic și economic. Așa cum au relevat dezbaterile din cadrul reuniunii ministeriale a „Grupului celor 77” de la Manila (ianuarie—februarie a.c.), eficiența acțiunilor întreprinse de țările în curs de dezvoltare depinde în primul rînd de unitatea și solidaritatea lor, dezvoltarea cooperării economice între ele începînd să se manifeste ca un element decisiv al viitoarelor noi raporturi între state.

Cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare, înscrisă pe agenda actualiei sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (Nairobi, 5—28 mai), nu poate fi în nici un caz apreciată ca o alternativă conjuncturală sau de compromis la sistemul internațional existent de cooperare în sprijinul dezvoltării „lumii a treia”. Prin natura sa, ca dimensiune „orizontală” a unui asemenea sistem, cooperarea între țările în curs de dezvoltare este o necesitate și o posibilitate a prezentului și, cu atît mai mult, a viitorului. Esențial este că voința politică a statelor interesate s-a manifestat și se manifestă fără ezitare în această direcție. Elaborarea și promovarea consecventă a unor programe de cooperare între țările în curs de dezvoltare se înscrie ca un obiectiv major al acestor state în eforturile lor de a înainta pe calea progresului economic și social. „Declarația de la Manila” preconizează crearea unui mecanism permanent care să urmărească întărirea cooperării reciproce între țările în curs de dezvoltare și luarea de măsuri concrete în acest sens.

Conștiința politică a necesității cooperării între țările în curs de dezvoltare își găsește expresie atît în cadrul relațiilor bilaterale, cît și pe plan sub-regional, regional și interregional. Intensificarea acestor relații, înmulțirea acțiunilor respective se înscriu în vastul

natura sa regroupeze și să armonizeze o serie de măsuri și elemente vizând obținerea unei maxime eficiente a acțiunilor bi- și multilaterale. Sistemul ar urma să includă acțiuni concretizate prin luarea în considerare a poziției exprimate de toate statele interesate și vizând :

- consolidarea și largirea cooperării economice subregionale și regionale într-un mod compatibil cu cooperarea globală între toate țările în curs de dezvoltare ;

- un ansamblu interdependent de politici, mecanisme și instituții pentru punerea în practică a unor noi inițiative concertate într-un larg cadru de cooperare între țările „lumii a treia”, cu unele dispoziții speciale în favoarea țărilor cel mai puțin avansate.

Statele participante la U.N.C.T.A.D. IV sînt chemate astfel să se pronunțe asupra unui element component de maxima importanță pentru „o nouă strategie globală a dezvoltării”, cu alte cuvinte pentru procesul de instaurare a unui nou ordinii politice și economice internaționale.

În această privință, trebuie menționat că, după cum este cunoscut, în „Poziția României cu privire la instaurarea unui nou ordinii economice internaționale” se arată însumarea promovării formelor superioare de cooperare economică și tehnico-stimularea, menținerea și dezvoltarea în țările în curs de dezvoltare, la punerea în valoare a resurselor lor naturale, care să nu se limiteze la extracția acestora, ci să favorizeze crearea și dezvoltarea industriei prelucrătoare naționale.

Toate organismele din sistemul Națiunilor Unite sînt chemate să joace un rol efectiv în promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare. Coreșpunzător poziției țării noastre cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., se poate preciza că și pentru sprijinirea și promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare este necesară elaborarea unor programe speciale sub egida O.N.U., a altor organisme internaționale, în domeniul energiei, alimentației, resurselor mărilor și oceanelor, accesul tuturor statelor la cu-

cerințele științei și tehnicii moderne. Este necesară totodată încurajarea activității lor pe plan regional și, în primul rînd, ale comisiilor economice regionale ale O.N.U., îndreptate spre rezolvarea unor probleme majore ale cooperării economice și sociale, ale dezvoltării tuturor țărilor. Fără noastră se pronunță pentru sporirea contribuției practice a comisiilor regionale la instaurarea unui nou ordinii economice internaționale, prin stimularea mai activă a schimburilor economice, a cooperării în industrie și în alte domenii.

De asemenea, o serie de alte organisme din sistemul O.N.U. trebuie să joace un rol activ în impulsivitatea cooperării între țările în curs de dezvoltare. Astfel, O.N.U.D.I., pe de o parte, și P.M.U.D., de altă parte, în domeniile lor specifice de activitate, sînt chemate să valorifice în interesul reciproc al țărilor în curs de

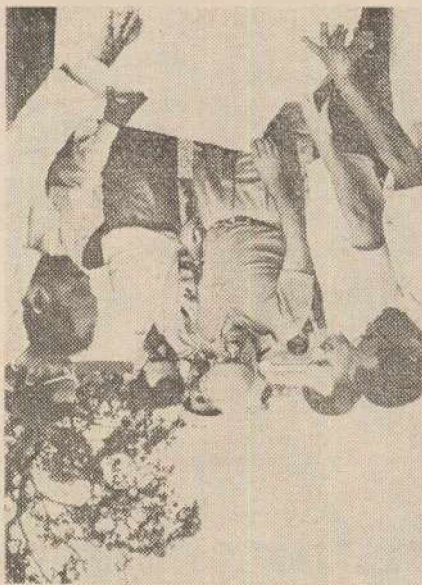
Pe de altă parte, cooperarea între țările în curs de dezvoltare nu poate să se substituie nici efortului propriu și nici sprijinului pe care țările dezvoltate au obligatia morală de a-l acorda țărilor rămase în urmă. Pe acest fond, este lesne de înțeles că o formă clară a cooperării nu poate fi decât o cooperare în care țările în curs de dezvoltare : potențarea efortului național în vederea dezvoltării ;

Pentru un sistem global de cooperare

PE CE CĂI se poate ajunge ca între țările în curs de dezvoltare să se stabilească legături de cooperare cu ade-

varat noi și care, în ansamblu, să se traducă printr-o „consolidare și utilizare efectivă a puterii colective de negociere a țărilor în curs de dezvoltare în relațiile economice internaționale” ? În această direcție este de așteptat ca la U.N.C.T.A.D. IV să se asiste la dezvoltarea unui dialog constructiv.

Este de remarcat că secretariatul U.N.C.T.A.D., consecvent acțiunilor întreprinse în ultimii ani, cum sînt inițierea unui program global integrat pentru produse de bază, a unui cod de conduită pentru transferul de tehnologie etc., sugerează punerea în punct a unui sistem global integrat de cooperare economică între țările în curs de dezvoltare. Un astfel de sistem ar trebui să fie deschis țărilor în curs de dezvoltare din toate regiunile, fiind de

Cooperare pentru dezvoltare

asupra faptului că unele din nolle inițiative în materie de cooperare între țările în curs de dezvoltare, datorită caracterului lor specific, pe termen scurt sau temporar, riscă să nu justifice speranțele puse în ele dacă nu sînt suficient de solid realizate pentru a dura o perioadă mai îndelungată.

Trebuie spus însă că pînă în prezent proporțiile cooperării între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare sînt foarte mici, ceea ce privește produsele industriale. În anii recentii, schimburile reciproce dintre țările în curs de dezvoltare nu au reprezentat decât 20% din totalul exporturilor și importurilor lor. Țările capitaliste dezvoltate absorb trei cincimi din exporturile țărilor în curs de dezvoltare și le furnizează circa 70% din importurile lor. Mai mult, în ceea ce privește produsele industriale țările dezvoltate occidentale furnizau în 1973 circa 84% din importurile țărilor în curs de dezvoltare și circa 80% din bunurile de echipament cumparate de ele.

Deși comerțul exterior este doar una din laturile cooperării economice internaționale, cele câteva cifre expuse sînt suficiente pentru a releva cîmpul larg care se deschide cooperării între țările în curs de dezvoltare.

Spre mecanisme eficiente pentru potențarea efortului național de dezvoltare

DIN MATERIALELE pregătite de Secretariatul U.N.C.T.A.D. în vederea sesiunii de la Nairobi se desprind cu claritate ideea că, pentru a se atinge deplină și a se realiza în continuare, cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare necesită mecanisme eficiente care să permită armonizarea unor interese foarte diverse. Este tot mai valabilă tendința spre determinarea cit mai precisă a domeniilor și formelor care ofera șanse reale pentru succesul și eficiența cooperării.

Sintetizînd acțiunile întreprinse pînă în prezent, raportul pregătit de secretariatul U.N.C.T.A.D. pentru discuțiile de la Nairobi asupra acestui punct are precizarea că pași pentru concretizarea cooperării între țările în curs de dezvoltare într-o nouă structură economică mondială : acțiunile pe baze bilaterale ale acestor țări, mai ales în sectoarele productive ; ajutorul financiar bilateral și multilateral acordat de către statele exportatoare de petrol altor țări în curs de dezvoltare ; organizarea de asociații de producători și de sisteme de comercializare al căror scop este de a asigura prețuri echitabile și stabile pentru anumite produse de bază la transportul, comercializarea și distribuția lor ; de asemenea, facilitarea relațiilor comerciale dintre țările în curs de dezvoltare prin noi aranjamente preferențiale și acorduri de piață la nivel subregional.

Documentele pregătite pentru U.N.C.T.A.D. IV atrag însă atenția

dezvoltare experiența acestora în domeniul industrializării, al modernizării agriculturii, al pregătirii cadrelor. Lista domeniilor este desigur mult mai largă, iar posibilitățile de cooperare între țările în curs de dezvoltare sînt practic nelimitate, ivindu-se continuu noi oportunități și posibilități.

România, promotoare consecventă a cooperării între țările în curs de dezvoltare

ÎN CINCINALUL 1971—1975, România a dezvoltat largi relații în domeniul economic, tehnic-științific și în alte domenii cu țările în curs de dezvoltare. Țara noastră întreține relații economice cu peste 90 de țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia, America Latină și Europa, volumul schimburilor cu aceste țări fiind de circa 5 ori mai mare în 1975 față de 1970. Pînă la sfîrșitul acestui deceniu ponderea țărilor în curs de dezvoltare în ansamblul schimburilor comerciale ale României urmează să se ridice la cel puțin 30%. Garanția realizării acestui obiectiv o oferă cadrul juridico-economic pe termen lung stabilit cu tot mai multe țări, numărul crescînd al acordurilor și înțelegerilor la nivel gu-

vernamental încheiate cu prilejul vizitelor întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu în țări în curs de dezvoltare și al vizitelor conducătorilor unor asemenea state la București. După cum arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, „vom acționa și în viitor în mod ferm pentru intensificarea schimburilor economice și cooperării cu țările în curs de dezvoltare, cu statele ce au pășit pe calea propășirii economico-sociale independente”.

Totodată, trăinicia și eficiența raporturilor de cooperare economică dintre România și celelalte țări în curs de dezvoltare rezidă în dezvoltarea forțelor de producție din fiecare țară, în orientarea cu prioritate a eforturilor spre crearea unor industrii naționale puternice capabile să prelucereze bogățiile fiecărei țări, spre dezvoltarea agriculturii etc. Prin acțiunile de cooperare pe care le întreprinde cu țările în curs de dezvoltare, România își aduce contribuția la punerea în valoare a resurselor materiale și umane din aceste țări, ceea ce corespunde intereselor dezvoltării economice reciproce.

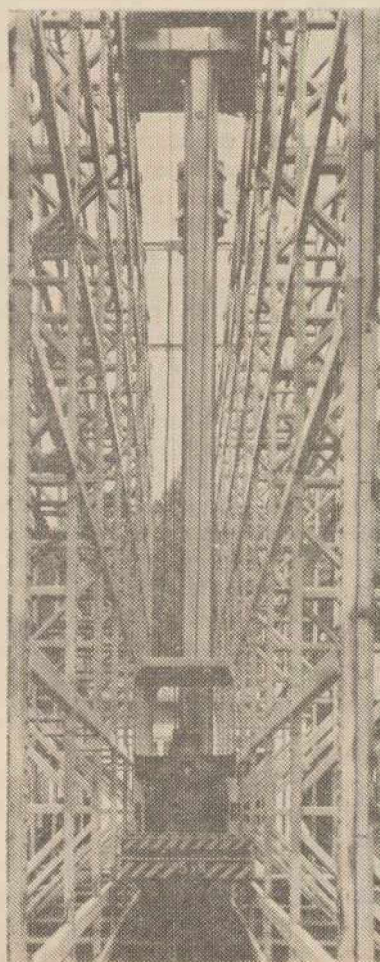
Cooperînd cu țările în curs de dezvoltare în domenii care răspund obiectivelor de dezvoltare ale țărilor respective, în forme reciproce avantajoase și de mare diversitate — de la rambursarea contribuției părții române prin produse obținute în obiectivele respective și pînă la societățile mixte de producție și comercializare —, țara noastră evidențiază importanța politică pe care o are cooperarea între țările în curs de dezvoltare.

Acordînd asistență tehnică unor țări în curs de dezvoltare în domeniul petrolier, minier și altele, pe baza acordurilor încheiate cu zeci de state, România dă expresie politicii sale consecvente de colaborare activă cu țările în curs de dezvoltare, de promovare a unor relații noi, de egalitate, de echitate în viața internațională. În recenta Declarație Solennă Comună a Republicii Socialiste România și a Republicii Senegal se enunță „Dreptul și îndatorirea statelor, indiferent de orînduire socială, de a coopera între ele — pe baza avantajului reciproc — în toate domeniile, în scopul menținerii păcii și securității internaționale, al favorizării progresului economic și social al tuturor națiunilor și, în primul rînd, al celor în curs de dezvoltare”.

Acesta este de altfel unul din elementele componente ale Codului de conduită cu caracter universal, propus de România pentru a fi elaborat și adoptat în cadrul O.N.U., în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor.

Se poate spune că, atît pe plan conceptual și principal cît și pe planul acțiunilor de cooperare, țara noastră militază cu hotărîre pentru promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare, ca o componentă deosebit de importantă a procesului de instaurare a noii ordini economice și politice internaționale.

Gheorghe DUMITRU

balkancar

TRADIȚIE ȘI CONTEMPORANEITATE

Înălțime optimă de stivuire,
coridoare de trecere, reduse la minimul teoretic —
acestea sînt calitățile distinctive
ale mașinilor pentru aranjat stelaje

Balkancar

Înălțime de ridicare — 8—12 metri
Lățimea coridorului de lucru — 900—1 700 mm

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Alabin 56
Telex 022386

REPREZENTANȚA COMERCIALĂ
BULGARĂ
București, str. Galați 32
Telefon 11 20 87.

PUBLICOM

TENDINȚE • CONIUNCTURI

Proгноze occidentale revizuite

„PERICOLUL unei slăbiri premature a impulsurilor de redresare nu mai este atât de mare ca acum jumătate de an, dar rămâne încă incert dacă în cursul redresării va avea loc o creștere durabilă a investițiilor dincolo de anul 1976 și dacă se va ajunge în cele din urmă la folosirea deplină a capacităților de producție și a mîinii de lucru“. Astfel este apreciată conjunctura actuală din țările capitaliste dezvoltate, în lumina rezultatelor primului trimestru al anului în curs, în ultimul raport săptămînal editat de Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (nr. 15—16 din 14 aprilie 1976). Se subliniază că volumul fizic al comerțului internațional va crește probabil în 1976 cu 6—7% față de anul precedent. La expansiunea comerțului vor continua să contribuie în măsură apreciabilă importurile țărilor OPEC, în timp ce țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol vor înregistra și în acest an o încetinire a importului. Pentru țările occidentale dezvoltate va interveni o deteriorare a balanțelor de plăți ca urmare a sporirii importurilor necesitate de redresarea activității productive. Institutul

nu întrevide pentru viitorul apropiat o reducere simfitorie a șomajului și de asemenea consideră că nu există perspective imediate ca rata inflației să se diminueze față de nivelurile actuale.

Acorduri polono-ungare

RECENT, la Varșovia au fost semnate două acorduri, relativ la volumul schimburilor reciproce pe perioada 1976—1980 în industria de automobile (însumînd 10,2 miliarde forinți) și în industria aluminei și aluminului (3,2 mld. forinți), livrările în cadrul convențiilor de cooperare urmînd să reprezinte jumătate din totalul schimburilor respective. Se prevede, de asemenea, semnarea în cursul acestui an — menționează agenția „Budapress“ — a altor acorduri de specializare și cooperare, și anume privind fabricarea unor tipuri de mașini agricole, de mașini-unelte hidraulice, de articole electrotehnice pentru tensiuni înalte, de subansamble industriale și pompe emailate. Se prevede că aceste acorduri vor aduce o contribuție însemnată la sporirea cu 60% a volumului schimburilor de mărfuri polono-ungare în cursul acestui cincinal, față de cel trecut.

(1975-1974, în %)

Țara	Import de țifei	Import de produse petroliere	Țifei prelu-Export crat în ra- de produse finării petroliere
Anglia	-19,0	-15,7	-15,9
Franța	-18,3	+14,3	-14,9
R.F.G.	-12,9	+ 0,6	-13,6
Danemarca	-15,9	+ 0,2	-14,5
Olanda	-13,6	-11,1	-11,9

Piața Comună : se încetinesc fluxurile petrolului

DATE publicate recent de Oficiul statistic al Pieței Comune vest-europene pentru o serie de țări membre ilustrează scăderea sensibilă în 1975 a importurilor de țifei din alte zone. Astfel, politica de economisire a energiei a permis

micșorarea acestor importuri cu 19% în Anglia, cu 18,3% în Franța, cu 15,9% în Danemarca, cu 13,6% în Olanda și cu 12,9% în R.F.G. (față de nivelul anului 1974).

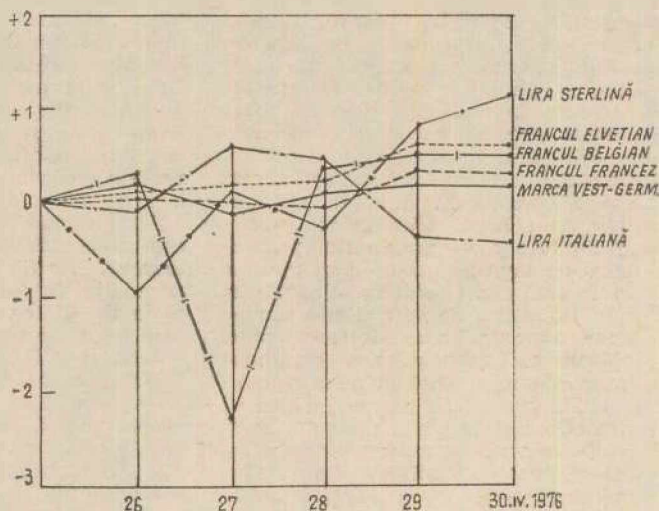
În tabel se poate urmări și reducerea sau stagnarea importurilor de produse petroliere (cu excepția Franței). Totodată, în țările respective (care au prelucrat, la un loc, în 1974, peste 420 mil. tone țifei) se accentuează utilizarea incompletă a capacității rafinăriilor de petrol, paralel cu tendința de reducere sau de stagnare a volumului exporturilor de produse petroliere.

Evoluții monetare

PERIOADA 26—30 aprilie 1976 a fost caracterizată printr-o menținere relativ constantă a cursului dolarului S.U.A. față de devizele vest-europene, excepție făcînd cursurile lirei italiene, lirei sterline și francului belgian.

Încercările pe care le-au făcut țările membre ale Pieței Comune, prin miniștrii de finanțe reușiți la Luxemburg, de a sprijini Italia în susținerea monedei naționale, încercări corelate cu măsurile luate pe plan național: vânzările masive de dolari S.U.A. efectuate de banca centrală a Italiei în cursul perioadei analizate cît și măsurile luate de autoritățile italiene pentru limitarea operațiilor speculative, s-au dovedit a nu fi îndeajuns de eficiente pentru a stopa deprecierea lirei italiene față de dolarul S.U.A. și față de devizele vest-europene.

Dacă la începutul perioadei analizate, lira sterlină a avut o ușoară tendință de depreciere față de dolarul S.U.A., către sfîrșitul săptămîinii trecute cursul ei a evoluat în direcția reprecierii față de dolar, atingînd vineri 30 aprilie nivelul de aproximativ 1,8450 dolari S.U.A. pentru o liră sterlină. Eforturile guvernului britanic, în întîlnirile cu liderii uniunilor sindicale, de a găsi o formulă pentru combaterea inflației au contribuit în mare măsură la întărirea cursului lirei față de dolar și față de devizele vest-europene. Deprecierea lirei sterline față de alte 10 devize vest-europene reprezenta vineri 30 aprilie 37,2% în comparație cu decembrie 1971.

Evoluția principalelor devize în perioada 26.IV—30.IV.1976, luînd ca bază cursul dolarului S.U.A. în ziua de 23.IV.1976

Marca vest-germană și francul elvețian nu au avut oscilații prea mari față de perioada precedentă. Joi 29 aprilie a.c. raportul franc elvețian marcă vest-germană a atins un nou record și anume 100,90 mărci vest-germane pentru 100 franci elvețieni, în tăcirea francului elvețian fiind determinată în continuare de măsurile luate de autoritățile elvețiene de a limita intrările de bancnote în țară.

Anunțarea la începutul perioadei analizate a unui important deficit al balanței comerciale a S.U.A. (860 milioane dolari pe trimestrul I 1976, din care 640 milioane dolari deficit pe luna martie a.c.), precum și a scăderii indicelui sintetic al conjuncturii economice cu 0,4%, nu a avut un efect prea mare asupra evoluției de moment a devizei americane.

Dobînzile la depozitele în eurodolari și euromărci vest-germane nu au înregistrat modificări importante față de perioada anterioară, în timp ce dobînzile la eurofrancul elvețian, la perioada de 6 luni, au avut o ușoară tendință de creștere (0,25%).

Prețul aurului a evoluat între 127,15 dolari/uncie, cît a înregistrat luni 26 aprilie, și 128,15 dolari/uncie vineri 30 aprilie, piața fiind încă în așteptarea detaliilor privind vânzările de aur de către F.M.I.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTAREA SUVERANĂ A STATELOR

CELE MAI MULTE TEORII, concepții și idei cu privire la evoluția populației în raport cu dezvoltarea, cu resursele materiale și alimentare, cu educația, sănătatea etc. consideră aceste aspecte și probleme de regulă la nivel planetar, mondial. Viziunea la scară „planetară” sau „globală” este prezentă și atunci când se abordează diferitele modalități de analiză, apreciere sau rezolvare a unor probleme legate de raportul omului cu resursele, cu spațiul geografic în care trăiește, cu mediul înconjurător în general. Această orientare, proprie în unele cazuri și anumitor foruri internaționale, duce la neglijarea sau chiar la ignorarea aspectelor concrete, specifice unor țări sau unor zone ale globului. Problemele se pun, din același motiv, aproape exclusiv la modul: „câți oameni poate hrăni pământul”; „resursele limitate ale pământului”; „presiunea demografică asupra resurselor Terrei” etc., etc. Găsim în schimb mai rar în literatura de specialitate sau pe agenda unor reuniuni internaționale, probleme ca „subpopularea continentului african”; „îmbătrânirea populației Europei”; „tisiș de resurse și supraconsumul în unele regiuni alături de subconsumul în altele” etc. sau cel puțin localizarea, individualizarea anumitor probleme a populației „mondiale”, reflectarea ei în proporțiile și fațetele sale reale și concrete. Prin aceasta nu intenționăm să negăm sau să reducem importanța unei asemenea probleme. Abordarea ei diferențiată se impune însă fie și numai pentru simplul motiv că abaterile de la media mondială de creștere a populației sunt considerabile: față de circa 2% în medie anual pe glob, numeroase țări au rate anuale superioare de creștere care ajung la 3,5%, în timp ce altele au rate mult inferioare mediei mondiale sau chiar negative.

În aceste condiții, raportarea populației „mondiale” la resurse „mondiale” pare cel puțin forțată, cunoscând că nici resursele nu sunt egal distribuite pe glob și nici nu aparțin vreunui guvern „mondial”.

O variabilă extrem de neomogenă: populația

REPARTIȚIA TERITORIALĂ a populației globului ca și densitatea din diferitele zone geografice sau țări se caracterizează printr-o diversitate considerabilă. Nu putem vorbi despre o creștere a populației „mondiale” — in-

diferent de ritmul ei — când alături de țări, în general dezvoltate, cu o densitate ridicată a populației (Belgia 320 locuitori pe 1 km², Japonia 280, Anglia 228, Olanda 320, R. F. Germania 240 etc.) există țări, în general în curs de dezvoltare, având o densitate foarte scăzută pe un kilometru pătrat (Libia 1, Niger 3, Algeria 6, Sudan 6, Zair 9, Argentina 9, Brazilia 11, Bolivia 4, R. P. Mongolia 1 etc.).

Un alt aspect care pledează împotriva „viziunii globale” îl constituie faptul că zonele și țărilor mai dezvoltate, dar care au și o densitate a populației sub media mondială (de exemplu Australia și Noua Zeelandă, zona temperată a Americii de Sud, America de Nord și altele) dețin 41% din suprafața globului și doar 14% din populația totală a acestuia.

Fără îndoială, „viziunea globală” nu este acceptată și nici împărtășită fără rezerve. „Ar fi dezastruos să se reducă populația într-o țară ca Senegalul unde densitatea nu depășește 7 locuitori pe 1 km²”, arată reprezentantul acestei țări la o manifestare internațională organizată de O.N.U. Puncte de vedere similare au exprimat cu aceeași ocazie și purtătorii de cuvânt ai altor țări cu un teritoriu și resurse mari în raport cu populația. Astfel, reprezentantul Braziliei a arătat că nu poate înțelege de ce țări dezvoltate, cu densitate ridicată a populației, țărilor mai puțin populate să fie mai „rezonabile” din punct de vedere demografic și să-și încetinească creșterea în acest domeniu.

Privită deci și prin prisma repartiției sale teritoriale, a densității, populația nu apare ca o variabilă extrem de neomogenă și de neunitară, elemente care nu justifică aprecierile și viziunile „globale” sau „planetare”.

Politica demografică — atribut al suveranității fiecărui stat

TOATE STUDIILE specialiștilor și ale organismelor internaționale arată că intensitatea creșterii populației este în funcție de gradul de dezvoltare economică a diferitelor țări. În general această intensitate se află în raport invers față de gradul de dezvoltare. Până la finele acestui secol, prognozele O.N.U. prevăd menținerea unui ritm de creștere al populației țărilor în curs de dezvoltare de circa 3—4 ori mai accentuat decât al celor dezvoltate.

Se pune întrebarea: se va dubla

oare populația lumii până la finele acestui secol, așa cum se afirmă tot mai mult în ultimul timp, iar dacă nu, când anume se va întâmpla acest lucru etc. Datele de care dispunem nu confirmă ipoteza unei asemenea dublări până la finele secolului XX. Există însă țări și zone ale globului în care perspectivele de dublare sînt mult mai apropiate, evident în ipoteza menținerii actualelor rate de reproducere.

În cazul menținerii nemodificate a actualelor condiții de reproducere a populației (ipoteză puțin probabilă), numărul populației globului s-ar dubla într-o perioadă de 35 de ani. Față de această medie oscilațiile sînt foarte mari în special în sus. În Africa pentru dublarea populației ar fi necesari 28 de ani, în Asia 30 de ani, în America de Nord 87 de ani, în America Latină 25 de ani, în Europa 99 de ani. Problema este ridicată deci cu referire la ipotetica dublare a populației altor zone și țări decât cele dezvoltate.

A pune accentul pe „explozia demografică” fără a face legătura între populație, resurse naționale și spațiul geografic propriu al fiecărei țări este un punct de vedere pe cît de trunchiat, pe aît de inacceptabil. Numai afirmarea în practică a principiului după care politica demografică — element al politicii economico-sociale — este un atribut al suveranității fiecărui stat, poate contribui la depășirea unor asemenea orientări.

Supraconsum și subdezvoltare

DACĂ SPAȚIUL geografic național și ritmul creșterii populației sînt mai rar invocate de către specialiștii din țările în curs de dezvoltare ca frînă în calea creșterii populației (deși o densitate exagerată nu poate fi acceptată în orice condiții), cum poate fi apreciat din acest punct de vedere raportul populație-resurse? Respectiv, se poate vorbi despre un asemenea raport la scară mondială? Se știe că diferiți specialiști din țările dezvoltate susțin teza după care în viitorul apropiat raportul populație-resurse minerale va fi atît de nefavorabil încît va pune sub semnul întrebării dezvoltarea și civilizația, progresul societății însăși.

Nu contestăm posibilitatea deteriorării acestui raport în măsura în care resursele sînt totuși finite. Dar nici nu putem fi de acord cu optica prin care sînt apreciate resursele. Într-ade-

văr, despre acestea nu se vorbește de regulă decât la modul: „resursele Terrei”, „resursele globale”, „presiunea asupra resurselor pământului” etc. Or, viziunea „globală” asupra resurselor este cel puțin nerealistă întrucât și în acest domeniu există o mare diversitate de situații. Din acest punct de vedere țările lumii pot fi împărțite nu numai în țări bogate și sărace, deși chiar și numai această simplă categorisire exclude concepția „globală”. În realitate țările lumii (posezoare de combustibili fosili) ar putea fi împărțite în raport cu resursele minerale cel puțin în următoarele grupe:

a) Țări bogate în resurse naturale minerale dar care, fiind încă în curs de dezvoltare, nu le consumă în propriul lor interes decât în mică măsură.

b) Țări bogate în resurse naturale minerale (peste 1000 tone/locuitor) care, fiind și dezvoltate, sînt în același timp mari consumatoare de resurse.

c) Țări dezvoltate mari consumatoare de resurse, fără a dispune de acestea în măsură suficientă pe teritoriul lor național.

Dar independent de volumul resurselor lor proprii, unele țări au un supraconsum de resurse naturale. Experți ai O.N.U. consideră de exemplu că în prezent 1/5 pînă la 1/3 din consumul mondial total de materii minerale revine S.U.A.

Se estimează că datorită decalajelor între nivelurile de dezvoltare, indiferent de prezența resurselor, în țările dezvoltate un individ utilizează în medie anual echivalentul a 6 tone de cărbune în timp ce în țările în curs de dezvoltare energia utilizată pe un locuitor abia dacă atinge în medie 0,4 tone anual.

În aceste condiții, discuțiile cu privire la un consum exagerat de materii prime datorită creșterii populației apar ca fiind fără obiect întrucît consumul acesta are loc acolo unde populația nu crește rapid, respectiv în țările dezvoltate. Nu este vorba de o „presiu- ne a populației asupra resurselor” sau de

Ritmuri medii anuale de creștere a producției alimentare în raport cu populația în unele zone ale globului, 1952-1962 și 1962-1972

	Popu- lația		Producția alimentară		Popu- lația		Producția alimentară	
	Total	Pe 1 locuitor	Total	Pe 1 locuitor	Total	Pe 1 locuitor	Total	Pe 1 locuitor
Țări dezvoltate	1,3	3,1	1,8	1,0	2,7	1,7		
din care:								
- Europa Occidentală	0,8	2,9	2,1	0,8	2,2	1,4		
- America de Nord	1,8	1,9	0,1	1,2	2,4	1,2		
- Oceania	2,2	3,1	0,9	2,0	2,7	0,7		
Țări în curs de dezvoltare	2,4	3,1	0,7	2,4	2,7	0,3		
din care:								
- Africa	2,2	2,2	-	2,5	2,7	0,2		
- Extremul Orient	2,3	3,1	0,8	2,5	2,7	0,2		
- America Latină	2,8	3,2	0,4	2,9	3,1	0,2		
- Oriental Apropiat	2,6	3,4	0,8	2,8	3,0	0,2		
Total mondial	2,0	3,1	1,1	1,9	2,7	0,8		

Sursa: Population, approvisionnement alimentaire et développement agricole. F.A.O., doc. O.N.U. E/CONF 60/CFB/25, iunie 1974, p.5.

o „dependență de resursele globale” etc., cum susțin diverse teorii, ci despre un consum, adesea nerațional, al resurselor de către un mic număr de țări dezvoltate, despre o irosire a acestora, „fapt care riscă să dea o lovitură fatală bunăstării generațiilor viitoare” (Population, Ressources et Environnement, doc. O.N.U. E/CONF 60/5, p. 25).

De aici nu rezultă desigur că țările dezvoltate trebuie să-și încetinească dezvoltarea. Dar problema raționalei utilizări a resurselor are în mod evident prioritate față de unele preocupări legate de creșterea populației. Nu putem să nu amintim în acest context opinia reprezentantului Franței, exprimată cu ocazia Conferinței mondiale a populației (București, august 1974), după care „creșterea populației lumii, de ale cărei riscuri se plîng unii, nu va constitui după părerea noastră un handicap pentru omenire decât în cazul în care obiectivele de punere în valoare și de repartizare a bogățiilor globului nostru, precum și ale progresului social, vor fi neglijate”. Este un punct de vedere realist care concordă cu cerințele formulate în legătură cu necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Populația și nivelul resurselor alimentare

CA ȘI ÎN cazul resurselor minerale, la scară mondială sau la nivel planctar nu se poate face o apreciere pe deplin realistă asupra raportului dintre populație și resursele alimentare. Pentru aceasta este necesară o cît mai strictă localizare la nivelul fiecărei țări. Pot fi concludente în acest sens și datele din tabel cu privire la unele zone ale globului. După cum se desprinde din date, între ritmul creșterii populației și cel al producției alimentare nu există o legătură de la cauză la efect: în unele cazuri ritmul producției alimentare poate că crească de la o perioadă la alta, în condițiile scăderii ritmului de creștere a populației (America de Nord), în altele producția alimentară sporește în condițiile accentuării ritmului de creștere a populației (Africa). Creșterea producției alimentare este determinată de cauze economice.

Reducerea ritmului de creștere a

populației în sine nu poate reprezenta o soluție a problemei alimentare, în acest scop fiind necesară dezvoltarea sectoarelor și ramurilor respective de producție; ritmul de creștere a producției alimentare nu s-a majorat în țările dezvoltate deși a scăzut ritmul de creștere a populației. Pe de altă parte, scăderea ritmului de creștere a producției alimentare nu constituie un impediment în calea creșterii populației: populația a sporit mai rapid în toate cazurile ilustrate în tabel în care s-a produs o reducere a ritmului de creștere a producției alimentare (în țările în curs de dezvoltare).

Întrucît, în principiu, capacitatea de reproducere a unei colectivități umane este identică din punct de vedere biologic, independent de condiția sa economico-socială, rezultă că un element important de influențare a evoluției și reproducerii populației rezidă în capacitatea indivizilor de a controla acțiunea legii proprii lor reproducere. Această capacitate însă presupune un anumit nivel de instruire, de cunoștințe și de cultură, elemente care sînt atribute caracteristice ale dezvoltării. Cu alte cuvinte, îmbunătățirea raportului demo-economic nu este posibilă pe calea reducerii populației la nivelul resurselor alimentare. Aceasta nu ar fi decât o soluție de moment, urmată de grave perturbări în viața economico-socială. Soluția nu poate fi găsită decât pe calea creării unui comportament stabil al populației, la care nu se poate ajunge decât treptat, eliminînd subdezvoltarea, analfabetismul etc.

Toate aceste probleme intră în sfera politicii economico-sociale a statelor suverane și ele nu pot forma obiectul unei politici „globale” sau „mondiale”. Este de reținut însă că nu creșterea populației determină subalimentarea, subdezvoltarea în general, ci acestea din urmă stau la baza unei evoluții neraționale a populației, uneori în contradicție cu cerințele dezvoltării economico-sociale. Aceste cerințe, determinate de istoria și aspirațiile fiecărui popor, țările respective sînt singurele în măsură să le definească și să le satisfacă, contribuind astfel la progresul general al omenirii.

Emil MESAROS

membru al Comisiei naționale de demografie

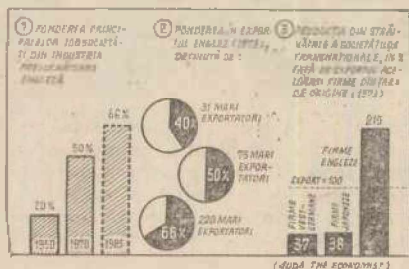

(Foto : Națiunile Unite)

MONDORAMA

Concentrare multiplă

GRADUL DE CONCENTRARE a producției în economia țărilor capitaliste dezvoltate își are corespondențe în comerțul lor exterior, în implantările de firme în străinătate etc. Cazul Angliei în această privință nu este deloc ieșit din comun, fiind cit se poate de

semnificativ. Așa cum scria revista londoneză *The Economist* la 30 aprilie a.c., „există peste jumătate de milion de firme britanice; dar mai puțin de 1% dintre ele dețin jumătate din activele tuturor întreprinderilor din Anglia, jumătate din producția țării și jumătate din comerțul ei”. Graficul ilustrează trei aspecte ale acestei concentrări multiple. 1) Firmele mari tind să devină și mai mari: după estimări ale Institutului național de cercetări economice și sociale din Londra, menținerea tendințelor din deceniile recente va face ca în 1985 principalele 100 de firme din industria prelucrătoare britanică să o stăpânească în proporție de două treimi. 2) Exporturile sunt dominate de o minoritate infimă de firme: principalii 220 de exportatori dețin două treimi din volumul total al exportului, iar dintre ei numai 31 dețin 40%. 3) Producția din străinătate a firmelor transnaționale echivalează cu o parte însemnată a exportului lor din țara de origine. În cazul transnaționalelor engleze raportul este deosebit de ridicat, în raport cu cifrele citate pentru firmele transnaționale vest-germane și japoneze.

Permanența inegalităților rasiale

ÎN CADRUL actualei campanii prezidențiale din S.U.A. problema rasială este urmărită până în prezent numai sub prisma șanselor pe care le au diferiții candidați de a atrage voturile populației de culoare sau pe acelea ale adversarilor unei mai mari egalități rasiale. Dar fondul problemei, de importanță covârșitoare pentru viitorul țării, nu poate fi ignorat în continuare, atrage atenția un editorial din *International*

Herald Tribune. Referindu-se la sărăcie și la nesiguranța economică ce predomină în rândul populației de culoare în proporții cu mult mai mari decât în rândul populației albe, ziarul atrage atenția că aceste inegalități, departe de a se reduce, se accentuează. Astfel, dacă la începutul deceniului în curs sociologii considerau că există o ameliorare notabilă a situației negrilor și că o parte a lor a început să facă parte din clasele de mijloc, în 1973 se constata o inversare clară a acestei tendințe, iar în 1975 numărul familiilor de culoare considerate după statisticile oficiale a face parte din clasele de mijloc scăzuse de la o pătrime din total la o cincime. În 1974 venitul mediu al populației de culoare reprezenta numai 58% din acela al albilor. Date recente (trimestrul III 1975) arată proporții îngrijorătoare ale șomajului: 26% din totalul populației negre, sau 3 milioane oameni, și 37% dintre tinerii negri sunt șomeri.

Produse alimentare „netradiționale”

UN STUDIU elaborat în cadrul OCDE și publicat la începutul acestui an examinează penetrația în alimentație a înlocuitorilor unor alimente tradițio-

nale și incidențele pe care le-ar putea avea acest proces asupra producției agro-alimentare, a comerțului cu produsele respective.

Se apreciază, între altele, că producția înlocuitorilor zahărului din porumb, orez, sorg, topinambura, din deșeurile rezultate la prelucrarea citricelor etc. — are largi perspective de dezvoltare. Unele dintre ele sunt de zeci și chiar de sute de ori mai dulci decât zaharoza, însă introducerea lor în alimentația omului este condiționată de rezultatul studiilor privind posibilitatea unor efecte nocive pentru sănătatea omului. Untul este tot mai mult concursat nu numai de margarină, dar și de uleiul de cocos, de palmier, de soia și chiar de bumbac, mai ales în producția de înghețată, frișcă ș.a. O evoluție similară are loc pe piața sucurilor de fructe, unde ponderea băuturilor sintetice este în creștere. De asemenea, conținutul ridicat de proteine al turtelor de soia sau de arahide le face apte pentru obținerea de proteine destinate consumului oamenilor, de exemplu în amestec cu carne. În S.U.A., specialiștii progno-

zează că vânzările de asemenea amestecuri vor spori de la 120—140 milioane dolari în 1973 la circa 2 miliarde dolari în 1983. Folosirea proteinelor vegetale și amestecurilor amintite are largi perspective în țările în curs de dezvoltare, îndeosebi din zona tropicală și subtropicală, unde se manifestă însemnate carențe de proteine animale în alimentația majorității populației.

Itinerarul unei cereale

După opinia general acceptată a botaniștilor, patria porumbului ar fi America ecuatorială ori subtropicală, mai precis Mexicul. Deși în prezent porumbul nu crește în stare sălbatică în zona Americii Latine, există totuși suficiente indicii că acesta a fost cultivat acolo încă cu două-patru milenii înaintea erei noastre. Iar potenul fosil de porumb descoperit în Mexic este socotit a avea venerabila vîrstă de 150 000 de ani.

Controversa rămîne însă calea parcursă de porumb în expansiunea sa pe glob. După cum menționează revista *Union Agriculture*, contrar părerii mai vechi că porumbul ar fi „traversat” Oceanul Atlantic după descoperirea Americii de Cristofor Columb, unii oameni de știință susțin că el a ajuns în Europa prin Orient. Se consideră că boabe de porumb au fost aduse de cruciați în Italia, unde este cultivat din secolul al XIII-lea, fiind cunoscut sub denumirea de „grîu turcesc”. Răspîndirea culturii porumbului a fost totuși lentă, în Franța ea datează abia din secolul al XVI-lea.

GLOSAR

Valute-devize

Banii naționali ai unei țări, în măsura în care îndeplinesc funcția de instrument de plată cu caracter internațional și, ca atare, se află în mâinile unui nerezident, sînt valute. Lira sterlină, de exemplu, este moneda națională a Marii Britanii și devine valută atunci cînd a fost primită în plată de către un nerezident. Această monedă va înceta de a mai fi valută în momentul cînd nerezidentul va efectua o plată cu ea către un rezident al Marii Britanii.

Principalele valute sînt banii reciproc convertibili ai țărilor care dețin cea mai mare pondere în tranzacțiile internaționale: dolarul S.U.A., marca vest-germană, francul francez, lira sterlină. Toți ceilalți bani, chiar atunci cînd nu sînt convertibili, pot deveni și ei la un moment dat valute, desigur în alte proporții. Astfel, dragma greacă este neconvertibilă, însă ea devine valută atunci cînd este deținută de un turist străin care vine să viziteze Grecia. Dacă acest turist va efectua o plată în Grecia unui rezident, dragma va înceta de a mai fi valută.

Mai este cunoscut termenul de valută de rezervă. Calitatea de valută de rezervă o au acei bani naționali care îndeplinesc funcția de instrument de plată pe plan internațional și care, în această ipostază, servesc în plus la constituirea rezervelor de mijloace de plată internaționale ale unei țări, alta decît țara emitentă. Valutele de rezervă sînt deținute în general de banca centrală în cadrul rezervelor oficiale, împreună cu aurul, drepturile speciale de tragere (D.S.T.) și altele.

Pentru ca banii naționali să devină valute de rezervă trebuie să îndeplinească în principiu mai multe condiții cumulative și anume: să fie reciproc convertibili în alți bani, să aibă o putere de cumpărare cât mai stabilă posibil, să îndeplinească un rol important în relațiile comerciale și financiare internaționale, deci să fie pretutindeni acceptate în plată, să facă obiectul unor largi și continui tranzacții pe piețele valutare. Practic, ca principale valute de rezervă funcționează dolarul S.U.A. și, într-o proporție mult mai mică, lira sterlină, deși nici una din aceste valute nu se mai bucură, în actualele condiții de criză economică și monetară, de stabilitatea puterii de cumpărare.

Raportul de valoare dintre două valute se numește curs valutar (sau curs de schimb). Cursul valutar este de fapt prețul unității bănești dintr-o țară, exprimat în unități bănești dintr-o altă țară. Există cursuri valutare oficiale, centrale sau libere (de bursă), acestea din urmă fiind la rîndul lor cursuri fluctuante sau flotante.

Valutele se pot înfățișa sub mai multe forme: bancnote sau monede metalice (care mai poartă denumirea de valute efective), disponibili în cont bancar, titluri de credit asupra străinătății, acestea fiind și ele de mai multe feluri: trate, bilete la ordin, cecuri, ordine de plată, cu condiția să fie exprimate în bani străini.

Din cele arătate rezultă că valuta este un termen generic și, prin aceasta, se deosebește de deviză.

Deviza este un termen care trebuie utilizat numai pentru a exprima titlurile de credit asupra străinătății. Prin urmare, cambiile exprimate în bani străini sînt devize, însă bancnota emisă de o bancă centrală străină nu este deviză.

Deviza se poate însă transforma într-un echivalent în bancnote sau într-un disponibil în cont bancar, încetînd în felul acesta de a mai fi deviză. De asemenea, o sumă de bani se poate transforma în devize, dacă se cumpără cu ea o trată înainte ca ea să ajungă la scadență.

C. K.

Comisia Pieței Comune

Radu Cristofor, București — 1) Reuniunea șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre ale Pieței Comune are loc de

trei ori pe an. Ultima asemenea reuniune a avut loc la Luxemburg la 1 și 2 aprilie a.e., iar următoarea este prevăzută să aibă loc la Bruxelles în luna iulie a.e. La reuniunea de la Luxemburg, consacrată între altele dezbaterei Raportului Tindemans, participanții au respins orice întărire a rolului și independenței Comisiei, organul execu-

tiv al C.E.E. 2) De la 1 ianuarie 1973, Comisia Pieței Comune (lărgită) numără 13 membri. Membrii săi sînt aleși pe patru ani și au nevoie, pentru a fi numiți, de acordul unanim al guvernelor țărilor din C.E.E. Președintele Comisiei este Francois-Xavier Ortoli, fost ministru în guvernul francez. Sir Christopher Soames (fostul ambasador al Angliei la Paris pe vremea cînd președintele Franței era generalul de Gaulle) este vicepreședinte al Comisiei însărcinat cu relațiile externe ale C.E.E. Olandezul Pierre Lardinois este membru al Comisiei însărcinat cu problemele agriculturii; el și-a anunțat de curînd demisia datorită impasului politicii agricole comune a C.E.E.

Comisia Pieței Comune poate fi demisă numai de Parlamentul european, printr-o moțiune de cenzură care să înfruncească o majoritate de două treimi. Pînă acum demisia sa nu a fost cerută niciodată.

Conferința asupra cooperării economice internaționale

Marin Mereea, București — Cele patru comisii de specialitate în cadrul Conferinței asupra cooperării economice internaționale de la Paris au ca obiect problemele energiei, materiilor prime, ajutorului pentru dezvoltare și finanțelor. Progresele realizate pînă acum în dialogul cu țările capitaliste dezvoltate în cele patru comisii au fost calificate ca fiind lente de reprezentanții celor 19 țări în curs de dezvoltare participante. Faptul că discuțiile de pînă acum nu s-au soldat cu rezultate așteptate, au arătat ei, se datoraste atitudinii adoptate de unele state industrializate participante, care caută să creeze obstacole în calca procesului de înțelegere și cooperare, în care sînt interesate toate țările în curs de dezvoltare și cea mai mare parte a țărilor dezvoltate. Ei au mai evidențiat că evoluția în continuare a dialogului de la Paris depinde în bună măsură de rezultatele celei de a patra Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Nairobi.

Centenarul telefonului

Valentina Cumanov, Ploiești — Data de naștere a telefonului este

considerată ziua de 10 martie 1876, inventatorul său fiind medicul american Alexander Graham Bell.

Cea mai lungă legătură telefonică realizată în Europa în baza invenției inițiale a lui Bell a fost de 64 km. între Berlin și Brandenburg. Astăzi, după 100 de ani, pe glob există peste 350 milioane de aparate telefonice, care pot pune în legătură între ele practic toate regiunile lumii.

Aparatul telefonic inventat de Bell s-a perfecționat continuu, pînă la telefoanele cu clape de astăzi (vezi fotografia).

Același proces de perfecționare l-au cunoscut și centralele telefonice. Prima centrală telefonică (manuală) din lume a fost pusă în funcțiune la New Haven, Connecticut (S.U.A.) în 1878. Utilizate mai întîi pentru transmiterea telegramelor și pentru nevoile căilor ferate, centralele telefonice au început apoi să fie utilizate și pentru intercomunicația abonaților particulari. Prima centrală telefonică automată urbană s-a născut la Kansas City, în S.U.A. în 1889. În 1923 se realizează primele convorbiri telefonice interurbane prin centrale automate, în Bavaria.

În țara noastră numărul abonaților telefonici a sporit de la 69.000 în anul 1938 la 305.762 în 1965 și la 713.803 în 1974, din care 298.054 (41 la sută) în București. Capacitatea centralelor telefonice automate locale va crește în acest cîcinal cu 30—40 la sută. În același timp se va extinde telefonizarea automată interurbană, prin racordarea principalelor centre județene și municipii.

CEOR

Dan Tașcă, Brașov — C.E.D.O.R. este prescurtarea denumirii Centrului demografic O.N.U. — România, cu sediul la București. Acest centru internațional, aflat sub egida O.N.U. și a guvernului țării noastre, a fost înființat în august 1974, cu ocazia Conferinței mondiale a populației de la București. El desfășoară activități de învățămînt, cercetare și de asistență pentru țările solicitante. Directorul C.E.D.O.R. este sociologul și demograful olandez dr. Ferdinand Rath, autor al unor studii privind organizarea predării demografiei, sociologia demografică și demografia economică.

Situația sanitară și dezvoltarea economică

Ioana Marinăș, Brăila — Raportul care există între situația sanitară și cea economică și socială nu poate fi decît foarte strîns. În țările în curs de dezvoltare, se arată în ultimul raport anual al Organizației mondiale a sănătății (O.M.S.), problemele sanitare cele mai urgente au ca origină „sărăcia, malnutriția și subalimentarea, absența apei potabile, infecțiile și diferitele pericole legate de mediul înconjurător”. Malnutriția este un exemplu tipic de problemă mai curînd socială decît sanitară, scrie raportul. „Prin incidentele sale asupra mortalității și morbidității infantile, asupra dezvoltării mentale și fizice, asupra capacității de muncă și comportării adulților, malnutriția tinde să perpetueze decalajul între săraci și bogați în sinul populației mondiale”. În consecință, numai o luptă purtată simultan pentru sănătate și pentru dezvoltare poate aduce rezultatele dorite, subliniază doctorul Halldan Mahler, directorul general al O.M.S.

Pe de altă parte, raportul semnalează ca o tendință nouă faptul că în unele țări din Africa, Asia, America Centrală și de Sud, odată cu reculul maladiilor infecțioase și cu schimbarea modului de viață, cancerul și maladiile cardio-vasculare au început să se numere printre principalele cauze de deces.

Venitul net realizat peste cel planificat

VASILE NICOLESCU, Iași. — Sistemul premial aprobat prin Legea retribuției după cantitatea și calitatea muncii are în vedere stimularea colectivelor de lucrători la creșterea eficienței economice și obținerea unor rezultate îmbunătățite, ținând seama de aportul fiecărui compartiment de muncă.

Deosebit de prevederile cadru din Legea retribuției, potrivit cărora fondul de premiere planificat la unitățile economice se poate majora cu o parte de până la 20 la sută din beneficiul peste plan, legea mai cuprinde unele prevederi referitoare la modul de majorare a fondului de premiere planificat pentru unele unități care realizează venituri din mijloace extrabugetare (art. 56 din Legea nr. 57/1974), precum și la alte categorii de unități enumerate expres în lege (art. 169 din Legea nr. 57/1974).

În cazul unităților enumerate la art. 169 se prevede că fondul de premiere se poate completa cu o parte de până la 50 la sută din veniturile nete realizate peste cele planificate.

În legătură cu aceste prevederi au existat unele nelămuriri, deoarece la o bună parte din unitățile enumerate expres la art. 169, criteriul menționat „Veniturile nete realizate peste cele planificate” trebuia înțeles în strânsă corelare cu indicatorii de plan aprobați acestor unități, cunoscând că instituțiile artistice și muzicale își acoperă cea mai mare parte din volumul cheltuielilor din subvențiile primite de la bugetul statului. Or, realizarea unor venituri nete, care să anihileze subvențiile prevăzute a se alocă de la bugetul de stat, în sensul noțiunii de venit net, nu este posibilă.

Prevederea din lege a urmărit cointeresearea acestor unități în depășirea veniturilor proprii. De aceea, în aplicarea acestei prevederi Ministerul Muncii și Ministerul Finanțelor, prin adresa nr. 5645 din 29 IV 1976 precizează că determinarea veniturilor nete realizate peste cele planificate trebuie să rezulte, în toate cazurile, ca diferență între totalul veniturilor realizate și cele planificate (excluzând însă, eventualele depășiri ale soldului din anul precedent) și din care se scad depășirile înregistrate la planul de cheltuieli efectuate în condițiile permise de dispozițiile în vigoare până la 31 decembrie 1975, dată de la care se aplică prevederile Decretului nr. 151/1975. De asemenea, la veniturile nete nu se adaugă economiile înregistrate la planul de cheltuieli, care nu în toate cazurile reflectă efortul unităților în cauză.

În precizarea comună dată de Ministerul Muncii și Ministerul Finanțelor se arată că cota concretă până la limita maximă de 50 la sută prevăzută de art. 169, din valoarea veniturilor nete realizate peste plan, urmează să fie stabilită anual de organul ierarhic superior, ținând seama de efortul unității în obținerea de venituri proprii peste plan.

Alocatia de stat pentru copii

DR. CONSTANTIN SĂRĂCEANU, Roviari. — La data aplicării, în unitatea unde lucrați, a Decretului nr. 244/1974, beneficiarii de alocație în raport de retribuția avută, inclusiv plata pentru orele de suplimentare. În această situație, nu poate fi aplicată prevederea art. 7 din Decretul nr. 170/1974, cu privire la menținerea dreptului la alocație deoarece n-ați beneficiat în luna septembrie 1975 — lună premergătoare majorării cu caracter general a retribuțiilor în unitățile sanitare — de alocație pentru copii.

Opinia serviciului de resort corespunde, deci, reglementărilor în vigoare.

FLORENTIN PLESCĂU, Brăila. — Din scrisoarea dv. rezultă că aveți o retribuție tarifară de 2.540 lei în care este inclusă și

majorarea de 60 lei. În această situație aveți dreptul la alocație pentru primul copil, întrucât vă încadrați în grupa de retribuții 2.000—2.500 lei. (2.540—60=2.480 lei).

Vechime neîntreruptă

ION CHIMOIU, Craiova. — Personalul care cere transferul are drept la vechimea neîntreruptă în muncă, dar nu la vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. În consecință, transferul efectuat la 30 iunie 1954 a întrerupt vechimea în aceeași unitate. Perioada de efectuare a stagiului militar nu întrerupe vechimea. Nu se include, însă, în calculul acestei vechimi înainte de aplicarea Legii nr. 1/1970.

Tehnician principal

VASILE SAVIN, Galați. — Pentru a putea fi promovat — prin examen sau concurs — în funcția de tehnician principal, trebuie să aveți cel puțin 5 ani vechime în funcții tehnice și să îndepliniți condițiile de studii prevăzute la poziția 67 din anexa a II-a la Legea nr. 11/1971.

În aplicarea art. 34 alin. 1 din Legea nr. 57/1974, se pot face încadrări în funcțiile de tehnicieni principali, planificatori principali etc. numai pentru ocuparea posturilor vacante și nu prin transformarea unor posturi existente în statele de funcțiuni, de pildă din tehnician în „tehnician principal”.

Șef de echipă

VASILE TĂMAȘ, Buzău. — Șeful de echipă este muncitorul care, executând, în continuare, sarcinile ce-i revin în cadrul formației de lucru, ca participant nemijlocit la procesul de producție, are și sarcina de a conduce formația de lucru respectivă. Atribuțiunile concrete sînt cele precizate de șeful compartimentului de lucru, respectiv de conducerea unității, dacă e cazul. Unele organe centrale au precizat, prin reglementări interne, normativul de muncitori minim necesar al formației, precum și unele atribuțiuni ale șefului de echipă. Fiind muncitor, șeful de echipă are aceleași condiții de acordare a retribuției — la îndeplinirea integrală a sarcinilor — cu cele ale muncitorilor din formația condusă, acordanți sau care lucrează în regie.

Delegare

MARENCO RAICICI, Sînnicolau Mare. — Dacă puteți dovedi cu scriptele unității că ați deținut efectiv funcția de șef contabil și că ați îndeplinit sarcinile ce revin a acestei funcții, preluind și răspunderea corespunzătoare (exercitarea controlului preventiv, al celui ierarhic operativ etc.), sînteți îndreptățit la retribuția prevăzută de art. 74 din Legea nr. 5/1974 și de art. 67/2 din Codul Muncii. În cazul în care nu vi se recunoaște acest drept, vă puteți adresa Comisiei de judecată, unde va trebui să aduceți dovezi necesare din care să rezulte că ați fost delegat, în fapt, să îndepliniți sarcinile ce revin contabilului șef, post vacant în unitate.

Ceea ce era important, în cazul dv., era să se facă o numire de șef contabil care să îndeplinească condițiile legale, dar — cum aceasta nu intra în atribuțiile dv. — nu vi se poate imputa că n-ați primit o delegație scrisă, deși în toate lucrările adresate organului ierarhic superior ați semnat, alături de conducerea unității, pentru șeful contabil.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul numărului 18 din 7 mai 1976

8 MAI 1921 • P.C.R. • 8 MAI 1976

- Partidul, poporul, patria (dr. Maria D. Popescu) 1-3
- Roadele unei politici științifice consacrate înfloririi multilaterale a patriei 4-5
- Democrația socialistă și progresul societății (Stana Buzatu) 6-8
- Un factor de accelerare a creșterii: Reducerea cheltuielilor materiale. Cheltuielile materiale și calitatea produselor. (Dumitru Niculescu) 9-11
- Organizarea teritoriului — baza unei dezvoltări armonioase (I) (dr. ing. Ion Bold) 12-14
- TIBCO '76 — un eșantion al roadelor dezvoltării industriale (Ioan Georgescu) 15

CONSULTAȚIE

- În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior: Conducerea planificată a economiei naționale (Dan Nițescu) 16-18

TEORII — IDEI

- Argumente ale istoriei pentru o nouă ordine internațională (III) (prof. univ. dr. doc. Titu Georgescu) 19-21
- File de istorie 1877-1976: Lupta pentru independență în perspectiva istoriei naționale (Al. Zub) 22-23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Pe agenda UNCTAD IV: Cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare (Gheorghe Dumitru) 24-26
- Tendințe-conjuncturi 27
- Creșterea demografică și dezvoltarea suverană a statelor (Emil Mesaroș) 28-29
- Mondorama 30
- Curier 31
- Întrebări și răspunsuri. 32

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 6151.301.62 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

INTREPRINDEREA ELECTROBANAT- TIMIȘOARA

str. Gării nr. 1 telefon: 961/12205 telex: 43208

Produce și livrează la cerere:

- Corpuri de iluminat de interior și exterior
- Echipamente de iluminat pentru autovehicule
- Rezistențe macara, mecanisme de reanclanșare a întrerupătorilor tip MRI-1,2,3.
- Pile și baterii electrice.

Un sortiment bogat de bunuri de consum și de articole de artizanat și artă populară, realizate în atelierele de producție-prestări ale cooperativei de consum, vă oferă magazinele „HERMES” — unități de prezentare și desfacere ale cooperativei de consum, răspindite în întreaga țară.

În București, vă invităm să vizitați unitățile din str. Șepcarilor nr. 16; str. C. Exarcu nr. 1; str. Cosmonauților nr. 7; str. N. Gheorghe nr. 20 și Bdul N. Titulescu bloc 13.